

Møte tirsdag den 7. mai kl. 10

President: Inge Lønning

Dagsorden (nr. 80):

1. Debatt om kommunal- og regionalministerens redegjørelse om distrikts- og regionalpolitikken (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 30. april 2002)
2. Innstilling frå kommunalkomiteen om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (Innst. S. nr. 169 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 7 (2001-2002))
3. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Akershus fylke: Mette Korsrud

For Møre og Romsdal fylke: Ingrid I. Opedal

For Oppland fylke: Reidun Gravdahl

For Sør-Trøndelag fylke: Ola Røtvei

For Vestfold fylke: Dag Terje Andersen og Vidar Andersen

For Østfold fylke: Linn Laupsa

Fra den innkalte vararepresentant for Akershus fylke, Anette M. Solli, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte under representanten Julie Christiansens permisjon i dagene 7. og 8. mai, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Tredje vararepresentant for Akershus fylke, Trine Lise Eriksen, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Trine Lise Eriksen innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Julie Christiansen.

Presidenten: Trine Lise Eriksen er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Oddvard Nilsen (H): Jeg vil foreslå Anne Berit Andersen og Øyvind Halleraker.

Presidenten: Anne Berit Andersen og Øyvind Halleraker er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Øyvind Halleraker og Anne Berit Andersen anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møte i dag.

Representanten Inger S. Enger vil fremsette et privat forslag.

Inger S. Enger (Sp): Jeg vil på vegne av Eli Sollid Øveraas, Ola D. Gløtvold og meg sjøl fremme et privat

forslag om lik støtte ved assistert befruktning og adopsjon fra utlandet.

Presidenten: Representanten Ursula Evje vil fremsette to private forslag.

Ursula Evje (FrP): På vegne av representanten Arne Sortevik og meg selv vil jeg først fremsette et forslag om å innfri den økonomiske merbelastning som et økt antall utenlandsstudenter har påført ANSAs informasjons- og rådgivningstjenester.

Jeg vil deretter fremme et forslag på vegne av de samme om å endre vilkårene i Statens Lånekasse for Utdanning slik at elever som tar fagutdanning i videregående skole, kan søke stipend og studielån i den verdiskapende del av sin utdanning.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Debatt om kommunal- og regionalministerens redegjørelse om distrikts- og regionalpolitikken (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 30. april 2002)

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti 15 minutter hver, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Norge er et langstrakt land med en liten befolkning. Det hadde vært mange mulige måter å innrette dette samfunnet på. Mange land med liten befolkning har valgt å konsentrere bosettingen om noen områder. Andre har valgt en relativt sterk konsentrasjon innenfor den enkelte landsdel eller region.

I Norge har vi valgt å bevare mangfoldet – med en spredt bosetting, med en mangfoldig kultur. Det er dette som er Norge.

Det beriker oss gjennom sitt mangfold. Det skaper nærhet mellom de ressursene som vi bygger vår rikdom på: fisk, skog, vannkraft og olje, og utnyttelsen av dem. Det gir oss en identitet, et rotfeste, en kultur forankret i landsbygd og fiskevær.

Men det har også en pris – med lange transportstrekninger og få mennesker som grunnlag for de lokale velferdstjenestene.

Derfor er distriktspolitikken også et spørsmål om vilje – politisk vilje – ikke minst i en tid da både den internasjonale kulturpåvirkningen gjennom ulike medier, teknologi og globalisering har en sterkt sentraliserende kraft. Derfor må vi ha politisk vilje til å sette inn en ekstra innsats i distriktene for å sikre bosettingen der.

Jeg ser at statsråden i flere avisartikler har beskrevet distriktspolitikk som noe særnorsk. Det er riktig. I de fleste land er regionalpolitikk et spørsmål om å utjamne forskjeller i levekår – om å løfte utkantområdene opp på et nasjonalt velferdsnivå. Det er ikke problemstillingen i Norge. Gjennom vår aktive distriktspolitikk har vi skapt rimelig likeverdige levekår i alle deler av landet. Men vi har et mål utover det. Vi vil at hele landet skal være i bruk – hevde vår suverenitet, utnytte ressursene og bevare mangfoldet.

Men da blir også distriktspolitikk et spørsmål om hva vi vil, hva vi strekker oss etter. Derfor reagerer mange av oss når Regjeringen reduserer ambisjonsnivået. Regjeringen vil ha vekst i alle landsdeler. Alle ser at det skjer endringer i den enkelte bygd og i den enkelte kommune. Men et mål på landsdelsnivå kan også nås ved at Tromsø og Bodø vokser, mens kysten av Nord-Norge tynnes ytterligere ut. Derfor blir Regjeringens ambisjon for passiv, og den bryter med det vi tidligere har stått sammen om.

Så blir det neste spørsmålet: Har vi nådd disse målene? Ja. Og nei. Vi har klart å opprettholde en mer spredt bosetting enn kanskje noe annet land. Men vi har ikke nådd målene. Nord-Norge har hatt en nettoutflytting på over 100 000 personer de siste 50 år. Når vi tar med fødselstallene, har landsdelen samlet sett likevel hatt vekst i folketallet.

Utviklingen i Finnmark er alvorlig, særlig langs kysten. Åtte av kystkommunene i Finnmark har hatt en befolkningsnedgang på over 25 pst. siden 1980 – Måsøy på hele 45 pst. Utfordringene i kystsamfunnene i Nord-Norge og i særlig grad i Finnmark er den største distriktspolitiske utfordringen som Norge har stått overfor. Og utfordringen er ikke ny. Den har vært der i flere tiår.

Vi må derfor stadig vurdere hvordan vi kan gjøre de distriktspolitiske virkemidlene enda mer målrettet. Arbeiderpartiregjeringen satte ned et ekspertutvalg for å gå igjennom virkemidlene. Vi har også stilt oss positive til å opprette en distriktskommisjon for å gjennomgå virkemidlene.

I 1990 gav jeg ut en bok som grep fatt i de utfordringene særlig Nord-Norge står overfor. Tittelen var: «Fra problemer til muligheter». Jeg er overbevist om at vi må fokusere mye mer på de mulighetene som finnes i distriktene, og at politikken må innrettes slik at vi omgjør muligheter til lønnsom næringsvirksomhet.

Arbeiderpartiet ønsker en strategisk innsats i distriktene. Vi må utvikle robuste arbeids-, bo- og serviceregioner hvor befolkningen kan finne et mest mulig helhetlig tilbud som dekker deres ønsker og behov.

Vi må bygge opp under et lønnsomt og konkurranse-dyktig næringsliv i alle deler av landet. Da må vi bygge på de fortrinn som finnes i den enkelte region.

Vi må erkjenne at kunnskap betyr stadig mer. Da må vi bygge et sterkt utdanningstilbud i distriktene. Vi må styrke forskningen og ikke minst forskningsformidlingen ut til næringslivet i distriktene.

Vi må utvikle regionale verdiskapingsmiljøer der nettverket mellom bedriftene i regionen og bedriftene utenfor og nettverket mellom bedrifter, kompetansmiljøer og myndigheter styrkes.

Vi må redusere avstandsulempene ved å ta i bruk ny teknologi, bruke de nye teknologiske mulighetene til å bryte ned avstandshindre. Vi må ha en bevisst statlig lokaliseringspolitikk hvor vi nettopp bruker de mulighetene ny teknologi gir. All ny statlig virksomhet må legges utenom Oslo, med mindre helt særskilte forhold foreligger.

Vi må ha et sterkt offentlig velferdstilbud som er likeverdig i alle deler av landet. Og vi må styrke kreativiteten, men også identiteten og tilhørigheten, gjennom et aktivt lokalt kulturliv.

Men en slik strategisk innsats krever virkemidler. Samtidig som vi er ydmyke i vår søken etter virkemidler som bringer oss enda nærmere målet, må vi konstatere at mange av virkemidlene faktisk fungerer godt.

Vi vet at kommunale næringsfond bidrar til nye arbeidsplasser i distriktene. Derfor er det alvorlig når Regjeringen fjerner alle bevilgninger til slike fond.

Vi vet at fiskerinæringen betyr mye langs kysten. Derfor er det alvorlig når Regjeringen kutter innsatsen i marin forskning og kutter alle bevilgninger til utviklingsprogrammet for marin sektor.

Vi vet at Statens nærings- og distriktsutviklingsfond betyr svært mye for næringsutvikling i distriktene. Derfor er det alvorlig – svært alvorlig – når Regjeringen dramatisk svekker SND. I disse dager skal SND kutte bemanningen med rundt 100 stillinger, sannsynligvis i alle fylker. Det gis ikke lenger investeringstilskudd til næringsetablering i distriktene. Tidligere kunne en stimulere en ny bedrift til å etablere seg i Loppa. Nå får de ikke noe investeringstilskudd dersom det ikke er svært nyskapeende virksomhet. Med andre ord, den generelle stimulanse som lå der, er ikke lenger til stede.

Dette er galt. Derfor kritiserer Arbeiderpartiet Regjeringens distriktspolitikk – ikke fordi alt var perfekt under Arbeiderpartiets styre, men fordi denne regjeringen har foretatt en kraftig svekkelse av distriktspolitikken både i forhold til arbeiderpartiregjeringen og i forhold til den forrige Bondevik-regjeringen.

Sist høst kuttet Bondevik-regjeringen de distriktspolitiske virkemidlene med 350 mill. kr i forhold til arbeiderpartiregjeringens budsjettframlegg. Virkemidlene i næringspolitikken ble foreslått kuttet med totalt 1,7 milliarder kr i effekt.

Nyvalgt sentralstyremedlem i Høyre Jens Petter Ekornes kalte kuttet i SND for en «katastrofe». Ordføreren i Skjervøy – den eneste kommunen med rent Kristelig Folkeparti-flertall – sa at han ikke ville gi denne politikken «et

fnugg av ryggdekning». Høyre-ordføreren i Ballangen sier: «Det regjeringen har gjort i distriktspolitikken er skremmende.» Ja, selv statssekretæren i Samferdselsdepartementet uttalte: «Statsbudsjettet ... har for dårlig distriktsprofil, og dette må det gjøres noe med. Statsminister Bondevik kan ikke sitte ansvarlig for dette.»

Arbeiderpartiet påstår ikke å ha alle svar i distriktspolitikken. Men denne regjeringen har åpenbart feil svar. Og det ser ut til at flere enn Arbeiderpartiet er enige om det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H): Når man sitter og lytter til Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, virker det som representanten har glemt at det ikke er mange måneder siden han selv forlot regjeringskontorene, og at han har glemt at han representerer et parti som stort sett har sittet med regjeringsmakten. Problemene med fraflytting er jo ikke noe problem som har oppstått etter 10. september, det har vært et stort problem i alle de år Arbeiderpartiet har styrt. Så fremfor å angripe Regjeringen burde man kanskje heller ha et litt mer selvkritisk lys på om egen politikk har fungert. For vi er åpenbart enige om målene. Vi er enige om at det skal være godt å bo og mulig å bo over hele landet. Vi ønsker å satse mer på utdanning, på forskning, på muligheten til å utnytte ressursene og til å videreforedle ressursene langs kysten. Vi ønsker å redusere avstandulempene gjennom å satse på teknologi og samferdsel, og ikke minst ønsker vi å bedre rammebetingelsene for bedriftene.

Schjøtt-Pedersen siterer en rekke representanter for regjeringspartiene. Har Schjøtt-Pedersen glemt opprøret mot Jens Stoltenberg? Har han glemt opprøret mot ham selv da han som finansminister reiste rundt i landet? Dette henger ikke på greip.

Regjeringen ønsker å styrke distriktspolitikken, derfor reduserer man skatter og avgifter og bedrer rammebetingelsene. Regjeringen ønsker å styrke distriktspolitikken, derfor satser man mer på samferdsel. Regjeringen ønsker å styrke distriktspolitikken, derfor satser man på å styrke regionene. Man ønsker å satse på mulighetene. Det som er Schjøtt-Pedersens svar, er mer av den politikken som ikke har fungert. Når skal vi høre et selvkritisk ord fra den tidligere finansministeren? Når skal vi se at også Arbeiderpartiet er villig til nytenkning i distriktspolitikken, slik at vi kan oppnå de målene som vi åpenbart ikke er altfor uenige om?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg har ikke glemt at vi satt i regjering. Jeg har ikke glemt at vi satt i en regjering som foreslo en bevilgning til distriktene som var på 350 mill. kr mer enn det denne regjeringen gjorde. Jeg har ikke glemt at vi satt i en regjering som foreslo en bevilgning til næringspolitiske tiltak som utløste 1,7 milliarder kr mer enn det denne regjeringen la opp til.

Det representanten Sanner og denne regjeringen ser ut til å ha glemt, er at skattepolitiske tiltak ikke virker i forhold til dem som ikke betaler skatt. En bedrift som ikke

er etablert, betaler ikke skatt, og kommer kanskje ikke til å betale skatt på mange år framover. Derfor er det for generelt å si at generelle virkemidler i skattepolitikken er det som stimulerer distriktene. Det er behov for spesielle virkemidler, og på grunn av at vi har brukt spesielle virkemidler, har vi kommet lenger enn andre land.

Jeg har den største ydmykhet i forhold til at vi ikke har nådd helt fram. Vi har ikke nådd helt fram, ikke minst gjelder det i mitt eget fylke. Jeg har samtidig en ydmykhet i forhold til at dersom vi ikke hadde hatt den aktive distriktspolitikken som vi har hatt i Norge, og som det har vært en rimelig bred enighet om mellom Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet, så hadde vi vært atskillig lenger borte fra målene. Og det er det som er problemstillingen nå.

Problemstillingen er at i en situasjon hvor vi ser at distriktene utfordres, er ikke svaret å kutte bevilgninger på ordninger som vi vet fungerer. Det er ikke slik at de ulike virkemidlene gjennom SND er målløse og ikke fungerer. Det er ikke slik at kommunale næringsfond er målløse og ikke fungerer. Tvert imot har disse virkemidlene vist seg å fungere. Derfor er det ekstra alvorlig at Regjeringen velger å kutte der for å gi 1,4 mill. kr i skattelette i snitt til de hundre rikeste i dette landet.

Per Sandberg (FrP): Jeg registrerer at representanten Schjøtt-Pedersen hele tiden snakker om de virkemidlene som har virket, og som nå blir redusert. Så mitt første spørsmål er: Mener virkelig representanten Schjøtt-Pedersen at vi i dag ser at de virkemidlene han sikter til, har virket, når vi opplever den form for utflytting av ikke bare mennesker, men arbeidsplasser fra distriktene som vi ser?

Det er jo interessant å se at hvis man tar statistikk og ser på utviklingen fra 1980 og fram til i dag, så er det slik at for hvert år man har økt overføringen eller brukt de virkemidlene som Schjøtt-Pedersen peker på, har fraflyttingen fra distriktene økt. Desideret høyest var tallet fra 1989–1993, da overføringene, eller de virkemidlene som Schjøtt-Pedersen peker på, var de høyeste i norgeshistorien. Jeg vil gjerne utfordre representanten Schjøtt-Pedersen på hvorvidt det er beviset på at de virkemidlene som han sikter til, har virket.

Så reagerer jeg på en annen ting. Det virker på meg som om Schjøtt-Pedersen er veldig opptatt av infrastruktur og kostnader på langtransport. Da er mitt enkle spørsmål til representanten: Er det slik at Arbeiderpartiet uansett om de er i posisjon eller opposisjon, har brukt sin makt til å prioritere infrastruktur ute i distriktene? Framgår det noe sted at Arbeiderpartiet har vært det parti som har stått i spissen for å bygge veier i distriktene på en måte som kanskje kunne ha bevart de arbeidsplassene som har vært der?

Schjøtt-Pedersen peker også på de 100 000 som har flyttet ut de siste 50 årene. Da vil jeg spørre representanten Schjøtt-Pedersen om hvor mange arbeidsplasser som er flyttet ut i det samme tidsrommet på grunn av den skatte- og avgiftspolitikken som har vært ført i Norge.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Når det gjelder transport, synes jeg for så vidt det kan være interessant å nevne at Arbeiderpartiets regjering er den eneste regjering, så langt jeg kjenner til i nyere tid i hvert fall, som har foreslått redusert avgift på bensin og diesel. Det er faktisk ingen andre regjeringer som har gjort det. Derimot har Fremskrittspartiet stemt sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti om å fjerne fraktutjamningen. Så kan man diskutere avgiftsnivået. Men det å fjerne fraktutjamningen betyr at prisen på bensin og diesel i enkelte utkantområder øker med opp til 50 øre pr. liter, at fyringsoljen øker med 60 øre pr. liter, at prisen på enkelte frukt- og grønnsaksorter øker med 1,25 kr, og at prisen på melk øker med 20 øre. Det er en kostnadsøkning. Det har Fremskrittspartiet stemt for. Jeg bare tar det til orientering.

Så reiser representanten spørsmålet: Har de distriktspolitiske virkemidlene virket? Ja, de har det. De har ikke nødvendigvis virket godt nok, men dersom vi ikke hadde brukt de distriktspolitiske virkemidlene, dersom vi ikke hadde hatt en klar distriktsprofil, f.eks. i norsk landbrukspolitikk, og i tillegg hatt en bevisst distriktspolitisk satsing gjennom egne virkemidler, hadde befolkningssituasjonen i utkantområdene vært en ganske annen enn den vi i dag ser.

Så skal vi være ydmyke i forhold til det at vi ikke har nådd målet slik vi har formulert det, at vi skal bevare hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, i den forstand at vi ser at det er en ganske betydelig nedgang, ikke minst i mitt eget hjemfylke. Men man kommer ikke nærmere målene ved å svekke virkemidlene. Jeg har ganske stor respekt for en industrileder som Jens Petter Ekornes. Jeg går ut fra at Høyre også har respekt for ham, siden man velger ham inn i sentralstyret. Han er en av dem som har påpekt de kraftige virkningene som følge av denne regjeringens nærings- og distriktspolitikk. Han har kalt det for en katastrofe. Jeg må si at jeg håper at også regjeringspartiene tar inn over seg de signalene som kommer fra deres egne. Det er ikke slik at det er Arbeiderpartiet som har brukt sterkeste ord i denne debatten.

Karin Andersen (SV): Det er interessant å diskutere om de distriktspolitiske virkemidlene som sådan har virket, men det er også interessant å diskutere hvordan den generelle politikken virker. Nå har en del av distriktspolitikken fått en slags rolle i å dempe skadevirkningene av generell politikk, fordi man gjennom den ikke greier å ta alle de hensyn som vi sier vi skal ta. Hvis man har tenkt å føre en god distriktspolitikk, må man vite hvordan politikk på forskjellige områder slår ut i distriktene.

SV har i mange år tatt til orde for at vi må få utredet de distriktspolitiske konsekvensene av omlegginger av generell politikk. Vi fremmer i dag et forslag om det sammen med Senterpartiet, og hittil har ikke Arbeiderpartiet villet vært med på det. Jeg vil utfordre Arbeiderpartiet på det. Hadde det ikke vært lurt å vite hvordan omlegginger, f.eks. i samferdselssektoren, på telesektoren, i industripolitikken, av handelsregimer – altså på alle områder – virker på distriktspolitikken? Hvor kommer

aktiviteten? Hvor kommer arbeidsplassene? Jeg vil ta et konkret eksempel. Hvis vi ser på energipolitikken, er det et område med utnyttede energipotensialer. Det er god miljøpolitikk, det gir mange arbeidsplasser i distriktene, og det er god distriktspolitikk å utnytte bioenergi. Der har ikke Arbeiderpartiet hittil vært offensivt og vært med på å lage et avgiftsregime som ville få både god miljøeffekt og god distriktseffekt, fordi her kommer arbeidsplassene og aktiviteten i distriktene. Kan Arbeiderpartiet nå tenke seg å være med på dette forslaget, så vi vet hva vi gjør når vi vedtar omlegginger på andre politikkområder, og ser hvordan det slår ut også i distriktspolitikken?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg er enig med representanten Karin Andersen i at det som skjer i den generelle politikken, i mange sammenhenger har vel så stor betydning for utviklingen i distriktene som det som skjer i det som vi kan kalle for den spesielle distriktspolitikken. La meg nevne et eksempel på det. Regjeringen lanserte for kort tid siden at man ønsker et større privat innslag i skolen. Det vil sannsynligvis føre til at man vil kunne få en svekkelse av tilbudet i distriktene i forhold til sentrale strøk, relativt sett, på samme måte som et mer privatisert helsevesen åpenbart vil virke sentraliserende, ganske enkelt på grunn av at blir det flere private helse-tilbud i sentrale strøk, betyr det at medisinsk personell i større grad finner et arbeid der de i utgangspunktet ønsker å lokalisere seg, i et kjøpesterkt marked, og det blir færre igjen til å betjene distriktene. Derfor tror jeg det er viktig å få belyst denne typen utfordringer. Kanskje har vi i ønsket om å foreta omstillinger som i seg selv er nødvendige, bl.a. i den offentlige virksomheten, sett på den enkelte sektor isolert og ikke i sterk nok grad sett på de samlede sumvirkninger som har vært i enkelte lokalsamfunn. Enkelte lokalsamfunn er blitt relativt hardere rammet av det enn andre. Vi prøver å bøte på det gjennom omstillingstiltak, men jeg tror vi skal være oppmerksom på at denne typen omstillinger selvfølgelig også har en del virkninger i de enkelte samfunn.

Når det gjelder spørsmålet om å få belyst de ulike distrikts- og regionalpolitiske konsekvensene, mener jeg i utgangspunktet at det følger av den alminnelige utredningsplikten, at man også får belyst det gjennom den, men det er viktig at man kjenner til de regionale konsekvensene i forhold til de beslutninger som man skal treffe.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Kari Lise Holmberg (H): Kommunalministerens redegjørelse varsler en klar og tydelig omlegging av distrikts- og regionalpolitikken i landet vårt. Regjeringen vil føre en fremtidsrettet og mulighetsorientert distrikts- og regionalpolitikk. Målsettingene er klare og tiltakene konkrete. Det skal legges til rette for at det skapes varige og lønnsomme arbeidsplasser. Vekstkraften skal understøttes der den finnes. De generelle rammebetingelsene skal bedres, og de selektive virkemidlene spisses mot innovasjon og entreprenørskap.

Det skal være godt å bo og leve over hele landet. Når veksten i regionene understøttes aktivt og på bred basis, vil bosettingsmønsteret på sikt bli mer balansert enn i dag hvor det meste av veksten kommer i Oslo-regionen. Det er viktig at det framover fortsatt finnes vekstkraftige regioner i alle deler av landet. Byenes rolle som motor i en regional utvikling skal ikke undervurderes. Sannhetsgehalten er stor i slagordet «By og land – hand i hand». I tillegg til å stimulere den regionale utviklingen vil Regjeringen rette spesiell oppmerksomhet mot utkantkommuner og småsamfunn. Velferdstiltak og servicetiltak skal sikres, og innbyggerne skal ha trygghet for at de offentlige tjenestene er tilgjengelige.

Redegjørelsens tittel er «Vekst – i hele landet». Dette er langt fra tomme ord, men fine toner fra en offensiv statsråd. I det vel halve året som er gått etter regjeringsskiftet, har jeg registrert at opposisjonen på Stortinget, med Arbeiderpartiet i spissen, i enhver debatt av distrikts- og regionalpolitisk karakter har svartmalt Regjeringens distriktspolitikk og situasjonen i distriktene. Høstens budsjett hva gjelder SND-midler har blitt dramatisert. Det hørte vi også nå fra forrige taler. Fra opposisjonens side har man tilsynelatende «glemte» at de distriktsrettede virkemidlene ble skjermet. Opposisjonen har dessuten også «glemte» både skatte- og avgiftslettelser, de generelt bedre rammebetingelsene, og det faktum at Regjeringen framla et godt budsjett som la forholdene til rette for rentenedgang.

Arbeiderpartiets tilskuddspolitik skal nå erstattes av en nyskapingpolitikk. Generelle og gode rammebetingelser må ligge i bunnen. Den økonomiske politikken skal utformes slik at den generelt fremmer verdiskaping og effektivitet. En videreføring av skatte- og avgiftslettelser er viktig, og Regjeringen utreder da også et bedre skatte- og avgiftssystem. Norge har lav arbeidsledighet og stabil rente og prisstigning, samtidig som skattene blir senket. Samarbeidsregjeringen har god økonomisk styring, noe som er en forutsetning for en god og aktiv distriktspolitikk. Norsk næringsliv konkurrerer i dag i et globalt marked. Rammebetingelsene må være konkurransedyktige dersom man skal kunne etablere og drive næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst i distriktene der det finnes et stort innslag av industri og annen konkurranseutsatt næring. Viktige virkemidler skal settes inn, deriblant ekstra ressurser i Nord-Norge. Når statsråden vil styrke tiltakszonen, betyr det for Finnmark at det iverksettes tiltak som vil gjøre området attraktivt for unge mennesker i etableringsfasen. Økt bosetting vil muliggjøres. Regjeringen vil også videreutvikle ressursbaserte næringer som fiskeri og havbruk, jordbruk, skogbruk og reindrift.

Det er viktig med en Regjering som tydelig presiserer at vekst kan skapes i både store og små lokalsamfunn, og at beslutninger skal tas så nær dem det angår som mulig. For å nå målet om økt delegering og desentralisering er det en forutsetning at egnede virkemidler settes inn. Det gjør Regjeringen når den vil desentralisere forvaltningen av de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene, og når den vil styrke det kommunale selvstyret og desentralisere

ansvar. Likeledes er utlokalisering av statlige oppgaver et vel egnet virkemiddel. Jeg er glad for at Regjeringen så tydelig presiserer at individet skal settes i sentrum. Det er så sant som det er sagt i redegjørelsen: Staten bygger ikke landet. Staten skal legge til rette for at enkeltmennesker, bedrifter og institusjoner kan utfolde sin virke-
trang og skape verdier for seg selv og for samfunnet.

Tidligere regjeringers politikk har ikke ført til det store antallet etableringer i Norge. Tidligere regjeringers politikk har dessuten ført til fraflytting og sentralisering og til synkende folketall i de forskjellige landsdeler. Denne negative utviklingen tar Regjeringen nå konsekvensen av. Det arbeides med å utvikle en samlet og offensiv innovasjonspolitik. Utviklingen av god entreprenørskapskultur, kombinert med større satsing på forskning og utvikling er viktige kilder til nyskaping og vekst. Også satsingen på entreprenørskap i utdanningssystemet fortjener omtale. De unge skal bære fremtiden, og det vil være helt vesentlig å stimulere og legge til rette for utviklingen av god «gründerånd».

Regjeringen vil legge til rette for effektiv utnyttelse av de ressursene vi har, uansett hvor i landet de finnes, ikke minst de menneskelige ressursene. Jeg er glad for at Regjeringen presiserer at både ungdom og kvinner i større grad skal få utnytte sine ressurser. Det samme gjelder innvandrerne, som også skal kunne utnytte sitt potensial bedre enn i dag. Vi vet at vi på dette feltet har store og uløste oppgaver.

Regjeringen legger om distrikts- og regionalpolitikken. Det er spennende når kommunalministeren sier at kommuner og fylker skal få større frihet og ta større ansvar for egen utvikling. Det er betryggende at hun også presiserer at kommuner og fylker skal tilføres ressurser.

Jeg har i mitt innlegg tatt for meg en rekke virkemidler som Regjeringen vil bruke for å oppnå sine mål i distriktspolitikken. Det forundrer meg at verken Arbeiderpartiet eller Senterpartiet i media etter redegjørelsen delte disse ambisjonene. Det er jo nettopp den distriktspolitikken Arbeiderpartiet har ført i store deler av de siste 20 årene som gjør at vi er der vi nå er. I stedet for å støtte var Schjøtt-Pedersen og Enoksen ikke sene med å uttale sin kritikk av redegjørelsen og Regjeringens distriktspolitikk.

Regjeringen har lagt opp til en ambisiøs målsetting – med tiltak som er så realistiske at målene kan nås.

Jeg registrerte i Schjøtt-Pedersens innlegg at mange av målene i distriktspolitikken nok synes å være felles, men at vi tydeligvis har ulike oppfatninger av hvordan vi skal nå disse målene. Når Arbeiderpartiets politikk så langt fra har realisert målsettingene i alle disse årene som Arbeiderpartiet har vært med og styrt landet, må det etter både min, Høyres og Regjeringens mening være høyst betimelig å endre kurs. Det vil både Høyre og Samarbeidsregjeringen. Og målet er vekst i hele landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Representanten Holmberg sin tidlegare kollega i Ballangen i Nordland,

(Oppebøen Hansen)

Høyre-ordfører Einar Gabrielsen, sa følgende i avisa Nationen den 30. april:

«Det regjeringen har gjort i distriktpolitikken er skremmende.»

Og han heldt fram:

«Distriktpolitikken er preget av en kortsiktig økonomisk tankegang som kan få katastrofale følger for utkantene og for landet som helhet. Jeg er svært skuffet over hva mitt eget parti har gjort i regjering hittil.»

Han nemnde fjerning av tilskot til drivstoff, fjerning av dei kommunale næringsfonda, sentralisering av offentlig verksemd, manglende satsing på vegutbygging osv.

Er dette ei svartmåling?

I avisa Varden den 4. mai har representanten Holmberg i ein avisartikkel konkludert med:

«Det bør så absolutt være grunn til optimisme».

Ja, då kan ein spørje seg: Optimisme til kva da? Er svaret på vår distriktpolitiske utfordring å redusere tiltaksomfanget, så som kutt i SND, fjerning av fraktutjamning, kutt i jordbruksstøtta, fjerning av kommunale næringsfond, regional sentralisering og å fjerne seg frå busettjingsmåla? Er det dette Høyre skal bruke som medisin for ein framtidretta distrikts- og regionalpolitikk? Er det slik at Holmbergs kollega ordførar Gabrielsen i Ballangen tek feil når han offentlig går ut og åtvarar sitt eige parti? Og trur representanten Holmberg at hennar partifellar i Distrikts-Telemark er glade for den distrikts- og regionalpolitiske utgreiinga og dei signala som ligg inne i den nye politikken?

Kari Lise Holmberg (H): Jeg har også registrert at det har versert forskjellige oppslag i pressen.

Jeg tror at det alltid vil være sånn i et samfunn som utvikler seg, at noe av det gamle, det som ikke har fungert, må endres, og det må erstattes med nye og bedre virkemidler. Det er det Regjeringen nå vil gjøre i distriktpolitikken – gå fra noe som ikke har fungert veldig godt, til noe som skal bli bedre.

Når man får kommentarer rett etter en redegjørelse, er det vel heller tvilsomt om alle har rukket å lese redegjørelsen i sin helhet, og dermed fått med seg alle momentene og sett sammenhengen. Jeg vil igjen påpeke at å gå vekk fra de selektive tiltakene over til generelt bedre rammebetingelser, er en stor ny omlegging som vil bedre kursen framover. Og når Regjeringen i budsjettet la inn 12,4 milliarder kr i skattelettelse i år, betyr det lavere skatt for dem med lavere lønninger, for menneskene både i distriktene og i byene – by og land. Det ble foretatt forhøyelse av innslagspunktet for toppskatten, boligskatten ble redusert, og flypassasjeravgiften er fjernet. Det er elementer også i Regjeringens distriktpolitikk. Og ikke minst ble vilkårene for næringslivet kraftig forbedret i budsjettet. Investeringsavgiften og utbytteskatten ble fjernet, og det ble innført bedre avskrivningsregler og bedre muligheter for forskning. Også investeringene i samferdsel økte og skal økes framover. Regjeringen utreder nå et bedre skatte- og avgiftssystem. Tiltak skal være målrettet, de skal være spisset. Det er vesentlig.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg synes i det hele det var et godt innlegg som ble holdt av representanten Holmberg fra Høyre. Det var mye der som jeg kunne slutte meg til når det gjelder varige, lønnsomme arbeidsplasser og generelt bedre rammevilkår for næringslivet i Distrikts-Norge – mye som jeg synes var meget fornuftig.

Det som jeg imidlertid vil ta opp med Høyre-representanten i en replikk, er noe som jeg ser som en viktig distriktsnærings, nemlig turisme – som det for så vidt er sagt lite om. Tidligere har Fremskrittspartiet prøvd å fremme forslag om å liberalisere f.eks. bruk av motorisert ferdsel i utmark. Jeg tenker på snøscootersafari, som både i Sverige og i Finland er store turistnæringer. Det betyr veldig mye også for næringslivet. Det har altså Høyre, av alle partier, satt en brutal stopper for. Selv om dette for så vidt er en marginal bit i den store distriktpolitiske sammenhengen og i virkemiddelsammenheng, tror jeg disse næringene absolutt har en betydning for en del mindre distriktskommuner. Det å drive f.eks. snøscootersafari vil bety mye for å tiltrekke turister til Norge fra utlandet. Jeg har snakket med mange som bor i utkantkommuner, og de har sagt: La oss få bedre vilkår på dette området, dette betyr noe for turismen, det vil bety mye for spesielt vår kommune dersom vi kunne få liberalisert reglene når det gjelder motorisert ferdsel i utmark.

Kari Lise Holmberg (H): Jeg er enig med Torbjørn Andersen i at turisme også er et vesentlig område i distriktpolitikken. Og det er helt klart et område som kan videreutvikles og forbedres på mange måter.

Når det gjelder bruk av snøscooter, vet jeg veldig godt at det har vært omdiskutert, det har vært satt på dagsordenen, ikke minst i den siste tiden. Vi er nå inne i en forsøksperiode som går over to-tre år, hvor man skal komme tilbake til diskusjonen og endelig resultat i forhold til snøscooterkjøring. Jeg er enig i at snøscooterkjøring kan vurderes og ses på som en næring i distriktene. Vi har mange medlemmer som påpeker det momentet. Men jeg vil også si at turisme til Norge også i vesentlig grad dreier seg om å oppleve stillhet. Det behøver ikke være noen motsetning. Vi må kunne se på om det ikke går an å få til en balansert ordning på dette feltet.

Geir-Ketil Hansen (SV): Fristilling og konkurranseutsetting av offentlige virksomheter har vært ledestråden i denne regjeringens politikk. På samferdselsområdet ble det tydeligst markert i forbindelse med statsbudsjettet – bl.a. Luftfartsverket og Vegvesenet skal omgjøres til aksjeselskap. Vi ser den samme retningen, den samme tendensen, i helsesektoren, i skolesektoren og i kommunesektoren som sådan. Bedriftsøkonomi blir viktigere og viktigere, samfunnsøkonomi blir mindre viktig i den statlige politikken. Hva slags konsekvenser får dette for distriktene? I andre land hvor dette er gjort, har det ført til økt sentralisering. Distriktene har blitt tapere i denne liberaliseringspolitikken, i den kursen som Regjeringen her har lagt opp til.

Så mitt første spørsmål til Holmberg blir: Hvor har man i Europa, i den vestlige verden, de gode eksemplene på at denne fristillingen har ført til gode resultater for distriktene, for småstedene? Det andre spørsmålet blir: Vil Høyre være med på forslaget fra SV og Senterpartiet, hvor vi foreslår at man skal utrede konsekvensene for distriktene før beslutninger blir tatt om hvordan avgjørende politikk på viktige samfunnsområder skal legges opp?

Kari Lise Holmberg (H): Jeg tror det er en myte når man setter distriktspolitikk opp mot konkurranseutsetting og mener at om bedriftsøkonomi er viktig, vil det ødelegge for distriktene. Jeg tror ikke det stemmer i det hele tatt.

Jeg tror hele forutsetningen for et vellykket samfunn og en vellykket utvikling for både distrikt, by og land er at vi har rammebetingelser som er så gode at vi kan konkurrere med andre. Da må vi faktisk ha en regjering som skaper en god økonomi, en økonomi som gjør at våre bedrifter, ikke minst i distriktene og langs kysten, med alle de utgiftene de har, blir så konkurransedyktige og får så gode forhold at de kan klare å få omsatt sine produkter. Nettopp derfor er det viktig at skatter og avgifter går ned. Det kommer næringslivet og bedriftene til gode. Jeg tror det er av helt avgjørende betydning framover at vi får dette til. Jeg mener også at om vi vil det beste for landet vårt, må vi gi næringslivet muligheter – og det har alle partier et ansvar for.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avsluttet.

Per Sandberg (FrP): Årets distriktspolitiske redegjørelse var veldig generell. Jeg etterlyser i likhet med mange andre mer konkretisering av hva som ligger i redegjørelsen. Men jeg syns allikevel at hvis en leser redegjørelsen to eller tre ganger og etter beste evne prøver å lete etter signaler som går i Fremskrittspartiets retning, så finner man dem. Når det snakkes om lønnsomme, kommersielle virksomheter, kjenner jeg igjen noe. Når det snakkes om attraktive bosteder, kjenner jeg meg igjen. Mer oppgaver til kommunene, sterke vekstregioner der det finnes grunnlag, reduserte skatter og avgifter som middel i distriktspolitikken, at vi i distriktene skal satse på det vi er gode til, økt satsing på infrastruktur og samferdsel, en forenklet landbrukspolitikk, markedsbygging i Norge og entreprenørskap er selvfølgelig stikkord som jeg i utgangspunktet i hvert fall syns lyder som god musikk.

Det er vel ingen av disse signalene som er nye i den distriktspolitiske debatten, men hvis statsråden og denne regjeringen ønsker at dette skal legges til grunn for en ny distriktspolitikk, ja, da skal Regjeringen finne støtte hos Fremskrittspartiet. Det viktigste nå er å prøve å sikre opprettholdelse av eksisterende bosetting, og at landbruket ikke alene får råde utviklingen i distriktene.

Det blir sagt veldig mye i slike redegjørelser, og jeg tok meg den frihet å gå tilbake til tidligere redegjørelser. Det er mange ministre som har lovt gull og grønne sko-

ger i forhold til distriktene, men vi har på en måte status quo. Distriktene opplever i utgangspunktet på en måte armod. Da er det interessant å se de undersøkelsene som er foretatt blant folk som bor i distriktene, hva de ser på som grunnleggende nødvendig for at de skal trives og fortsatt bo der, særlig i forhold til at ungdommen eventuelt skal flytte tilbake etter endt utdanning. Det er faktisk kommunal service innen primær oppgavene og flere arbeidsplasser som slår høyest ut. De to områdene slår noenlunde jevnt ut. Mer penger til landbruket slår ikke ut i det hele tatt. Det er selvfølgelig interessant å se hvordan debatten har vært når vi ser på den kommunale servicen. Alle har vært veldig opptatt av at det er mangel på ressurser i kommunene. Jeg skal ikke ta debatten om hvorvidt det er de enkelte regjeringer som har foretatt feil prioritering osv., men jeg vil gjerne gå inn i de 434 kommunene og se på hvem som har regjert der, og ta utgangspunkt i det. For en som kommer fra Nord-Trøndelag, der en ser distriktspolitikkenes utslag hundre prosent – det er på en måte et utstillingsvindu for de partiene som i tiår har kalt seg distriktpartier – synes det ikke å være nødvendig å påstå at partienes politikk har slått feil. Nord-Trøndelag er kanskje det fylket som nå etter hvert sliter mest i forhold til det, og det er fordi kommunene har gjort feil prioriteringer. For det er jo ikke slik at kommunesektoren i Norge er bankerott. Kommunesektoren sitter på enorme verdier, samtidig som de sitter på et enormt byråkrati. Jeg kunne dratt fram eksempel på eksempel fra enkelte kommuner, men jeg skal ikke gjøre det i dag, det blir feil.

Mitt generelle budskap er: Hvis vi skal sikre servicen i kommunene, må vi tenke nytt. Det er for meg litt merkelig at ikke Stortinget, eller uansett regjering, ønsker å gå i retning av at vi sikrer økonomien i det som heter primær oppgavene. Hvorfor er det slik at alle partier er sterke motstandere av stykkprisfinansiering innenfor eldreomsorgen f.eks.? For det ville jo vært det grepet som hadde sikret finansiering av eldreomsorgen i kommunene. Hvorfor er det slik at alle partier ikke ønsker den type finansiering som vi fikk positive erfaringer av på sykehusesene, for å sikre velferdsoppgavene, og sikre like levevilkår uansett hvor en bor i landet? Det er den eneste måten en kan gjøre det på, hvis det er slik at flertallet virkelig mener at det er staten som overfører for lite penger til kommunesektoren, og at det derfor er dårlige vilkår. Hvorfor kan vi ikke da prøve å sikre overføringen gjennom statlig finansiering av disse oppgavene? Det er den eneste måten å gjøre det på.

Det andre går på dette med flere arbeidsplasser. Ikke at jeg skal stå her og prøve å forsvare Regjeringen på noen slags måte når det gjelder dette med SND og bygdeutviklingsmidler osv., men det er litt interessant å se at etter seks måneder skrives det nå høyt opp om at dette er dramatisk, det er en katastrofe. Det er enkelte Høyre-ordførere som har vært ute og sagt det samme. Men skal vi ikke heller stille spørsmålet hvorvidt det har blitt en katastrofe? Er det slik nå at de hundre stillingene i SND som forsvinner, påfører distriktene så store tap at en får økt fraflytting osv.? Jeg tror ikke på det før jeg får se det.

Og så er det noen som igjen prøver seg på dette med fraktutjevning, at priser øker osv. Nå ser vi resultatet, nå har det jevnet seg ut. I utgangspunktet får vi en liten økning, men det var akkurat det samme resultatet vi hadde for tre år siden. Og Konkurransetilsynet er klinkende klart: Den type utjevning utover i distriktene slår ikke positivt ut.

Hvis det er sånn at Arbeiderpartiet og Senterpartiet ønsker reduserte kostnader, hvorfor kan de da ikke være med på et skikkelig kutt i drivstoffavgiftene, hvis det virkelig er det man ønsker? Jeg håper virkelig det er det statsråden og Regjeringen også tenker på i den sammenheng, når det snakkes om skatter og avgifter. For jeg tror faktisk at det største løftet vi kan gjøre for distriktene nå, er å gjøre noe med de avstandene som skaper utkant. For det er avstandene som skaper utkant, og disse avstandene blir selvsagt forsterket dess høyere avgifter man har på transport, og dess mer elendige veier man har. Så jeg tror at det beste løftet vi kan gjøre for distriktene nå, er en enorm satsing på vei og å få redusert kostnader for transport.

Og dette med SND og bygdeutviklingsmidler – selvfølgelig er det vel og bra for enkelte – for enkelte. Den type knoppskyting, til enkelte personer ute i distriktene, har ikke skapt verken tilflytting eller sterke arbeidsplasser. Selvfølgelig har det vært bra for enkelte, men ikke for distriktene og regionene i sin helhet. Det som må gjøres her hvis vi virkelig ønsker å etablere nye arbeidsplasser, er at vi må slutte å gå inn med 500 000 kr. Da må vi bruke store midler og styrke de bedriftene som allerede ligger der, slik at de får utvikle seg – altså det man er god på fra før. Så er det selvfølgelig landbrukspolitikken. Fremskrittspartiet er det eneste parti som fortsatt står ærlig og fast ved at vi kan ikke lenger – og det ønsker heller ikke næringen selv, er min erfaring etter hvert – bruke landbruksnæringen som en brekkstang i bosetting og distriktpolitikk. Næringen ønsker ikke det selv. Selv om vi har et samvirke og noen organisasjoner som roper og skriker høyt om at vi fortsatt skal gjøre det, så tror ikke jeg næringen ønsker det. Det var et eksempel her ganske nylig hvor flere innenfor næringen ønsket å slå seg sammen og dermed spare flere millioner kroner. La oss nå lytte til næringen selv. Da håper jeg at det er det Regjeringen og statsråden tenker på, når det i redegjørelsen sies at vi skal forenkle landbrukspolitikken. Og jeg håper at en total overføring til landbruket på 19,5 milliarder kr også vil være med i de vurderingene som Regjeringen skal gjøre på den siden.

Anne Berit Andersen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karin Andersen (SV): Jeg tror sannelig Regjeringens distriktpolitiske redegjørelse har vært så sterk kost at til og med Fremskrittspartiet har begynt å bli bekymret for at det ikke er nok distriktpolitikk.

Da vi behandlet distriktsmeldingen i fjor vår, mente Fremskrittspartiet at det ikke var noe negativt ved sentraliseringstendensen, og at de ville «føre en aktiv politikk for å legge til rette for økt vekst og kvalitet i strøk som folk flytter til». Jeg oppfatter at det har Regjeringen gjort. De har fulgt opp Fremskrittspartiets merknader i innstillingen. Og så står Sandberg her og nesten argumenterer med at jo, det vil bli vanskelig, i hvert fall vil det bli det i Nord-Trøndelag. Der har man noen problemer som vi ikke har tatt nok hensyn til.

Jeg har derfor lyst til å utfordre Fremskrittspartiet når det gjelder forslag nr. 1, som Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer i dag. Det går rett og slett på at vi skal vite hva vi gjør. Da man før jul behandlet budsjettet her i huset, ble det vedtatt forslag som bl.a. gikk på samferdselssektoren, på fristilling og på AS-ifisering. Offentlig virksomhet skal deles opp i en bit for bit-politikk, og den ene handa skal ikke vite hva den andre gjør. Da vet man slett ikke hva summen vil bli til slutt – og overhodet ikke hvordan det vil virke for distriktene, som Sandberg tydeligvis er opptatt av nå.

Kunne Sandberg tenke seg å støtte dette forslaget, og i hvert fall vite om – og se i øynene – konsekvensene av de vedtakene man gjør? På den måten kunne man i fremtidige valgkamper kanskje slippe å se det store spriket som fins mellom Fremskrittspartiets politikk i Stortinget, hva de mener der om distriktpolitikken, og alle de gråtekulene vi må være vitne til ellers, ute i lokalmiljøene, der de gråter for både den ene og den andre etaten som skal legges ned.

Per Sandberg (FrP): Nå gikk jo ikke jeg så langt som representanten Andersen, men jeg kan gjerne gjøre det i replikkordskiftet nå og si at ja, jeg tror dette er en oppfølging av Fremskrittspartiets merknader.

Det sa jeg også i mitt innlegg. Når statsråden i sin redegjørelse peker på at vi bør konsentrere oss om sterke vekstregioner og regionsentre der det fins grunnlag for vekst, er jeg enig i det. Hvis man ser Nord-Trøndelag isolert, har man der fire–fem regioner med et vekstpotensial. Jeg mener at Nord-Trøndelag bør konsentrere seg om disse områdene. Det vil føre til at kretsene rundt disse regionene kanskje vil berge bosettingen – istedenfor at de, som i dag, legges ned. Det er mitt utgangspunkt. Og det tror jeg på.

Representanten Karin Andersen var inne på dette med valgkamp, og det er litt interessant, siden jeg møtte nestlederen i SV, Inge Ryan, til mange debatter i fjor. Under en av de debattene fikk jeg bekreftet av han at Fremskrittspartiets distriktpolitikk er verdens beste hvis en ser den isolert i Nord-Trøndelag. Og det vil jeg utnytte. Hvis vi får utvidet det til å gjelde hele landet, vil Fremskrittspartiets distriktpolitikk bli verdens beste også i en større målestokk. Fortsatt er 17 fylker nettopleverandører til storsamfunnet. To fylker – kanskje tre – har negativ leveranse, dvs. mottar mer enn de leverer. Poenget er at i hvert fall for Nord-Trøndelags del bør det være slik – som Inge Ryan støttet meg i i valgkampen i fjor – at vår

politikk er best når det gjelder å la distriktene få beholde mer av verdiskapingen sin selv.

Når det gjelder forslag nr. 1, er svaret mitt selvfølgelig nei. Vi kan ikke støtte et forslag som sier at distriktspolitikken – og SVs distriktspolitikk – på en måte skal være grunnlaget for alle forslag som vedtas i Stortinget i økonomisk sammenheng. Det er jo det som har vært grunnleggende feil i 20–25 år – at distriktspolitikken har fått styre den økonomiske politikken i Norge.

Ivar Østberg (KrF): I år har vi hatt noe sjeldent i Nord-Norge. Vi har hatt vår. Det er så sjelden at jeg ikke kan huske sist vi hadde det. Men jeg husker veldig godt for fem år siden, for da ble det satt snørekord 30. april – med nesten to og en halv meter snø på flat mark.

Det er andre klimatiske forhold i Nord-Norge. Det er avstander – som Fremskrittspartiet har vært opptatt av. Og det er en lang kyst, hvor vi har enorme ressurser i form av fiskerier og havbruk. Distriktene står for verdiskaping i dette landet.

Når det gjelder rammene for næringsutvikling, er dette vanskeligere i Nord-Norge. For til tross for at vi ikke har nådd målene, er det fortsatt spredt bosetting i Nord-Norge. Det er lange avstander. Derfor er jeg glad for at Regjeringen så klart og tydelig sier at den vil satse på Nord-Norge. Det skal fortsatt gis ekstra ressurser. Regjeringen satser på en styrking av tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark.

Siden representanten Sandberg ikke nevnte denne landsdelen i sitt innlegg, ønsker jeg å gi ham en mulighet til å kommentere det Regjeringen har lagt fram. Er det fortsatt slik at Fremskrittspartiet vil stå på sine gamle forslag om å avvikle disse ordningene? Sist skulle man gjøre det over tid. Tidligere har man hatt forslag om å gjøre det med én gang.

Regjeringens distriktspolitiske redegjørelse der man satser på Nord-Norge, er viktig for Distrikts-Norge.

Per Sandberg (FrP): Fremskrittspartiet skal være med og satse på Nord-Norge på samme måte som vi skal være med og satse på resten av landet. Men vi har andre virkemidler, og det prøvde jeg å gi uttrykk for i mitt hovedinnlegg. Jeg føler, som jeg sa, at det i den redegjørelsen som ligger på bordet nå, ligger mange signaler som jeg kan tolke dit hen at Fremskrittspartiets virkemidler i større grad skal benyttes, og det er jeg glad for. Men det gjenstår å se hvorvidt de blir satt ut i virke.

Når det gjelder tiltakssonen, vil ikke Fremskrittspartiet endre noe på vår politikk på det området. Det tror jeg heller ikke at folk som bor i Troms eller i Finnmark, ønsker at vi skal gjøre. Jeg tror at folk i Troms og i Finnmark, på lik linje med resten av landet, ønsker å være selvberget. Det må vi gi dem en mulighet til gjennom å endre rammevilkårene generelt.

Jeg er selvfølgelig fullt innforstått med at de klimatiske forholdene er annerledes. Derfor legger vi inn en hel masse ressurser, både i forhold til kysten, veier, rassikring osv., fordi avstandene og de klimatiske forholdene er slik som de er. Men fortsatt er det altså slik, selv om

mange regjeringer de siste 25 årene har sørget for en fraflytting fra disse områdene, fordi en ikke har hatt en foredling av råstoffet. Foredlingen har man stort sett flyttet til Danmark – 40 000–50 000 arbeidsplasser har forsvunnet dit. Poenget må være å få disse arbeidsplassene tilbake. Da må vi vri rammevilkårene for den typen virksomhet i Troms, i Finnmark og i Nordland – på Vestlandet for den del – slik at vi får etablert bedrifter og får tilbake de arbeidsplassene som vi gjennom skatte- og avgiftspolitikken har skjøvet fra oss de siste 30 årene. Det tror jeg må være en målsetting. Jeg håper at både Kristelig Folkeparti og Regjeringen for øvrig kan være enige om en slik strategi.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Representanten Per Sandberg hadde etter mitt syn eit interessant innlegg. Han er oppteken av mulighetene som distrikta gir. Det same er Senterpartiet. Men vårt utgangspunkt er at vi må gi dei anledning til å utnytta desse mulighetene endå betre, altså forsterka innsatsen. Det trur vi er til det beste for dei som bur i distrikta, og ikkje minst til beste for dei som i dag opplever pressproblem i dei største byane.

Eg synest det er spennande at Per Sandberg no studerer rapportar som fortel at folk er opptekne av jobb og kommunal service for å busetja seg i distrikta. Eg vil utfordra han på to område.

Det eine området er entreprenørskap og gründerverksemnd. Trur Per Sandberg at løysinga er skattelette, eller kan han sjå føre seg at kommunale næringsfond og SND kan stimulera gründerar og entreprenørskap? Kva trur Per Sandberg er best?

Det andre området er breiband. Ifølgje ein NHO-rapport kan marknaden sørgja for breiband til 75 pst. av landet. Ein ber om statleg medverknad til dei resterande 25 pst. Kan Framstegspartiet vera med på forslag nr. 2 om ein eigen post på statsbudsjettet for utbygging av breibandsnett, for dermed å gje dei bedriftene som Per Sandberg har omsorg for, muligheter til vidare drift og vekst?

Per Sandberg (FrP): Representanten Meltveit Kleppa ødela svarreplikken min, for å si det slik. Jeg hadde nemlig tatt fram noen sitater fra år 2000 da Senterpartiet hadde ministeren, og tenkte jeg skulle svare med noe som ble sagt i redegjørelsen den gangen.

Når det gjelder entreprenørskap, prøvde jeg å si noe om det også når det gjelder SND og bygdeutviklingsmidler og de tiltakene der, som jeg på en måte betrakter som knoppskyting. Fremskrittspartiet vil være med og sørge for at vi drar ut nok risikokapital til at vi får en vekst i gründervirksomheter og entreprenørskap ute i distriktene. Men vi gjør ikke det ved den type knoppskyting som har skjedd gjennom SND og bygdeutviklingsmidler. Vi ser for oss et statlig fond med midler som kan brukes i den virksomheten. Men da snakker vi ikke om knoppskyting. Da snakker vi om midler i en størrelsesorden som virkelig kan skape arbeidsplasser ute i distriktene. Det er det som er nødvendig, nemlig å få i gang lokomotiv som enten ligger der, og som kanskje holder på å stoppe i dag,

eller å etablere nye lokomotiv ute i distriktene. Vi er fullstendig klar over at ressursene og råstoffene ligger i distriktene, og da må vi benytte dem der. Da er jeg tilbake til det jeg sa om foredling, og om å få tilbake arbeidsplasser som er tapt.

Når det gjelder bredbånd – det er mulig at jeg tar en sjanse her nå – har jeg personlig ingen motforestillinger mot forslaget om det. Jeg ser på bredbåndsutbygging som en satsing på infrastruktur generelt, og der har det offentlige et ansvar på lik linje med strøm, vei og telekommunikasjon. Her må jeg selvfølgelig ta et forbehold siden jeg ikke har fått godkjenning til det i gruppen min. Jeg vet ikke helt hva vi har gjort på dette området tidligere, men jeg ser det som naturlig at Fremskrittspartiet støtter en utbygging av bredbåndnett.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV): Først vil jeg få ta opp forslagene fra SV og Senterpartiet, som er omdelt i salen.

Den redegjørelsen som Regjeringen er kommet med, har gitt én klar melding: Flytt til byen! Tydeligere kan det knapt sies. Dette er sikkert veldig god Høyre-politikk, men distriktspolitikk er det nå ikke.

Folk flytter ikke til byen – tror SV – fordi det er så forferdelig vondt og vanskelig å bo på bygda. Vi tror den viktigste grunnen til at folk flytter, er at de får tusen signaler hver eneste dag om at framtida er et annet sted, og at de må komme seg dit så fort som mulig.

Hva tenker folk på når de skal etablere seg? De tenker f.eks. på: Er det gode skoler til barna mine der jeg skal bosette meg? Er det et kulturtilbud der? Er det billige barnehager? Er det noe tilbud til ungdommen? Slike ting tenker folk på når de skal velge hvor de skal bosette seg, eller hvor de skal flytte. Da er det viktig at vi med vår politikk, all politikk, ikke signaliserer at man ikke har tenkt å satse bredt utover hele Norge.

Det var en interpellasjonsdebatt i Stortinget for ca. én måned siden der statsministeren var imøtekommen, og mente at det var behov for både en sterkere og en mer moderne distriktspolitikk enn det vi har i dag. Jeg må si at redegjørelsen kom som et skikkelig mageplask etter det. Det var ikke bare det at man ikke hadde noen ny politikk, men bare resirkulert gammel Høyre-politikk å by på, man var også villig til å rasere de gamle virkemidlene før man fikk noen nye på plass. Det skuffer SV enormt. Vi har til og med nå sett i avisen at man tillater å bruke de distriktspolitiske virkemidlene i SIVA til å flytte distriktsarbeidsplasser ut av Norge. Det er SV sterkt uenig i.

Regjeringen går for mer markedsstyring. Mer markedsstyring betyr mer sentralisering, og mer sentralisering er stikk i strid med en av de hovedmålsettingene som Regjeringen sjøl har, og som SV er enig i, nemlig at folk sjøl skal få lov til å kunne velge hvor de vil bo, og at det er et politisk ansvar å legge til rette for det. Det står faktisk i innstillingen til distriktsmeldingen fra i fjor vår som en særmerknad fra SV.

Nå er det slik at politikken generelt sett gjør det dyrt og vanskelig å reparere skadene slik at folk kan få ta de reelle valgene ut fra egne behov og egne prioriteringer.

Regjeringen har forandret bosettingsmålet sterkt. Det har vært sett på til dels som symbolpolitikk, men jeg tror at når Regjeringen nå lanserer at det skal være balansert utvikling i alle landsdeler, er ikke det noe symbol. Jeg tror det er realpolitikk, som Regjeringen har tenkt å gjennomføre. Regjeringen vil styrke de som er sterke. Det er stikk i strid med SVs politikk. SV ønsker å føre en solidarisk politikk, som også støtter de svake, enten det er personer, regioner eller næringer.

Distriktspolitikk handler ikke om å få folk til å stimle sammen i Oslo, Bergen, Trondheim eller i Stavanger. Det er latterlig å kalle det for distriktspolitikk. Østerdalen, Lierne og Karasjok er distrikt. De trenger og har nytte av gode byer og regioner, men de kan ikke overleve på det, særlig ikke når all politikk ellers gjør det vanskeligere å være der.

Regjeringen sier at de, når de skal se på den direkte næringsstøtten, vil gi mer støtte til de bedriftene som går bra. De vil gi skattelette både til personer og til næringsliv. Det er jo støtte til virksomhet som allerede er på plass, mens SVs politikk går ut på å støtte bedrifter som skal opp og stå, med rådgivning og risikolån. Det er større risiko i distriktene, og det er færre tilbydere av lån til små gründere. Det mener vi er en politikk som er mye mer innovativ og nyskapende enn å gi store skatteletter til bedrifter som allerede går godt.

Entreprenørskap er bra. Det er mange uforløste talenter og ideer landet rundt. SV mener at det må være en bred satsing i skolen. Vi vil også rette oppmerksomheten mot innvandrerbefolkningen. Jeg tror det vil være lurt å satse også overfor dem. Veldig mange av dem har en helt annen kultur når det gjelder det å starte egne bedrifter, og burde få hjelp til det, for de har problemer på arbeidsmarkedet ellers.

Innovasjon er etter SVs mening ikke skattefritak på aksjeutbytte, slik som Regjeringen synes å tro. Det er ingen empirisk dokumentasjon på sammenhengen mellom skattenivå og økonomisk utvikling. Tvert imot er det slik at man bør gi tilskudd til forskning og utvikling, og man bør støtte alle de Petter Smart-ene som vil opp og stå, mens de sterke miljøene som sjøl har god økonomi, etter SVs mening i større grad bør greie seg sjøl.

SV har fremmet forslag om å utrede hvordan politikk-omlegging på forskjellige områder virker også på distriktspolitikken. Nå kommer på en måte virkningen av det – jeg tror ikke som julekvelden på kjerringa, men man later som om man ikke helt visste hvordan det slo ut i distriktene. Og det er et problem.

Når samferdselspolitikken endres, NSB slankes, Telefon blir AS, og man gir skattelette til de rikeste, som vi vet også klumper seg sammen på enkelte steder, ser vi at alt dette virker både på vår valgfrihet og på hvordan politikken slår ut som helhet. For eksempel: Kan min forretningsidé klare seg på et sted uten bredbånd? For at det skal bli lønnsomt å bygge dette ut over hele landet, må staten inn og sikre at de lønnsomme forretningsideene

som fins rundt omkring i hele landet, kan komme opp og stå, og at infrastrukturen er på plass, slik som f.eks. bredbånd.

Jeg tror heller ikke at skolene rundt omkring i Norges land blir gode nok hvis de ikke får knytte seg opp mot et bredbåndsnett, noe som vil gi like muligheter for skole og utdanning over hele landet. Det må ikke bare sikres lik tilgang, men også lik pris. Den bit for bit-politikken som vi fører nå, der vi ikke ser helheten i politikken, har vært meget skadelig. Det blir slik at ikke bare skal hver bygd være lønnsom for seg, men hvert posthus, hver telefonkiosk og hvert menneske skal tydeligvis være lønnsom hver for seg. Ingen av enhetene ser ut til å ha ansvar for helheten lenger, ikke for noe annet enn seg sjøl og sin egen virksomhet. Statlige fristilte virksomheter er faktisk like ille. Det virker som om de ikke snakker med hverandre, og som om de blir bedt om å konkurrere istedenfor å samarbeide, og da blir ikke løsningen til beste for distriktene.

Skolen er den viktigste foredler av vår største og viktigste verdi: barn og unge. Det er for liten kontakt mellom skolen og næringslivet, sier statsråden. Ja og amen, sier SV. Skolen er sulteføret og må knipe på småpenger, noe som gjør at skolen nå har måttet velge å slutte å reise på bedriftsbesøk; bussbilletten er for dyr. Elevene er kanskje av gårde to–tre ganger i løpet av tiårig skolegang, og det er ille. Hvis man vil rette på dette, må man jo sørge for at skolene har råd til å reise ut og besøke både bedrifter og institusjoner, enten det er kultur eller f.eks. gamle hjem i nærmiljøet. SV har foreslått at hver elev skal ha 1 000 kr pr. år for å komme seg ut av skolestua, nettopp for å oppnå noe av det Regjeringen nå sier er viktig, nemlig at elevene får nær kontakt, god kontakt, med næringslivet i løpet av skolegangen sin.

Til slutt vil jeg si litt om bioenergi, for bioenergi nevner også statsråden, uten at det blir noe mer konkret ut av det. Bioenergi er en stor ressurs for innlandet og en viktig miljøvennlig energikilde. På dette området hadde det vært svært viktig å få i gang mange prosjekter, for det betyr både energitilførsel, som mange mener at man trenger, og det betyr sårt tiltrengte miljøvennlige arbeidsplasser i distriktene. Dette dreier seg ikke bare om tilskudd for å få slike ting i gang og et incitament til å bruke i offentlig virksomhet, men det dreier seg om å få på plass et avgiftsregime som gjør at man kan være konkurransedyktig ved å være miljøvennlig også på energisektoren. Også der kunne Regjeringen bidra mer for å få til både god miljøpolitikk og god distriktspolitikk.

Presidenten: Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Representanten Inge Ryan inviterte for kort tid sidan til ein interpellasjonsdebatt her i Stortinget om distriktspolitikk. Eg forstod han slik at han uttrykte eit sterkt ønske om at det blir sett ned ein distriktskommisjon der det vil vere viktig å få til ein grunnleggjande analyse av årsakene til den sentraliseringen vi har sett i samfunnet vårt over lang tid. Eg oppfatta

øg representanten Ryan slik at han ønskte nye offensive tiltak for å fremje ein distriktspolitikk som skal gi optimisme i dei områda av landet som opplever fråflytting og stagnasjon. Han nemnde i den forbindelse eksempel på område som har hatt ei svært negativ utvikling.

Statsministeren gav SV og Ryan ros for initiativet om å setje ned ein kommisjon, og mange av oss oppfatta statsministeren slik at han nok ville ta eit initiativ i retning av å få sett ned ein politisk samansett kommisjon. Statsministeren gav faktisk uttrykk for at han ville sjå fordomsfritt på saka.

I førre veke la ein annan medlem av Regjeringa fram sine tankar på vegner av den same regjeringa, Bondevik II-regjeringa, om korleis distrikts- og regionalpolitikken skal sjå ut i tida som kjem. Der er det mange ord, lite handling og ingen pengar til tiltak.

Eg vil gjerne utfordre representanten Andersen til å kommentere samanhengane i Regjeringa sin distrikts- og regionalpolitikk med bakgrunn i dei forholda som eg har nemnt, og òg med bakgrunn i den svelteføringa av distrikts- og regionalpolitikken som Regjeringa la opp til i sitt budsjettforslag for 2002.

Karin Andersen (SV): Jeg tror det gikk ganske tydelig fram av mitt innlegg i stad at skuffelsen i SV har vært stor etter at den distrikts- og regionalpolitiske redegjørelsen ble lagt fram. Vi oppfattet at statsministeren, som sjef for Regjeringen, ikke bare tok en viss sjølkritikk, men at han også så at det her var behov for å gjøre nye ting. Og vi oppfattet at det var en forsterket innsats overfor distriktene vi skulle se. Da redegjørelsen kom, oppfattet vi det slik, som jeg sa i innlegget mitt i stad, at det som ble lagt fram, for så vidt var ærlig Høyre-politikk, men distriktspolitikk var det ikke. Når man skal føre denne linjen videre, vil det i sin konsekvens bety at man har fjernet en del viktige distriktspolitiske virkemidler som vi i hvert fall vet har positive virkninger, før man har fått nye virkemidler på plass.

SV er enig i at det trengs mange nye tanker rundt distriktspolitikk. Vi tror at det er tiltak som vi ikke har prøvd. Vi tror bl.a. også at det er veldig viktig og helt nødvendig å få utredet de distriktspolitiske konsekvensene av store politikkområder for å få vite om vi tar tilstrekkelig hensyn til distriktene når vi legger om på disse områdene. Og det er ett stort område som jeg tror alle er oppmerksomme på – jeg håper i hvert fall det – og det gjelder den differensierte arbeidsgiveravgiften som, slik den er, kun er godkjent fram til 2003, for da skal den opp til ny notifikasjon i EU. Det betyr at vi kan få ganske strenge begrensninger og andre begrensninger på den enn det vi har hatt i dag. Alt dette borger for at vi må få nedsatt en slik kommisjon fort, og at det må jobbes grundig. Men vi må si at vi ikke finner noen sammenheng mellom statsminister Bondeviks positive utgangspunkt i interpellasjonsdebatten og den redegjørelsen som Regjeringen la fram bare noen uker etterpå.

Hans Kristian Hogsnes (H): Et påfallende trekk ved innlegget fra SVs Karin Andersen er frykten for vekst-

kraftige regioner, frykten for regioner med regionsentre som fungerer som motor for utvikling i hele regionen. SV virker helt opphengt i å opprettholde til dels kunstige regiongrenser, eller det som de i et forslag kaller «bosetningsmønsteret» og «likeverdige levekår i hele landet».

Landet skal etter SVs mening bare bygges med nye, store statlige bevilgninger og en politikk hvor man er livredd for forskjeller. Regjeringen tar jo innover seg at tiden er overmoden for å legge til rette for en ny politikk. SVs svar er bare et forslag. De tør ikke! De sender jo selv de sterkeste signalene om fortsatt sentralisering og fraflytting.

I alle landsdeler finner vi vekstkraftige regioner med tro på seg selv, med sterke kompetanse- og næringsmiljøer, og ved å dyrke egne fortrinn og videreutvikle det man lokalt allerede er god på, vil mange regioner ha svært gode fremtidsutsikter. Og når Regjeringen nå spiser SND til å prioritere nyskaping, kan dette bli riktig bra politikk. Vekstkraftige regionsentre har også mange av de kvaliteter som en stadig mer urban befolkning søker. Men nærheten til den livskvaliteten man lettere finner under mer landlige forhold, er jo nettopp styrken i en politikk der vi satser mer på motorene.

Mine spørsmål er enkle: Hvorfor er SV så livredd for å si at vi må satse mer på egen vekstkraft? Hvorfor er SV så redd for de konkurransefortrinn man faktisk selv har i Distrikts-Norge? Og hvorfor er svaret alltid bare nye utredninger og nye statlige bevilgninger – en politikk som svekker det som er bra, og som tildekker mangel på egen vekstkraft? SV står for en politikk som er et status quo-tyranni, hvor man er livredd for å endre kurs i tilfelle det har en virkning.

Karin Andersen (SV): Nei, SV er ikke redd for forandring. Tvert imot hadde vi en interpellasjonsdebatt om dette her i Stortinget for under en måned siden, der vi i hvert fall fikk et positivt svar, at Regjeringen ønsket en bedre og sterkere distriktspolitikk, og at man så at man trengte noen nye svar.

At det bare var ord, er trist. Det får de som har lovet for mye, rydde opp i sjøl, men SV er nødt til å stå for det vi mener. I fjor vår skrev vi altså det Regjeringen nå sier, at folk må få bo der de vil, men at det er et politisk ansvar å gjøre det valget mulig. Hvis man skal gjøre det, må man for det første vite hvordan den politikken som vi fører på forskjellige områder, virker inn på folks valg. Er det sånn at de omlegningene vi foretar, gjør det dyrere og vanskeligere å bo i distriktene enn i byen, synes ikke SV det er noen god virkning. Vi ønsker en politikk som gjør det mulig for folk å ta de valgene. Hvis man f.eks. fører en politikk overfor næringslivet som gir mest skattelette til de bedriftene som går bra, og minst hjelp til dem som vil opp og stå, må vi se på virkningene av det. Hvordan virker det hvis man f.eks. fjerner dobbeltbeskatningen på aksjeutbytte? Hvor forsvinner de pengene? De forsvinner ikke ut i distriktene, de forsvinner inn til sentrum. Det synes ikke SV er noen god politisk fordelingsprofil, verken mellom personer eller mellom landsdeler.

SV er ikke redd for vekstkraftige regionsentre. Men det er jo ikke det Regjeringen har foreslått. Regjeringen har foreslått en balansert befolkningsvekst i landsdelene. Det betyr at vi som bor i Hedmark, skal være veldig godt fornøyd hvis veksten kommer i Oslo. Jeg må si at folk oppi Østerdalen er ikke spesielt fornøyd med det. Og vi som bor nedover på Finnskogen, synes også at det er en stusslig hjelp å få fra denne Regjeringen i forhold til det valget de sier at de skal gi oss, nemlig at vi skal få lov til å bo hvor vi vil.

Torbjørn Andersen (FrP): Det var en svært lite optimistisk Karin Andersen fra SV som nærmest raljerte over hele redegjørelsen, at budskapet i redegjørelsen var: Flytt til byen!

Jeg forstår at representanten fra SV er skuffet. Men SV har jo sagt at det er inntektssystemet, landbruket og mer overføringer som skal være redningen for Distrikts-Norge.

Nå vet vi at i mange distriktskommuner, spesielt i de minste, har de pengene som overføres ekstra gjennom inntektssystemet, blitt brukt til å skape veldig mange arbeidsplasser i den kommunale sektor. Isteden skulle vi hatt arbeidsplasser i den private, produktive og verdiskapende sektor. Men der er det altså en svakhet i systemet. Får en kommune mye penger, brukes de pengene til å lage veldig mange kommunale og – la oss si – uproduktive arbeidsplasser. Det bør SV ta innover seg.

SV er tradisjonelt et parti som står for høye skatter og avgifter. Og ett av problemene for etablering i distriktene er nettopp nivået på skatter og avgifter. Det er slik at de lokale bedriftene får beholde lite av det de selv tjener, til reinvesteringer. SVs modell går ut på at det skal føres tilbake penger via subsidier, via statlige ordninger, istedenfor at bedrifter lokalisert i distriktene burde kunne beholde mer av de verdiene de skaper selv, for å reinvestere i egen næring.

Vil det ikke – også etter SVs syn – kunne være en fordel at vi hadde et noe sterkere næringsmiljø, som selv kunne reinvestere i distriktene og dermed skape knopp-skyting, øke antall arbeidsplasser, istedenfor – som i dag – at alt slikt skal skje ved statlige overføringer og bevilgninger?

Karin Andersen (SV): I SV er vi slett ikke pessimistiske. Vi er optimistiske. Derfor har vi lagt såpass stor vekt på distriktspolitikken fordi vi tror det fins muligheter. Problemet er at Regjeringen og Fremskrittspartiet ikke vil ta i bruk disse mulighetene.

SVs viktigste satsingsområde for å bidra til næringsutvikling utover det ganske land er vår store satsing på forskning og utdanning. Det har vi satset på i mange år, for menneskene i dette landet er jo den viktigste ressursen. Men det er klart at det er enda viktigere utover på bygdene der det er færre mennesker, at man virkelig har en god skole som gjør at alle talenter og all kreativitet kommer til sin rett. Det andre satsingsområdet er forskningsinnsats, fordi der trengs det mye, for Norge ligger lavt på dette området. Vi har noen målsettinger for forsk-

ning som vi har fått med oss Stortinget på, men vi vet at forskningsinnsatsen i bedriftene i Norge er altfor liten, slik at utvikling og innovasjon ikke er god nok.

Det SV har ønsket i den forbindelse, er å gi tilskudd til forskning og ikke et skatteincitament, slik som Fremskrittspartiet og Regjeringen har ønsket. Det er nettopp ut fra den tankegangen at mye av dette må foregå også i bedrifter som ikke nødvendigvis har skatteevne, og som ikke tjener så mye penger. Vår politikk går altså ut på å hjelpe de bedriftene som ikke er i en god inntjeningsfase. Vi ønsker å gi mer hjelp til oppstart, til bedriftsrådgivning og til forskning og utvikling, sånn at man kan komme opp og stå. I det øyeblikket man tjener mye penger, mener SV – for vi har en rettferdig fordelingsprofil – at man må dele overskuddet med andre bedrifter som trenger midler for å komme opp og stå. På den måten tror vi mange flere ideer vil komme opp og stå, i stedet for å måke pengene inn på områder der man har mye penger fra før, og der hjulene går rundt av seg sjøl. Vi ser det ikke som vår viktigste oppgave å bidra til at formuene øker enda mer der enn det de gjør av seg sjøl.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anita Apeltun Sæle (KrF): Sjølv om opposisjonen her i Stortinget freistar å få det til å høyrast annleis ut, er faktisk overskrifta på den utgreiinga vi debatterer i dag, Vekst – i heile landet. Lat det vera klart: Samarbeidsregjeringa vil styrkja regionalpolitikken. Den vil «sikre bosettingen, verdiskapingen og levedyktige lokalsamfunn over hele landet».

Statistikk kan vera interessant lesing. I dei siste 20 åra har flyttinga gått i strie straumar frå nord til sør, frå utkant til sentrale strøk og frå bygder til byar. Arbeidarpartiet har styrt og stelt det meste av denne perioden, og eg synest ærleg talt at det er rimeleg spesielt når representantar frå dette partiet i store ordelag freistar å framstilla det slik – ikkje minst i media – at den noverande regjeringa etter eit halvt år i posisjon dreg teppet unna distrikts- og regionalpolitikken. Det gjer vi ikkje, tvert imot.

For det fyrste vil vi framleis bruka dei aller fleste verkemidla som tidlegare regjeringar har teke i bruk. Dei har tydelegvis ikkje verka bra nok, men vi fjernar dei ikkje. Det er sterke krefter som dreg i sentraliserande retning. Ikkje minst demografien fortel oss at det å oppretthalda folketalet i distrikt og regionar vert ei stor utfordring, uansett kven som sit i regjering. Når befolkninga går tilbake i mange utkantkommunar, skuldast det ikkje berre fråflytting, men at mange distriktskommunar faktisk har eit fødselsunderskot. Dette har mykje å seia for barnehage, for skule, for kultur og for omsorg. Demografi er faktisk overlevingsdebatt nr. 1 i Distrikts-Noreg, som det er i Europas regionar.

I tillegg til det som alle regjeringar har gjort før, forsøker denne regjeringa også nye vegar. Når fråflyttinga har vore eit faktum år etter år – altså under Arbeidarpartiets regime – er det faktisk på tide med nye tankar, med alternative vegar og ein annleis politikk. Samarbeidsregjeringa tenkjer nytt og tek vare på det den trur er posi-

tivt ved det gamle. Men vi vil ha større fridom for kommunane til å forma si eiga framtid. Det er vår visjon. Regjeringa vil leggja til rette for å utløysa meir av det store potensialet i verdiskapinga som i dag ikkje er utnytta, særleg i Distrikts-Noreg. Korleis?

Noreg er eit land der mange har eit Petter Smart-talent. Men altfor få prosjekt kjem vidare frå idestadiet til produksjon i Noreg, og stadig vert norske nyvinningar sette i produksjon i utlandet. Dei distrikts- og regionalpolitiske verkemidla må derfor målrettast spesielt mot gründerar. Eg vil gjera SV merksam på at det står i utgreiinga. I ein ECON-rapport vert det påstått at om 20 år vert 80 pst. av arbeidsplassane å finna i bedrifter som enno ikkje er starta. Då er det ikkje akseptabelt når Noreg får jumboplass som gründernasjon.

Primærnæringane jordbruk, skogbruk, reiseliv, havbruk og fiske – havets sølv – finst i distrikta og for så vidt også det svarte gull, olja. Vi må gje næringslivet rammevilkår slik at distrikta kan gjera Noreg rikare, for pengestraumen går frå distrikta til dei sentrale strøka. Det er det som i nokon grad må stoppast.

Ein viktig barriere for vekst og utvikling i distrikta er manglande infrastruktur, både når det gjeld breiband og veg. Derfor er det svært viktig at kommunal- og regionalministeren har streka under at distriktspolitikken vil vera blant dei viktigaste føresetnadene for prioriteringar i den neste nasjonale transportplanen. Å laga kortast mogleg veg for eksportindustrien vår til marknaden i Europa er rein fornuft og vil auka distriktsnæringane si moglegheit til å konkurrera internasjonalt.

Samarbeidsregjeringa har også omsorg for dei minste lokalsamfunna på den yttarste øy. Der transporttenester, infrastruktur og offentlege tenester ikkje kan baserast på lønsemekriterium, skal tenestene sikrast frå storsamfunnet. Vi vil streka under at dei lokalsamfunna som opplever stagnasjon og befolkningsreduksjon, likevel skal sikrast trygge, gode og likeverdige tenester. Overalt i landet skal folk kunna føla tryggleik for grunnleggjande tenester innanfor utdanning, helse, omsorg osv.

Samarbeidsregjeringa vil verna om hovudtrekka i busettjingsmønsteret. Ja, Regjeringa går så langt at ein seier at alle landsdelar skal ha befolkningsvekst. Dette må verta meir enn ein «besvergelse». Det trengst arbeidsinnvandring for å klara det, trur eg. Og som den fyrste regjeringa med suksess på området, flytter Bondevik II-regjeringa statlege oppgåver og arbeidsplassar frå Oslo til distrikta. Mange tidlegare regjeringar har sagt at dei vil ein slik politikk, men ingen har gjort det før Bondevik II. Regjeringa vil også gjennom statleg lokaliseringspolitikk bidra til utvikling av regionale vekstsenter over heile landet. Regjeringa har ikkje gløymt utkantar og småsamfunn med problematisk næringsstruktur. Slike stader skal vera sikra tenester som gjer det godt å bu der.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Kristeleg Folkeparti skrytte uhemma for nokre år sidan av at regjeringa som dei var

med i, var «i ferd med å gjennomføre den største distriktpolitiske satsingen på 90-tallet».

Kristeleg Folkeparti var på rett kurs på fleire område. Den førre Bondevik-regjeringa foreslo nemleg å styrkje kommunale næringsfond, auke satsinga på regional samordning, gi meir støtte til arbeidet med vasskvaliteten i bedriftene og satse på fraktutjamning på bensin og grøn-saker. På alle desse områda fører Bondevik II-regjeringa no ein annan politikk. Ein fjernar kommunale næringsfond, ein kuttar i all støtte til regional samordning, støtta til arbeidet med vasskvaliteten i bedriftene er borte, og dette med fraktutjamning blei stroke frå budsjettet. Og som om ikkje dette var nok: Det blei kutta 350 mill. kr i distriktpolitiske verkemiddel, og verkemidla i næringspolitikken blei reduserte med 1,7 milliardar kr. Lista kunne ha vore lengre. Reaksjonane frå mange kommune- og fylkespolitikarar i Kristeleg Folkeparti har vore veldig sterke.

Spørsmålet mitt til representanten Apelthun Sæle blir derfor: Er Kristeleg Folkeparti tilfreds med det linjeskiftet som vitterleg har skjedd i partiets distriktpolitikk det siste halve året?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er ein debatt vi har hatt før som no kjem opp igjen, nemleg den budsjettdebatten vi hadde i haust. No kan det vera diskusjon om kva som var lurt, kva som verkar, og kva som ikkje verkar bra av dei kutta som vart gjorde. Då vil eg minna representanten Sandal om at også den førre regjeringa gjorde kutt som var betydelege. Då Stoltenberg-regjeringas budsjett vart lagt fram, var det der forslag om eit kutt på 300 mill. kr til SND. Eg hugsar såpass langt tilbake som til revidert budsjett i 2000 – i desse tider når revidert budsjett vert lagt fram, kan vi vel minna om det – og då kutta også den same Stoltenberg-regjeringa 300 mill. kr til SND. Dette er gjort av fleire regjeringar for å få ein totalitet i budsjettet.

Men vi har altså no ei regional- og distriktpolitisk utgreiing til debatt. Eg er faktisk fornøgd med svært mykje av det som vert gjort både av gammalt og nytt innanfor distriktpolitikken. Eg har lyst til å gjenta, for eg synest at det kjem for lite fram, det som faktisk står i utgreiinga. Eg kan ikkje nemna alt, for det er veldig mykje som står i denne utgreiinga, men det står at vi skal ha gode rammevilkår for næringslivet, det står at vi skal etablera kunnskaps- og forskingsparkar, næringshagar og rugekassar, inkubatorar – altså at desse Petter Smart-ane skal få hjelp. Det står at vi skal spissa dei bedriftsretta verkemidla og apparatet rundt inn mot dei områda der den private marknaden ikkje fungerer tilfredsstillande. Det er Kristeleg Folkeparti-politikk. Vi vil gjera dette. Vi skal satsa på entreprenørskap i utdaningssamfunnet, og vi skal vidareutvikla ressursbaserte næringar som fiskeri, havbruk, jordbruk, skogbruk og reindrift. Desse tinga som Kristeleg Folkeparti har vore opptekne av, skal vi satsa vidare på.

Og så vil eg leggja til ein siste ting, nemleg gode samferdselsløysingar. Og dei som har følgd med og sett revidert budsjett i dag, ser at ein no også skal kunna bruka

ferjesubsidiane for å løysa vegprosjekt, og det har eg, og eg trur fleire av oss, slåst for i ei årrekke.

Per Sandberg (FrP): En blir nesten litt forvirret når en lytter til det siste replikkordskiftet. Replikanten Sandal uttrykker at her er det katastrofe og en helt ny kurs, så nær som 180 grader omvendning i distriktpolitikken, mens representanten Apelthun Sæle i sitt innlegg gir utrykk for at det nesten ikke er noen endringer som har skjedd. Den som skal prøve å tolke det som ligger i selve redegjørelsen, blir litt frustrert.

Men min utfordring til representanten Apelthun Sæle går på det som hun var inne på helt i slutten av sitt innlegg, og det gjelder dette med samferdsel. Nå er det slik at for å få hentet ut det vekstpotensialet som er ute i distriktene – og representanten pekte helt riktig på det som er problemet – må man korte ned avstanden til markedet. Det er i hvert fall ikke slik at Kristelig Folkeparti på en måte kan skryte på seg at de har gått i bresjen for å øke midlene til samferdsel. Nå er det slik at i enkelte regioner er det en E6-trasé hvor man kan kjøre med en gjennomsnittshastighet på 40–50 km/t. Vi har riksveier som er i en så elendig forfatning at når en skal ut med varene, må trailerne stoppe når de møter hverandre. Dette hindrer trafikken. Ikke bare har man en elendig veistandard, men hastigheten med hensyn til å få ut varene er en så betydelig negativ faktor for næringslivet at det utgjør utrolig mange millioner kroner. Og da er min utfordring til representanten Apelthun Sæle: Er det virkelig sånn at Kristelig Folkeparti vil stå sammen med Fremskrittspartiet og få til det skikkelige løftet på samferdselssektoren som er nødvendig, og som må til for at vi skal berge det som er av arbeidsplasser ute i distriktene, og for å få skapt nye arbeidsplasser ved å utnytte de mulighetene man faktisk har utmed kysten og i distriktene?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Ein vert forvirra her. Det kan jo også ha noko med retorikken frå denne talarstolen å gjera. Det som ligg fast, er at ein tek i bruk og fører vidare dei aller fleste av dei distriktpolitiske verkemidla som har vore i bruk i dette landet. I tillegg forsøker ein å finna nye, generelle verkemiddel for å nå dei målsetjingane som har vore felles for alle i denne salen, nemleg at heile landet skal takast i bruk. Og så er det jo slik at nye dagar gjev nye moglegheiter.

Når det gjeld det som står i utgreiinga om den distriktsmessige satsinga i Nasjonal transportplan, er eg og Kristeleg Folkeparti, sjølvsagt, svært fornøgd med det som står der. Det går på at dei uttransporteringsordningane som vi har i Noreg, ikkje er gode nok. Fyrst og fremst vil eg leggja vekt på den vanskelege situasjonen som næringslivet i distrikta er i – eg kjenner Kyst-Noreg best – med omsyn til å få varene fram til hovudfartsårene. Hovudfartsåra, som delvis er bygd, men som burde ha vore bygd vidare ut på Vestlandet, heiter Kyststamvegen. Den vil nemleg kunna avlasta Austlandet og transporten over fjellet, og ein vil nå marknaden med f.eks. fisk, som er ein vesentleg del av den nye og aukande vekstnæringa på Vestlandet, eit heilt døgn før ein gjer det i dag. Det vil

vera gunstig for næringane, det vil vera gunstig for distrikta, og eg trur at det vil bety at vi kan auka produksjonen og den næringsutviklinga som er på Vestlandet, og då vil også folk bu der.

Inge Ryan (SV): Jeg har gleden av å kjenne mange KrF-politikere som driver med lokalpolitikk. Det er både dyktige og trivelige folk, og ikke minst så opptrer de veldig sindig. Kristelig Folkeparti syns jeg kjennetegnes ved at de har meget sindige politikere. Men når det gjelder distriktspolitikken, har jeg faktisk opplevd at de fra å være sindig i enkelte sammenhenger, har opptrådt noe mindre sindig, for de er noe fortørnet over den politikken som føres.

Samtidig får vi høre fra representanten Sandberg i dag at den redegjørelsen som ligger framfor oss, er et steg i retning av Fremskrittspartiets politikk. Så mitt spørsmål til Apelthun Sæle blir følgende: Er man bekvem med at man på den ene siden blir omfavnet av Fremskrittspartiet i distriktspolitikken, samtidig som de dyktige, sindige lokalpolitikkerne rundt omkring i landet er noe fortørnet over Kristelig Folkeparti?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg er veldig glad for at vi kan få den påskrifta frå SV at vi er eit sindig parti, og vi tek gjerne mål av oss til å halda fram med å vera det òg. Når mange vert fortørna, sjølv sindige menneske vert fortørna, så er det viktig – og det har vore min bodskap – at ein les denne utgreiinga, for den gjev eit veldig breitt spekter av verkemiddel, som skal brukast målretta dersom ein treng hjelp, og generelt der ein kan klara seg sjølv med litt betre rammevilkår. Eg synest at denne utgreiinga er god, og eg håpar at vi kan få formidla det på ein skikkeleg og verdig måte til alle våre sindige representantar ute i distrikta.

Ja, kven vert vi omfamna av? Eg håpar det kan vera litt varierende. Dessutan vil eg påstå at dei fleste partia har gode element også i sin distriktspolitikk, og dersom nokon er glade for at vi vil byggja vegar, så er det greitt nok, sjølv om det er Framstegspartiet – det er faktisk veldig greitt. Dersom nokon er glade for at vi vil spissa bedriftsretta verkemiddel og apparatet rundt inn mot dei områda der den private marknaden ikkje fungerer tilfredsstillande, så er eg glad for støtte her òg.

Det eg vil seia med dette, er at denne utgreiinga har eit veldig breitt spekter som fleire parti kan kjenna seg igjen i, og dersom SV les den riktig nøye, vil dei også kjenna seg igjen når det gjeld mange område.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed slutt.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er få land som har større grunn til å føre en aktiv distriktspolitikk enn Norge. Svært mye av vårt næringsliv og våre vekstmuligheter er knyttet til utnyttelse av naturressurser som krever opprettholdelse av et spredt bosettingsmønster.

Det er sjarken – ikke tråleren – som blir brukt i reklame for norsk fiskerinæring. Det er frukttrærne i Hardanger, det er kystflåten og fiskebrukene i Lofoten og det er

Nordkapp som blir brukt i markedsføringen av Norge som reisemål. Det er et desentralisert småskala norsk landbruk som har vært vår viktigste garantist mot omfattende dyresykdommer, slik vi har sett i andre land. Det er fiskeri, havbruk, energi og maritim sektor som er utpekt som våre fremste vekstnæringer. I tillegg har IT-basert næringsliv et betydelig vekstpotensial.

Man skal ikke reise mye rundt i dette landet for å se det positive i det bosettingsmønsteret som vi har: Små lokalsamfunn med et aktivt og godt næringsliv, et rikt kulturliv, tette sosiale bånd, der folk bryr seg om sine naboer, gode oppvekstvilkår og ikke minst en godt utbygd eldreomsorg. I det hele tatt er Bygde-Norge og Distrikts-Norge godt å bo i, og vi ser det også i bostedsundersøkelser at folk faktisk ønsker å bosette seg i Distrikts-Norge.

Når så et bredt flertall på Stortinget har stått samlet om at målet fortsatt skal være å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og folk ønsker å bo i Distrikts-Norge, kan man spørre seg: Hvorfor har vi ikke klart dette? Det er det god grunn til å spørre om, for det er nemlig en svært ambisiøs målsetting å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.

Sentraliseringen har pågått jevnt og trutt i flere tiår, drevet fram av endret næringsstruktur, høyere utdanningsnivå og teknologiske nyvinninger. Og vi må alle sammen erkjenne at vi har ikke klart å nå de mål vi har satt oss.

I den situasjonen som vi står i nå, kan vi gå to veier: Vi kan være enige om å opprettholde målet og styrke virkemiddelbruken for å nå de mål vi har satt oss, eller vi kan på den andre siden gjøre det Regjeringen nå gjør, la målsettingen fare og sette oss et nytt mål som ikke innebærer at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret skal opprettholdes, men at det skal legges til rette for vekst i alle landsdeler.

Kommunalministeren sier i et intervju med Fiskeribladet 3. mai følgende:

«Distriktspolitikk er noe særnorsk. I andre land er oppmerksomheten i større grad rettet mot regioner og regionpolitikk. Jeg mener en slik tilnærming vil være fruktbar også i Norge».

Hun brukte vel neppe min nordnorske dialekt, men slik står det i alle fall på trykk.

Til Politisk kvarter 30. april sier kommunalministeren:

«Vi kommer altså til å redefinere det som har vært det gamle bosettingsmålet, nemlig at vi skal ha spredt bosetting over hele landet, eller opprettholde bosettingsmønsteret i hovedtrekk sånn som det er i dag. Det mener vi er urealistisk i fremtiden å kunne oppnå.»

Dette er prisverdig klar tale fra kommunalministerens side. Regjeringen har altså ikke til hensikt å ta i bruk nye virkemidler i distriktspolitikken for å opprettholde det bosettingsmønsteret som vi har. Regjeringen har til hensikt å foreta en klar omlegging av målet for bosettingsmønsteret, og vil, slik som det også står i redegjørelsen, «styrke vekstkraften der den allerede finnes».

Dette står i oppsiktsvekkende kontrast til den målsettingen som den første regjeringen Bondevik hadde satt

seg: Det var en viktig målsetting å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, å motvirke økende sentralisering og gradvis snu flyttestrømmen, og den enkelte kommune burde som en målsetting for den langsiktige planlegging kunne legge til grunn at folketallet skal opprettholdes. Det var faktisk en så ambisiøs målsetting som de tre sentrumspartiene stod sammen om i 1997, at det er klart at det krevde ganske kraftige virkemidler for å få det til. Og det lå også til grunn for den kraftige opptrappingen av distriktspolitikken som ble gjort i sentrumsregjeringens tid.

Så kan det selvfølgelig gjøres billige poenger av at sentrumsregjeringen ikke maktet å nå målet sitt. Nei, vi gjorde ikke det. Jeg kunne selvfølgelig gjøre et like billig poeng av at fraflyttingen faktisk ble bremsset opp i den perioden, og at undertegnede i alle fall kun fikk ett år som kommunalminister på å gjennomføre det. Men en slik debatt og den type billige poenger tjener faktisk ikke dem som har investert penger i arbeidsplasser og hjem rundt omkring i de mange lokalsamfunn, og som nå ikke vet hva framtiden deres vil komme til å bli.

Det tjener heller ikke disse menneskene at Ivar Kristiansen på Høyres landsmøte får trampeklapp for å påstå at Enoksen og Schjøtt-Pedersen er inkompetente til å gi Regjeringen råd i distriktspolitiske spørsmål. Jeg har faktisk ikke bedt om å få være rådgiver for denne regjeringen. Min jobb er å sørge for at Senterpartiet får gjennomslag for mest mulig av sin politikk i denne sal. Regjeringen har svært mange dyktige rådgivere i Kommunaldepartementet, og mange av dem sitter i diplomatlosjen i dag. Problemet er altså dessverre at Regjeringen ikke vil lytte til disse rådgiverne. Man har satt seg helt andre mål: færre og større gårdsbruk, færre og større fiskefartøy, færre og større kommuner, og man vil styrke vekstkraften der den allerede finnes – i byene. Summen av dette er altså at man er i ferd med å foreta den mest dramatiske nytegning av norgeskartet og bosettingsmønsteret noensinne.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Det er mye positivt i det bosettingsmønsteret vi har, og vi har gode lokalmiljøer, sa representanten Enoksen. Det er Arbeiderpartiet enig i. Men det har ikke bestandig vært slik at Arbeiderpartiet har fått ros for sin distriktspolitikk av Senterpartiet. Det er nå to år siden vi sist hadde en egen redegjørelse om distrikts- og regionalpolitikken her i Stortinget. I fjor hadde vi, som kjent, en stortingsmelding om det samme. Men den gang som nå gikk senterpartileder Enoksen veldig høyt på banen og kritiserte Arbeiderpartiet. Og representanten Kleppa sa bl.a. i debatten den gang at forskjellen på dagens arbeiderpartiredegjørelse og sentrumsregjeringens redegjørelse var først og fremst ambisjonsnivået.

Arbeiderpartiet hadde senket ambisjonsnivået for Distrikts-Norge i forhold til sentrumsregjeringen. I år er uttalelsene enda sterkere fra Senterpartiet. Nå snakkes det om ren Høyre-politikk, en politikk for enda mer fraflytting, en politikk som vil gi en historisk sentralisering.

Det må da bety at ambisjonsnivået nå er på et historisk lavmål ifølge Senterpartiet.

I innstillingen til stortingsmeldingen i fjor stod Senterpartiet og Kristelig Folkeparti sammen i stort sett hele innstillingen, mens Høyre og Fremskrittspartiet stod sammen om en helt annen distriktspolitikk. Derfor er mitt spørsmål til representanten Enoksen: Hva er det egentlig som har skjedd med representantens tidligere samarbeidspartier i sentrumsregjeringen? Og jeg vil også spørre: Hvordan opplever den tidligere kommunal- og regionalministeren nå Kristelig Folkeparti og Venstres snuoperasjon her i denne redegjørelsen og i Stortinget?

Ø y v i n d H a l l e r a k e r hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Roger Enoksen (Sp): På veien fram hit prøvde jeg fortvilet å finne et sitat fra den mest leste bok for å kunne beskrive den følelsen jeg har i forhold til det som har skjedd. Det var ikke så helt enkelt på de få meterne fra plassen min og fram hit. Men jeg skal i hvert fall gi Jan Petersen rett i én ting: Den største forskjellen på denne regjeringen og den forrige er at Senterpartiet er byttet ut med Høyre. Det denne regjeringen i dag står for på alle de områdene jeg var innom, er ren Høyre-politikk. Og det er oppsiktsvekkende at Kristelig Folkeparti – selv om de ikke er det største partiet i Regjeringen – har akseptert et slikt distriktspolitisk linjeskifte som man har vært med på.

Nå innebærer ikke det jeg sier, noen form for skryt av Arbeiderpartiets distriktspolitikk. Når Arbeiderpartiet nå kritiserer kuttene i distriktspolitiske virkemidler, er det viktig å være klar over at vi nå faktisk er tilbake til det nivået disse virkemidlene lå på før sentrumsregjeringen overtok i 1997. Vi er altså tilbake til det nivået Arbeiderpartiet mente var akseptabelt.

På den andre siden har jeg selvfølgelig heller aldri lagt skjul på at Arbeiderpartiet og Senterpartiet står hverandre langt nærmere i distriktspolitiske spørsmål enn det Senterpartiet og Høyre gjør. Det har vi tydelig fått demonstrert gjennom denne redegjørelsen og det takttskiftet i politikken som har skjedd etter regjeringsskiftet.

Det oppsiktsvekkende er ikke det Høyre gjør – dette er ren Høyre-politikk. I alle de årene jeg har vært på Stortinget, har vi sett at Høyre ønsker en slik utvikling som denne. Det oppsiktsvekkende er at man altså har klart å få Kristelig Folkeparti og Venstre med på lasset. Det synes jeg er synd. Det er befolkningen i Distrikts-Norge som over tid får betale prisen for dette – dessverre.

Hans Kristian Hogsnes (H): Det mest fremtredende ved innlegget til Senterpartiets Odd Roger Enoksen er den nesten øredøvende pessimismen og den defensive holdningen til hvilken vekstkraft, som han selv så glitrende beskriver, som ligger i distriktene. Norske kommuner, om de ligger nær eller fjernt fra såkalte sentrale strøk, har ikke bare et ansvar for tjenesteproduksjon og andre primær oppgaver, men også for egen utvikling. Grunnlaget for vekst og utvikling ligger jo lokalt. Kom-

muner med vekstkraftig næringsliv – og dem er det mange av – kjennetegnes nettopp av en gründerkultur, samarbeid og evne til nyskaping, samtidig som de er integrert og fungerer som motorer i større regionale næringsmiljøer. Kommuner som er opptatt av egen fremtid, må selv gripe tak i disse utfordringene og så sammen med lokalt næringsliv finne frem til hva som kan gjøre kommunen og regionen mer næringsvennlig, hvilke regionale allianser og strukturer som bør bygges, og hvordan nyskaping og entreprenørskap kan stimuleres, og det kan bety utbygging av bredbånd eller annen infrastruktur. Utallige næringsplanprosesser rundt i landet de siste årene gir jo solid dokumentasjon for at dette virker.

Mitt spørsmål til Senterpartiet er helt enkelt: Hvorfor da den totale avvisningen av dette positive spillet? Hvorfor er det bare økte statlige bevilgninger som er løsningen, når vi begynner å få flere års erfaring med at dette alene ikke virker, men bare tildekker problemet?

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg sa i mitt innlegg at man ikke trengte å reise veldig mye rundt i dette landet for å se den optimisme og tiltakslust som råder rundt omkring. Men for dem som ikke har tid til – eller ikke gidder – å reise rundt, eller ikke synes det har noen hensikt, skal det faktisk heller ikke mer til enn å lese statistikk for å se at det er distriktsfylkene som topper eksportstatistikken, og at det er Oslo og Akershus som ligger på bunnen av denne statistikken. Det skyldes ikke bare den statlige virkemiddelordningen, men også en genuin gründerånd rundt omkring i Distrikts-Norge. Reis rundt i Møre og Romsdal og se det fantastiske næringslivet man har i det fylket, som er basert på lokalt eierskap, lokal forankring og vilje til å stå på for sitt lokalsamfunn!

Jeg er definitivt ikke pessimist på Distrikts-Norges vegne. Men når Regjeringen i klartekst sier at man akter å styrke vekstkraften der den allerede finnes, styrke storbyene, når kommunalministeren sier at hun ønsker seg 100 færre kommuner, når kommunalministeren til NHOs Horisont sier at hun ikke tror fylkeskommunen blir avvirket i denne stortingsperioden – det er altså ikke spørsmål om den skal avvikles, men spørsmål om tidspunktet for når den skal avvikles – når landbruksministeren i årets jordbruksforhandlinger legger opp til de mest dramatiske strukturendringer vi har sett i norsk landbruk noensinne, og når fiskeriministeren ønsker færre og større fartøy, sier det seg selv at dette gjør noe dramatisk og voldsomt med det bosettingsmønsteret og den næringsstruktur vi har. Når man da på toppen av det hele, kutter i kommunale næringsfond, som vi vet har betydning for de minste bedriftene, når man kutter i SND, og man kaller det for å «spisse» SNDs virkemiddelordninger, men i realiteten er det jo å kutte, slik at det blir færre som skal få – man kan gjerne kalle det å spisse, men det betyr altså å redusere omfanget – og erstatter det med å gi skattelettelse ved at utbytteskatten forsvinner, og 80 pst. av disse skattelettelsene tilfaller Oslo og Akershus, ja, da er ikke dette noe annet enn en gedigen sentralisering, som det dessverre er vanskelig å se det positive i.

Når det så gjelder bredbånd, er det nok å lese Nationen for i dag for å få en forståelse av at et kommunalt engasjement i dette ikke er godt nok. Når man i Båtsfjord må betale 20 000 kr i måneden for å få bredbåndtilknytning, er det ikke likhet for alle.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg må få si meg enig med forrige replikant, som sa at Odd Roger Enoksen fra Senterpartiet nærmest virket fortørnet over denne redegjørelsen. Det er visst Senterpartiets mening at det bare er på landet vi har det gode liv her i Norge.

Representanten Enoksen nevnte at han jo selv var kommunalminister i sin tid, og det var nettopp i den tiden det faktisk var størst flytting fra landet og inn til bynære strøk. Da kan man jo spørre seg: Virket ikke politikken som sentrumsregjeringen stod for den gangen? De måtte tross alt klare å gjøre noe på den stunden de regjerte.

I dag vet vi at én av fire nordmenn bor på landet, i mer perifere strøk, og det ble vist til at næringslivet er en viktig pilar i distriktspolitikken. Flere partier har selvsagt vært inne på det i dag. Så er det slik at Senterpartiet tidligere har gått inn for å si opp EØS-avtalen. Vi vet at ute i norske distrikter ligger det en del bedrifter som er avhengige av eksport og fri adgang til EU-markedet. Da kan man jo spørre seg, hvis man skulle fulgt Senterpartiet her: Hvordan hadde det da stått til med næringslivet, spesielt i Distrikts-Norge? Jeg tror ikke det ville være noe særlig godt virkemiddel for å snu flyttestrømmen – slik Senterpartiet vil – fra byene tilbake til distriktene.

Odd Roger Enoksen (Sp): For å ta to ord om fraflytting i min periode som statsråd. Selv om jeg sa i mitt hovedinnlegg at det var å gjøre billige poeng av ting, kan jeg gjerne gjenta at det faktisk var i den korte perioden at det var en oppbremsing i fraflytting fra de mest perifere strøk. Det er riktig at sentraliseringen fortsatte, men tilflyttingen til Oslo ble bremsset sterkt. Fraflyttingen fra de mest perifere områdene i alle landsdeler ble bremsset opp i den perioden. Dessverre var det på langt nær nok. Min ambisjon var å klare å snu flyttestrømmen, men det ville jeg nok ha trengt mer enn et år for å klare å gjennomføre.

Jeg skal konsentrere meg om EØS-avtalen, for det er også et interessant tema. EØS-avtalen innebar i svært liten grad endringer i rammebetingelsene for konkurranseutsatt næringsliv og for industrien i dette landet. Fiskerier næringen og landbruket er ikke omfattet av EØS-avtalen. Industrien for øvrig hadde fri markedsadgang også før EØS-avtalen ble inngått. Den typen næringsliv som fikk økt markedsadgang etter at EØS-avtalen ble vedtatt, var tjenesteytende næringer, og i hovedsak finner vi disse bedriftene lokalisert i de store byene og spesielt i Oslo. Det er de som har fått bedre rammevilkår. Det er bank/finans – det er tjenesteytende sektor. Det er ikke distriktsnæringer.

Distriktsnæringene har måttet betale prisen ved at EØS-avtalen har påført oss endringer i arbeidsgiveravgiften, hvor vi dessverre ikke en gang har gått siste runde. Den har påført oss strenge reguleringer for fiskerier næringen og påført fiskerier næringen investeringer for ca.

2 milliarder kr for å tilpasse seg rigide EØS-krav som til dels er helt meningsløse. Vi ser at EØS-avtalen griper inn på stadig flere områder og kaller det å unngå konkurransevridning, som går på bekostning av distriktene, og som er med på å forsterke den sentraliseringen som jeg ikke ønsker.

Så dessverre er mitt svar til Torbjørn Andersen at EØS-avtalen overhodet ikke har vært til noen velsignelse for næringslivet i Distrikts-Norge. Den har vært en større velsignelse for næringslivet i de store byene og i sentrale strøk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

May Britt Vihovde (V): Samarbeidsregjeringa har ein offensiv distrikts- og regionalpolitikk som Venstre stiller seg bak. Det er ein positiv politikk for det gode liv i heile landet. Når delar av opposisjonen framstiller det som det motsette – nærmast ei rasering av Distrikts-Noreg – må det etter Venstre sitt syn forståast meir ut frå eigne markeringsbehov enn ut frå ein seriøs diskusjon om eit viktig tema.

Distriktspolitikk er i det heile eit politikkområde med mykje symbolpolitikk, store ord og store overdrivingar. Når ein ser bort frå Framstegspartiet, er det ikkje dei heilt store skilnadene på mål og verkemiddel i distriktspolitikken heller.

Eg trur ikkje distrikta er tente med ein debatt der motsetnader mellom by og land blir dyrka og der distrikta si framtid blir svartmåla. Det kan alltid, og i mange parti, finnast distriktspolitiske museumsvaktarar som ropar ulv for den minste forandring. Det betyr ikkje at dei er distrikta sine beste talerøyr eller representative for folke- meininga.

Det blir òg noko merkeleg når Arbeidarpartiet sin Karl Eirik Schjøtt-Pedersen framstår som Regjeringa sin store kritikar etter at Arbeidarpartiet sjølv mista alt truverde i distriktspolitikken gjennom alle dei åra dei sat i regjering og hadde ansvaret. Ordbruken er ikkje i samsvare med realitetane, og fører heile debatten på avvegar.

Vi har alle stått bak målet om at busetnadsmønsteret skulle oppretthaldast, men det har ikkje late seg gjera. Regjeringa er difor ærleg når den gir avkall på denne uforpliktande øvinga og i staden beskriv fakta i flyttemønster og demografi. Som all annan politikk må distriktspolitikken byggja på realisme, ikkje på draumar om at alt bør vera som det var før. Den gongen var jo heller ikkje alt så bra som det blir framstilt i ettertid. Verkelegheita er at mest alle i dette landet har fått eit stadig betre liv uansett kor dei bur. Men sentraliseringen er for sterk, særleg inn mot det sentrale Austlandsområdet. Difor trengst det kraftigare lut for å endra denne regionale ubalansen.

Samarbeidsregjeringa er offensiv på mange felt, og eg nemner nokre av dei viktigaste for Venstre:

- desentralisering av makt og ansvar – meir makt til kommunane
- fylkeskommunen består og får nye spanande oppgåver og moglegheiter som regional utviklingsaktør

- flytting av statlege verksemdar
- sterkare satsing på næringsutvikling, gründerar, utdanning og forskning
- sterkare satsing på samferdsel, m.a. på rassikring, der ein no vil koma med 50 mill. kr meir i revidert nasjonalbudsjett
- billigare flyreiser og meir konkurranse i luftfarten
- sikring av dei viktigaste servicetilboda til alle, og ekstra tiltak for småsamfunn og samfunn med behov for hjelp til omstilling
- tiltak for å sikra tilgang på arbeidskraft, kanskje den største utfordringa for Distrikts-Noreg i åra framover
- god kommuneøkonomi og framleis særskilde tiltak for Nord-Noreg

Ikkje minst er det bra at Regjeringa så sterkt understrekar at vekst og optimisme kjem nedanfrå, og at det er menneska og lokalsamfunna sjølve det kjem mest an på. Dei som har ressursar, livskraft, kultur og glede, vil klara seg godt med den politikken Regjeringa har og vil føra. Og eg vil seia at i mitt møte med Distrikts-Noreg møter eg menneske som er opptekne av å skapa sitt gode liv, som har kreativitet og pågangsmot, og dei ønskjer at det blir lagt til rette slik at dei får den moglegheita.

Men ingen må innbilla folk at vi kan vedta kvar dei skal bu, eller kor mange barn dei skal få. Kommunalministeren gir eit ærleg og realistisk bilete av dei mange kreftene som dreg i sentraliserande retning, og som verkar uansett kven som sit i regjering. Nettopp difor er det synd at så mange prøver å gjera dette til ei partipolitisk verbal symboløving, og gjennom det medverkar til å spreia pessimisme og dommedagsprofetiar på Distrikts-Noregs vegner.

Venstre er optimistisk og trur på det gode liv i by og i bygd. Bygdene har mange fortrinn, og denne utgreiinga gir eit godt grunnlag for optimisme hos dei som vil ta fatt på utfordringane på ein positiv måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Venstre satt også i sentrumsregjeringa for et par år siden, og representanten Vihovde uttalte den gang i en debatt:

«Sentrumsregjeringa satsa offensivt på ein meir balansert utvikling i landet, etter fleire år med ein sterk ubalanse og sterkt press, særleg i Oslo-området.»

Og vidare:

«Nye verkemiddel blei lanserte på eit breitt felt, og det er skapt ein ny optimisme i Distrikts-Noreg.»

Dette sa altså representanten Vihovde fra denne talerstolen for to år siden. Nå vet vi at flesteparten av disse nye verkemidlene som ble innført under sentrumsregjeringa, er sterkt kuttet eller avvirket. Mitt spørsmål til representanten Vihovde er da: Har Venstre mistet troen på de tidligere verkemidlene, i og med at man nå skryter uhemmet av at en ny politikk er den beste veien framover for Distrikts-Norge?

Videre sier representanten i innlegget sitt at vekst og optimisme kommer nedenfra. Mitt andre spørsmål er da:

Har Bondevik II-regjeringen skapt noen ny optimisme i Distrikts-Norge?

May Britt Vihovde (V): I Venstre føler vi faktisk at den politikken som vi var med på i Bondevik I-regjeringa, er vi òg med på å vidareføra i denne regjeringa. Bondevik I-regjeringa laga t.d. ein eigen rassikringsplan, som skulle gjera det trygt å bu i ein del rasutsette strøk av landet. Den rassikringsplanen fører denne regjeringa vidare, og han vil faktisk bli gjennomført på eit tidlegare tidspunkt enn planlagt.

Vi vil halda fram med å sikra gode tenestetilbod ute i kommunane. Den viktigaste jobben og faktisk den største utfordringa som Distrikts-Noreg står overfor, er å sikra tilgangen på arbeidskraft. Når eg reiser langs kysten og er i møte med skipsindustrien, får eg beskjed om at dei ikkje tør å satsa på ekspansjon fordi dei verken har eller ser ut til å få tilgang på den arbeidskrafta dei treng. Då er det eit viktig signal om at skal ein satsa og få ein positiv utvikling langs kysten og ute i Distrikts-Noreg, må ein òg vera sikra den arbeidskrafta ein treng. Det er ei vidareføring.

Det som går på reiseliv, er òg veldig viktig for oss. Reiselivet er viktig for næringsutvikling rundt om i ein del av distrikta. Det er viktig å marknadsføra Noreg, slik at vi får fleire til å reisa her.

Så eg føler at vi vidarefører ein del av dei distriktpolitiske verkemidla som vi stod for. Nokre har vi kanskje skjerp litt inn på og retta litt meir mot dei som verkeleg treng dei. Det er kanskje ei av hovudutfordringane vi har, nemleg å leggja til rette dei virkemidla som vi brukar, slik at dei treffer og verkar der det er mest behov for dei.

Per Sandberg (FrP): Jeg setter veldig stor pris på at politikere er ærlige, og representanten fra Venstre var ærlig. Det står respekt av at hun stod på talerstolen og innrømmet at Regjeringen har oppgitt bosettingsmålet.

Jeg kom med noen uttalelser i en interpellasjonsdebatt som var i Stortinget for en tid tilbake. Der jeg sa noe slikt som at distriktpolitikken i altfor stor grad består av overføringer uten at det stilles krav. Dette har ført til at man konserverer både bosetting og en gammeldags næringsstruktur. Den gamle forestillingen om at alle har rett til å bo hvor de vil, uavhengig av jobb eller ikke, kan ikke råde lenger. Dette sa jeg i den debatten. I den sammenhengen fikk jeg passet mitt påskrevet av politikere fra mange parti, også fra Venstre, rundt omkring i det ganske land.

Derfor blir min utfordring og mitt spørsmål til representanten Vihovde i forhold til det hun nå sa i sitt innlegg: Deler representanten fra Venstre synet på mine uttalelser som kom i den interpellasjonsdebatten? For det er vel ikke noen forskjell på det jeg sa der, og det som representanten på en måte gjengir i sitt innlegg, og som på en måte er en bekreftelse i forhold til det som står i distriktsredegjørelsen?

May Britt Vihovde (V): Eg opplever nok at det er ein viss forskjell når det gjeld det synet som Framstegs-

partiet og Venstre har på overføringar. Går vi inn og ser kor vi overfører mest, er eg ikkje så sikker på vi får sjå at det er Distrikts-Noreg som får dei fleste overføringane frå statskassa.

Når eg seier målretta overføringar er det «målretta» ut frå kva som er målet med dei og kva vi får igjen for dei dersom vi skal ha eit busetnadsmønster og aktive næringar rundt om, særleg innanfor landbruket. Landbruk er jo å sikra både trygg mat og eit ønskt busetnadsmønster, men det er òg å sikra fine kulturlandskap og fine opplevingar for dei som vil reisa og bruka Noreg. Eg trur at ein del av dei overføringane som vi brukar i dag, kan målrettast meir og gjerast meir finmaska for å sikra at vi tref-

Venstre står for ein politikk der vi ønskjer å bruka statens midlar målretta for å oppnå dei måla vi har, òg målet om at det skal vera mogleg for folk å bu rundt omkring i heile landet. Men eg trur faktisk at det synet som får, er at alt som går til noko som hender nord for Sinsenkrysset og vest for Aker Brygge, er distriktpolitikk. Det er feil. Det er å spreia pessimisme. Det er å spreia ei haldning om at alt som skjer utanfor Oslogryta, er distriktpolitikk og subsidiar. Ute i distrikta opplever eg – eg kjem sjølv frå eit distrikt – ein gryande og stor optimisme. Vi vil klara oss sjølve. Vi vil bruka og hausta av dei ressursane som finst der, og eksportera av dei. Men det må leggjast til rette for det. Eg føler at denne regjeringa er med på å leggja til rette for moglegheitene til å eksportera av dei ressursane som finst, som blir hausta nord for Sinsenkrysset og vest for Aker Brygge.

Karin Andersen (SV): Jeg vil gjerne utfordre Venstre på to områder. Det er to områder som Venstre har hatt som kjernesaker. Det ene området gjelder valgfrihet, som har vært et honnørord i Venstre. I denne redegjørelsen sier man at man vil gi folk valgfrihet, at man altså sjøl skal kunne ta bestemmelsen når det gjelder hvor man vil bo, og at det er en politisk oppgave å legge til rette for det.

Et av de virkemidlene som da må være på plass, er f.eks. en infrastruktur som heter bredbånd. Det er viktig for bedriftsetablering, og det er også viktig for å kunne utvikle utdanningsinstitusjoner, skoler osv., slik at de skal kunne få nytte av de nye informasjons- og utviklingsmulighetene som ligger der. SV, og tydeligvis også Regjeringen, ser at dette ikke går av seg sjøl i distriktene, for der er det ikke mange nok til å etterspørre. Markedet er altså ikke stort nok, og det blir for dyrt å bygge ut. Vi mener at man da bør ta konsekvensen av det først som sist og sørge for at denne infrastrukturen kommer på plass, slik at man ikke havner i baklekse når det gjelder konkurranse. Utviklingen kommer likevel først der hjulene svinger av seg sjøl. Er Venstre enig i dette, og kan man tenke seg å støtte et slikt forslag?

Det andre spørsmålet dreier seg om miljø. Der har også Venstre hatt en høy profil. Ett viktig område der er energipolitikken. I Stortinget ligger det nå to Dokument nr. 8-forslag til behandling, som både dreier som om å få på plass et volum, om bruk av bioenergi og annen forny-

bar miljøvennlig energi, og om å få på plass et avgiftsregime som fremmer miljøvennlig energi. Vi vet at dette også er distriktsvennlig energipolitikk. Bioenergi produseres i distriktene. Det gjør også en del av den andre alternative miljøvennlige energien. Vil Venstre støtte disse forslagene, slik at vi får på plass både en bedre miljøpolitikk og en bedre distriktspolitikk?

May Britt Vihovde (V): La meg starta med breiband. Eg hadde nokre ord i innlegget mitt om det å vera museumsvaktar og halda fast på det som har vore. Då kan eg jo koma med ei lita tilståing. I 1996, då diskusjonen gjekk om omdanninga og fristillinga av Televerket frå forvaltingsbedrift til AS, stemde Venstre mot. Men hadde vi ikkje teke det steget og gjort om denne bedrifta og fristilt den, hadde vi heller ikkje fått den teknologiske utviklinga som vi har fått i Noreg i dag. Då har eg kome med ei erkjenning på det området.

Karin Andersen snakka om forslaga frå SV. Eg ser ingen forskjell på dei forslaga og det som er sagt i utgreiinga. Regjeringa seier jo at dei ønskjer å satsa på breiband. Men det som har vore Venstres politikk, har vore at ein først skulle bruka marknadskreftene, la marknaden byggja ut breibandsteknologien der det er lønsamt, og så må staten syta for at ein har aktive kundar – kommunane, skulane, det offentlege rundt omkring – og så etterpå sjå om det er behov for tilskot frå det offentlege. Men først må ein sikra at marknaden fungerer der den kan fungera.

Når det gjeld bioenergi, ønskjer vi å ta i bruk den energien. Det er noko som vår landbruksminister har vore veldig tydeleg på, for det er jo han som styrer det departementet som har ein del å bidra med i den saka. Kommunalministeren har òg i utgreiinga si sagt at dette faktisk er Regjeringas politikk. Der ser eg ikkje at verken SV eller Venstre er særleg usamde.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Karl-Anton Swensen (Kp): En distriktspolitisk debatt tar som oftest utgangspunkt i stimuleringstiltak for distriktene. Men for at disse tiltakene skal få den nødvendige effekt, må de kombineres med tiltak for å redusere presset mot de største byene og helt spesielt Oslo. Vi må samtidig få fram at det ikke er negativt for byene å få mindre press. Det er tvert imot en fordel, både med hensyn til miljø, boligpriser og sosiale forhold.

I Oslo er utbyggingspresset spesielt sterkt. Det er derfor prisverdig at Høyre-sentrumsregjeringen har startet en prosess med sikte på å flytte enkelte statlige arbeidsplasser ut av hovedstaden. Men dessverre oppheves effekten av dette ved at utbyggingen av nye private kontorarbeidsplasser i byen fortsetter med uforminsket styrke. Kystpartiet vil derfor be Regjeringen vurdere å innføre en egen investeringsavgift for bygging av nye kontorlokaler i Oslo og andre områder som er preget av sterkt utbyggingspress.

I forbindelse med Stortingets behandling av friluftsmeldingen ble det foreslått å innføre en egen lov om vern av Osloområdet. En slik lov ville ikke bare sikre viktige

miljøkvaliteter i Oslo-området, men ville også på en effektiv måte begrense Oslos utbyggingspotensial og dermed hemme sentralisering og avfolkning av bygdene. Kystpartiet er derfor skuffet over at Kristelig Folkeparti og Høyre på Stortinget stemte mot et forslag om Markalov. Og direkte oppsiktsvekkende er det at Senterpartiet stemte mot å ta i bruk et så viktig miljø- og distriktspolitisk virkemiddel.

Kystpartiet ønsker i utgangspunktet å gi flest mulig arbeid, bolig og et godt miljø der de bor og har sine nettverk. For å sikre bosettingen i distriktene ønsker vi å ta i bruk en rekke positive virkemidler, slik at folk har en reell mulighet til å bli boende. Det er viktig at utkantene har flest mulig bein å stå på. Vi vil derfor sikre landbruket gode vilkår og sørge for at utbyttet av fiskeriene kommer distriktsbefolkningen til gode. Et forsvarlig tilbud av offentlige tjenester er også nødvendig for å hindre fraflytting fra bygdene.

Skatte- og avgiftspolitikken er viktig for distriktene. Kystpartiet er glad for at Høyre-sentrumsregjeringen er villig til å kjempe for å beholde den differensierte arbeidsgiveravgiften som et distriktspolitisk virkemiddel. Vi har imidlertid etterlyst en strategi fra Regjeringens side for hvordan man skal forebygge at Norge presses av ESA til å innføre høy arbeidsgiveravgift i de mest næringssvake distriktene. Kystpartiet kan bl.a. tenke seg en utvidelse av sonen med null arbeidsgiveravgift.

En annen sak er bedriftsbeskatningen, som jeg forstår igjen skal tilfalle kommunene – det må jo gjøres slik at det kommer de kommunene der produksjon foregår, til gode. Det var jo sørgelig at dette ble fjernet av Bondevik I-regjeringa.

Det kan nevnes at Kystpartiet har fremmet forslag om like rammebetingelser for sjø- og landtransport. Dette forslaget ville tilrettelegge for at investeringer i og drift av offentlig infrastruktur i farleier og havner likestilles med tilsvarende innen veisektoren under lov om merverdiavgift.

Naturgitte fortrinn, som nærhet til naturressursene, må i langt større grad komme de aktuelle distriktene til gode, ved f.eks. verdiskaping og arbeidsplasser. Det må legges til rette for like rammebetingelser for distriktene og de sentrale strøk. Det må i tillegg gis nødvendig kompensasjon for avstandsulempe i forhold til markedet.

Bedrifter i Nord-Sverige og Nord-Finland nyter godt av EU-systemets spesielle transportstøtteordninger. Kystpartiet har derfor tatt initiativ til å innføre en norsk transportstøtteordning som fullt ut kan kompensere for den konkurransefordel bedriftene i Nord-Sverige og Nord-Finland har i dag. Det bør også være en offentlig oppgave å sikre at distriktene har gode telekommunikasjonsnettverk, f.eks. bredbånd – og jeg er veldig glad for at Fremskrittspartiet har signalisert at de også mener at dette er en offentlig oppgave. Så rent teknisk er det mange muligheter for å ha et desentralisert næringsliv.

En styrking av vei og infrastruktur i distriktene ville stimulere til bosetting i distriktene, som igjen ville føre til økt verdiskaping. Dagens satsing på vei, sjø og jernba-

ne står ikke i stil med behovet. Her trengs det et skikkelig løft.

En sterkere satsing på vei, sjø og jernbane ville etter Kystpartiets syn gitt en langt større avkastning for distriktene og kommende generasjoner enn dagens avkastning av oljefondet gjør. Fjorårets avkastning av oljefondet var på svimlende minus 24,3 milliarder kr. Dette er en forvaltning av oljefondet som undertegnede tar avstand fra.

Det er mange som prøver å fremstille sentralisering som en uavvendelig prosess, der politiske vedtak har liten effekt. Sannheten er at utviklingen kan styres hvis den politiske viljen er til stede. Norge har særlige forutsetninger for å kunne lykkes med å skape et stabilt samfunn med levende bygder og byer uten pressproblemer.

For øvrig vil jeg signalisere at Kystpartiet vil slutte seg til de forslagene som er fremmet av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Reidar Sandal (A): Regjeringa har rett i at det dei siste tiåra har skjedd store endringar i busetjingsmønsteret i landet vårt. Utviklinga har vore prega av sentralisering på ulike nivå. Den sterkaste auken i folketalet har skjedd i storbyområda, spesielt i Oslofjord-regionen.

Vi kan derfor seie at vi til no ikkje har oppnådd gode nok resultat i distrikts- og regionalpolitikken. Det må alle som har hatt ansvar for styringa av samfunnet vårt, ta sin del av skulda for.

Arbeidarpartiet har stått for det synet at vi skal halde oppe hovudtrekka i busetjingsmønsteret vårt. Den linja vil vi framleis arbeide for. Det er ei svært viktig målsetjing. Gir vi etter på dette området, vil sentraliseringskreftene få endå større spelerom. Slik ønskjer vi ikkje at samfunnsutviklinga skal gå.

På dette området varslar utgreiinga frå kommunal- og regionalministeren ein ny kurs. Det heiter nemleg i utgreiinga:

«Vårt bosettingsmål for de neste tyve årene er en mer balansert utvikling, der alle landsdeler har befolkningsvekst.»

Regjeringa gir her opp eit heilt sentralt prinsipp for busetjinga vår. Det er det all grunn til å vere uroleg for.

Regjeringa har sjølv sagt rett når den peiker på at grunnlaget for vekst først og fremst finst i lokalsamfunna – hos enkeltmenneske, næringsliv og styresmakter. Det blir dessutan lagt vekt på deira evne til å samarbeide. Ein slik politikk kunne vi slutte oss til i Arbeidarpartiet dersom det var samsvar mellom liv og lære, mellom teori og praksis.

I budsjettforslaget sitt utløyste regjeringa Bondevik II ein distriktspolitisk storm. Det kom ei rekkje forslag som svekte distriktspolitiske verkemiddel, eller som tok desse vekk. Nokre eksempel kan vere:

- Løyvinga til distriktspolitiske verkemiddel blei redusert med 350 mill. kr.
- Midlane til kommunale næringsfond blei fjerna.
- Midlane til regionale samordningstiltak blei tekne bort.

- Løyvinga til nærings- og distriktstiltaka i SND blei kraftig redusert.

- Verkemidla i næringspolitikken blei reduserte med 1,7 milliardar kr.

- Midlane til landbruksavtala blei skorne ned med 350 mill. kr før forhandlingane var starta.

- Midlane til fraktutjamning i distrikta blei fjerna.

Lista kunne ha vore lenger. Reaksjonane på Regjeringa sin politikk var sterke – òg frå egne rekkjer:

«Det er Høyre-politikk, men ikke KrF-politikk, å kutte bevilgningene til lokale næringsfond og Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Det gir oss ikke flere gründere.»

Dette uttalte ordføreren i Skjervøy, Roy Waage, frå Kristeleg Folkeparti.

Resultata av denne politikken ser vi allereie. Mange i næringslivet styrer utanom SND fordi institusjonen er vesentleg svekt. SND-direktøren i Sogn og Fjordane opplyste for nokre dagar sidan at talet på søknader om SND-finansiering fram til denne tid i år er redusert med ein firedel. Fråfallet er særleg stort for småindustrien, som er ryggrada i næringslivet i fylket.

Verdiskapinga i mange av distrikta våre er enorm. Den har svært mykje å seie for samfunnsøkonomien. Eg kjem frå eit fylke som ligg heilt i toppen når det gjeld eksportinntekter pr. innbyggjar. Næringslivsleiarane der gjer ikkje noko nummer av at utbytteskatten må fjernast. Ein bedriftseigar sa det slik: «Det er eit tiltak som særleg gjer at dei rike aksjeeigarane i byane kan fylle lommebøkene sine.» Kommunal- og regionalministeren derimot gjer eit nummer av at utbytteskatten skal fjernast, og meiner tydelegvis at det er ei stor og god distriktspolitisk sak. Kvardagen er tydelegvis annleis for mange næringslivsleiarar i distrikta våre.

Regjeringa gir uttrykk for at fiskeri- og havbruksnæringa har gode vokstervilkår. Arbeidarpartiet er einig i det. Men det er påfallande at Regjeringa er så lite konkret når den omtaler denne næringa. Det finst inga konkretisering av kva for verkemiddel som skal brukast for å styrkje næringa.

Arbeidarpartiet vil ha ein aktiv distriktspolitikk. Vi er villige til å bruke nødvendige tiltak for å hjelpe fram aktivitet og skape lønsemd. Då trengst det òg midlar nok. Heller ikkje på dette området kjem Regjeringa med nye og positive bidrag.

Statsråd Erna Solberg: Det er ikke så mye som har forbauset meg i denne debatten, kanskje mest at temperaturen har vært betraktelig lavere enn det så ut som at den var på tirsdag etter at redegjørelsen var holdt. Det kan være at man endelig har lest redegjørelsen og derfor ser hva Regjeringens politikk faktisk består i. Og da tror jeg de fleste, også de kritikerne som har sitert fra ulike deler når det gjelder regjeringspartienes lokale områder, har oppdaget at det som står i denne redegjørelsen, er en klar erklæring fra Regjeringen om å føre en aktiv distrikts- og regionalpolitikk. Men det er en utfordring, og jeg syns ikke noen i denne debatten har tatt innover seg at de virkelige dype problemene knyttet til sentralisering, dreier

(Statsråd Solberg)

seg om strukturendringene i vårt samfunn. Og da snakker jeg ikke om endringer i Posten, Aetat eller NSB, jeg snakker om endringen fra å være et primærproduserende samfunn via å være et industrisamfunn til å bli et tjenesteytende samfunn. Det er det å gå til kunnskaps- og tjenestesamfunnet som først og fremst har vært utfordringen for Distrikts-Norge, og det er en akutt utfordring i disse dager. Hvis vi ser på strukturen i Distrikts-Norge, er Distrikts-Norge fortsatt synonymt med industri- og sekundærnæringsamfunnet, hvor næringslivet er avhengig av den internasjonale konkurransen og ikke minst av hvilket kostnadsnivå man har i forhold til andre land. Det er faktisk sånn at man i Distrikts-Norge er mindre avhengig av forholdet til Oslo enn forholdet til utlandet når det gjelder konkurranse. Derfor mener Regjeringen at det er viktig å fokusere på de generelle rammebetingelsene, fokusere på å holde kostnadsnivået i Norge nede for dermed å bidra til å opprettholde arbeidsplassene i distriktene. Distriktene er de første som blir utkonkurrert hvis vi lar lønns- og prisstigningen få slippe fri i Norge. Hvis renten blir høy, er det først og fremst Distrikts-Norge som kommer til å tape i form av færre investeringer.

Så er det også Distrikts-Norge som taper på at vi fram til nå ikke har hatt en ambisiøs nok plan for å skaffe oss bedre tilbud på arbeidskraft. Vi snakker mye om at vi skal skape arbeidsplasser i distriktene, men i mange deler av Norge mangler man arbeidskraft, og da må vi bidra i så måte. Det flytter bedrifter ut av dette landet på grunn av mangel på arbeidskraft og på grunn av høyt kostnadsnivå. De flytter ikke fordi denne regjeringen har åpnet for at SIVA skal investere ute – det er gjort av tidligere senterparti- og arbeiderpartiministre – vi har faktisk strammet inn overfor SIVA i år: de distriktpolitiske virkemidlene i form av penger de har fått overført, skal ikke brukes i den retningen.

Så har jeg lyst til å si at det er interessant å merke seg forskjellen i forhold til hvor bombastisk Arbeiderpartiet har vært. I forrige diskusjon, som var her i Stortinget 9. april, sa representanten Schjøtt-Pedersen at problemstillingen er altså ikke at vi ikke vet hva som er nødvendig for å få en mer aktiv distriktpolitikk. Overraskelsen i dag var en ydmyk erkjennelse nå tre uker etterpå, da han innrømmet at vi ikke helt vet det. Derfor trenger vi å jobbe mer med det nedsatte ekspertutvalget for å finne ut hvilke virkemidler som skal tas i bruk, og det er Regjeringen åpen for.

Men så mener Regjeringen også at vi må være ærlige i forhold til bosettingsmålet og hva vi kan gjennomføre. Så kan mange si: Hvorfor diskuterer vi dette, folk flytter jo dit de vil. Det at vi her vedtar et bosettingsmål, betyr jo ikke noe for enkeltindividenes faktiske bosetning, men hvis vi fokuserer feil i distriktpolitikken, kan vi gjøre vondt verre, og derfor er det så viktig at vi sørger for en balansert utvikling mellom landsdelene.

Det er ikke slik som representanten Schjøtt-Pedersen sa, at denne redegjørelsens målsetting kan nås hvis det bare er vekst i Bodø og Tromsø, for det betyr at Nord-Norge har stor nok vekst. Da har man ikke lest det som

ligger i redegjørelsen. Vi har ikke minst en grunnleggende tro på at hvis vi skal utnytte ressursene rundt omkring i dette landet, betyr det også at vi skal ha en spredt vekst i de delene av dette landet som har vekstkraft. Den vekstkraften kan skapes, og den skapes nedenfra – den skapes altså ikke av staten og ikke nødvendigvis ved hjelp av de virkemidlene som vi har. Regjeringen kommer til å jobbe videre med en spissing av virkemidlene i forhold til gründervirksomhet. Jeg synes alt det som SV har sagt i denne debatten om å fokusere på entreprenørskap, gründervirksomhet og etablering av innvandrerbedrifter, kan man finne god dekning for i redegjørelsen som foreligger fra Regjeringen.

Så er det mange som har savnet helt spesifikke tiltak fra vår side. Hvorfor vi ikke har kommet med det, er fordi en ganske viktig reform ligger til behandling i Stortinget, nemlig desentraliseringsreformen til fylkeskommunene. Vi kan ikke lage nye pakker av den typen som er dukket opp med jevne mellomrom for å markere ulike regjeringers satsing, når vi samtidig sier at vi har tro på at det i fremtiden er fylkeskommunen som skal overta hoveddelen når det gjelder satsing på virkemidler og fordelingen av ressursene på de ulike virkemidlene. Det betyr at det blir en generell redegjørelse, men det betyr ikke at det ikke blir en mer målrettet distriktpolitikk, for jeg har også tillit til at fylkeskommunen i fremtiden vil finne ut hva som passer best i deres region, og hvilke områder som trenger sterkest styrking. Men det betyr ikke at vi skal sitte her og plukke vinnerne, eller at vi skal plukke de spesielle virkemidlene som det skal satses mest på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg må først få lov til å berolige statsråden med at jeg mener det samme nå som jeg mente i begynnelsen av april. Jeg står fast på at hovedproblemet i dagens situasjon ikke er mangel på kunnskap, men at Regjeringen gjør det stikk motsatte av det som er nødvendig.

Så har det kommet betydelig kritikk mot Regjeringens distriktpolitikk. Og det er riktig, som statsråden viser til, at Arbeiderpartiet har kritisert den, men det er jo ikke Arbeiderpartiet som har brukt de sterkeste ordene. En av dem som har brukt de sterkeste ordene, er nyvalgt sentralstyremedlem i Høyre. Jeg går ut fra at det kanskje har noe å gjøre med at han har satt fingeren på et punkt som også en del av Høyres landsmøte mener er viktig. Det var han som brukte ordet «katastrofe», ikke Arbeiderpartiet.

Så hadde jeg da forventet at Regjeringen og statsråden i noen grad tok innover seg den kritikk som er kommet, også fra egne partifeller. Men i dag får vi altså revidert budsjett. Hva ligger så i revidert budsjett på dette området? Det er ingen bevilgninger til kommunale næringsfond. Det er ingen bevilgninger til fraktutjamning, hvor kuttet har vært kraftig kritisert. Det er riktig at det er et nytt tiltak under SND: Man gir en bevilgning for å kunne si opp 100 mennesker i SND, slik at virkemiddelapparatet i betydelig grad blir svekket, og så langt jeg har forstått, gjelder det stort sett samtlige fylker.

Har statsråden overhodet ikke tatt noen notis av de sterke reaksjonene som også har vært blant Høyres ordførere og Høyres velgere rundt omkring i landet i forhold til Regjeringens svekkelse av distriktspolitikken? Eller er det slik at hun ensidig tror på virkningene av skatte- og avgiftspolitikken?

Statsråd Erna Solberg: Tidligere i dag sa representanten Schjøtt-Pedersen at en av de sterkeste reaksjonene han hadde hørt, var Jens Petter Ekornes' uttalelse om at kuttet i SND var en «katastrofe». Jeg lurer på hvor finansminister Schjøtt-Pedersen var høsten 2000 da budsjettet for 2001 ble fremlagt. Da var det et ramaskrik i næringslivet i distriktene og byene for de tiltakene som den daværende regjeringen la frem, med 12 milliarder kr i økte skattebelastninger, først og fremst på næringslivet. Så han burde være vant til å høre ordet «katastrofe» fra sin tid som finansminister.

Det er ulikt syn mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen om betydningen av generelle rammebetingelser. Men jeg synes det er rart at det ikke i noen av de innleggene som Arbeiderpartiet har hatt her i dag, er snakket om generelle rammebetingelser i det hele tatt. Det er bare snakket om de 1,4 milliardene som ligger på Kommunaldepartementets budsjett til virkemiddelapparatet, mens de viktige strukturendringene som ligger bak at vi får befolkningsendringene, nettopp er de strukturendringene som vi gjør i den store politikken. Det er strukturendringene i den store politikken som kommer til å ha mest betydning. Og en av de viktigste tingene er at vi ikke gjør norsk næringsliv ikke-konkurransedyktig videre, for det betyr at det er arbeidsplassene i distriktene som går først, fordi det er de som er konkurranseutsatt. Byene overlever uten et næringsliv av den typen, fordi de er serviceorienterte, tjeneste- og offentlig sektor-orienterte. Det som virkelig rammes, er den konkurranseutsatte delen.

Så til revidert nasjonalbudsjett. Man glemmer fort å si hva som også ligger der av bedre ting. Det ligger bl.a. en oppfølging av den distriktspolitiske redegjørelsen, med 12 mill. kr mer til SIVAs arbeid når det gjelder næringshager og inkubatorvirksomhet.

Så til de 100 stillingene knyttet til SND. Når man reduserer arbeidsoppgavene ved å redusere bevilgningene, er det naturlig også å redusere bemanningen etter hvert. Det kan vel ikke være slik at vi ønsker å ha et byråkrati som er der uten arbeidsoppgaver? Da kan vi heller bruke pengene på noe bedre.

Per Sandberg (FrP): Jeg kan nesten ikke unnlate å komme inn på den forrige replikkunden. Når man lytter til representanten Schjøtt-Pedersen om de 100 ansatte i SND som nå står i fare for å miste sine stillinger, er det liksom essensen i den distriktspolitikken som har vært ført: En er mer opptatt av å ha ansatte i SND. I dag skrives det etter arbeidskraft – det er jo en stor debatt. Vi mangler arbeidskraft. Så de 100 ansatte i SND burde da sannelig finne seg en jobb å gjøre i det arbeidsmarkedet som finnes i Norge i dag.

Det som jeg imidlertid ønsker å utfordre statsråden på, er det statsråden sier i forhold til at distriktene blir de store taperne ved lønns- og prisstigning og renteøkning. Og jeg er helt enig. Men statsråden nevnte ikke transportkostnadene, som er økende. Jeg er helt enig i at det er distriktene som blir de store taperne ved høye lønnskostnader, prisstigning og en eventuell renteøkning. Nå ser vi alle disse faresignalene. Vi har fått det bekreftet i forhold til lønnsøkninger – store lønnsøkninger i særdeleshet i offentlig sektor. Vi ser også en viss økning i prisstigningen, og det er truet med renteøkninger.

Da vil jeg gjerne utfordre statsråden i forhold til det: Er det ikke nå kanskje på tide at også Regjeringen tenker i de baner som Fremskrittspartiet utfordret Regjeringen på tidligere i vinter, å bruke skatte- og avgiftspolitikken i større grad, i håp om å redusere i hvert fall lønnsøkningene gjennom å la folk få det i form av netto overføringer?

Det andre er at statsråden sier at det er vanskelig å komme på selektive tiltak. Men det burde være lett for Regjeringen å fortelle hva en mener om forenkling i landbruket, og hva en mener med markedsbygging av Norge. Det burde ikke være vanskelig for statsråden å komme med konkrete eksempler på hvordan det skal gjøres.

Statsråd Erna Solberg: Vi er enig i at en ved å holde skatter og avgifter lave og redusere dem vil bidra til at distriktene får det bedre over tid, og til at et konkurranseutsatt næringsliv, ikke minst i distriktene, kommer til å få det bedre, og at en slik kunne ha lavere lønnsoppgjør enn det vi har sett. Miksen vil kanskje være forskjellig fra år til år, men vi har altså et forpliktende løfte i Sem-erklæringen, som Regjeringen styrer på, om 25 milliarder kr i skattelettelser i løpet av de fire årene, og vi er faktisk på god vei i forhold til den målsettingen med det som ligger i inneværende års budsjett. Det vil også være slik fordi en del av de lettelsene som kommer nå, vil være konsentrert, mye knyttet, til næringslivssiden, og det vil bety at en får en lettelse i forhold til konkurranseutsatte bedrifter i næringslivet, som da vil kunne oppleve et lavere kostnadsnivå på grunn av direkte lettelser i skatter og avgifter.

Når det gjelder satsing på vei og på å få redusert transportkostnadene, er det også et prioritert område. Vi har sagt at vi i forhold til Nasjonal transportplan og opplegget fra Stoltenberg-regjeringen skal ha ca. 600 mill. kr mer årlig i samferdselsinvesteringer. Jeg er fullstendig klar over at det kan være behov for langt, langt mer, men det må avveies i forhold til press i norsk økonomi totalt. For en kan få lavere transportkostnader gjennom investeringer, men en kan få høyere kostnader gjennom renteøkninger hvis vi bruker for mye penger.

Regjeringen er opptatt av at landbruket skal spille en distriktsmessig rolle, men også at det skal moderniseres og utvikles. Derfor har vi også lagt frem et tilbud i landbruksoppgjøret som inneholder begge elementene. Landbruket skal som en viktig distriktsnæring ha utviklingsmulighet for at en skal kunne leve av det å drive landbruk, men samtidig ligger det elementer i opplegget for

landbruket som vil skape strukturendringer som gjør det mer robust over tid, og som også vil forenkle hele landbrukssystemet vårt i fremtiden.

Karin Andersen (SV): Statsråden sier at dette dreier seg mer om de store strukturene enn om enkelttiltak. Da vil jeg ta utgangspunkt i det, spesielt på to områder. Det ene dreier seg om mangelen på arbeidskraft. SV er enig med Regjeringen i at det mangler arbeidskraft. Men hvis Regjeringen faktisk mener dette, og at dette, slik jeg skjønner det, er en av årsakene til at man kutter i SND, fordi man er redd for at det blir så mange arbeidsplasser at man ikke har folk til det, hvorfor går man da hen og kutter i arbeidsmarkedstiltak, både i de vanlige og arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede, i det dokumentet den har lagt fram i dag? Samtidig vet vi ut fra Regjeringens egen dokumentasjon i budsjettproposisjonene at arbeidsmarkedstiltak virker – folk kommer lettere i jobb, folk kommer lettere inn i utdanning og får gjennom det også jobb. Hva i all verden er da sammenhengen i den store strukturpolitikken?

Den andre biten er forskning og utdanning. Det er jo ryggraden i framtida. Ingen av oss vet hvilke arbeidsplasser vi skal leve av i framtida, men det vi vet, er at det er folk som skal skape dem. Da er det satsing på forskning og utdanning som må være bærebjelken, enten det er distriktspolitikk eller næringsutviklingspolitikk. Jeg greier ikke å se så mye spor av det i denne regjeringens politikk, men tvert imot ser jeg veldig tydelige spor etter en regjering som ønsker en annen fordelingspolitikk, der de som gjør det godt, skal få lov til å gjøre det enda bedre på bekostning, slik vi ser det, av en framtidsrettet satsing både på forskning og utdanning som kunne sikre arbeidsplasser og utkomme for oss alle, også i framtida.

Og så til slutt til resonnementet rundt satsing på bredbånd, der Regjeringen sier at den skal vurdere slik satsing. Er det ikke slik at hvis man ikke lar distriktene få det samme startutgangspunktet som sentrum, vil sentrum, der dette går av seg sjøl, få et konkurransefortrinn framfor distriktene, fordi sentrum kan være først med å utvikle arbeidsplasser? De arbeidsplassene som da er avhengig av bredbånd, må jo plassere seg der det finnes, og finnes det ikke i distriktene, må de jo til sentrum.

Statsråd Erna Solberg: Vi kutter ikke i SND fordi vi er redd for at vi skal bruke opp arbeidskraften der fremfor i andre områder, men vi har i høst redusert bevilningene til SND fordi vi hadde behov for å komme ut med et budsjett som var i balanse – med tunge, viktige andre oppgaver som skulle gjøres – og som bidrog til at vi gav de markedssignalene som var nødvendige for å få realisert det vi fikk, nemlig 0,5 pst. rentenedgang, som var viktig for alle deler av vårt samfunn. Det er viktig for kommunene, som på den måten fikk over 400 mill. kr mer å rutte med til gode velferdstjenester, det er viktig for bedriftene som skal investere, at vi har en trend som gjør at det er lettere for dem å investere fremover, og det er ikke minst viktig for folk som er i etableringsfasen og som har høye lån, både etter å ha studert og etter å ha

kjøpt bolig. Derfor er det så viktig å holde orden i disse rammene i økonomien, for det er viktige stabilitetssignaler som gjør at folk tør å satse, det være seg i privatlivet, i kommunene eller i næringslivet. Når vi nå altså reduserer med 100 stillinger, er det en tilpasning fordi vi har redusert aktivitetsnivået i SND. Det er vel ikke slik at noen her mener at det er viktig å opprettholde arbeidsplasser i SND. Det er vel ikke de tingene som er den viktige distriktspolitikken. Den viktige distriktspolitikken er å opprettholde og skape nye arbeidsplasser og virksomhet ute i faktisk fungerende og verdiproduerende næringsliv, og ikke bare byråkrati.

Når det gjelder satsing på utdanning, er det faktisk slik at denne regjeringen satser. Vi satser både på forskning og utdanning. Vi har gjort det gjennom å lage et system for forskningsinnsatsen i bedriftene gjennom en FoU-overprisavskrivningsordning, som vi mener er viktig, for da får en forskning knyttet opp mot akkurat de prioritetene som bedriften har. Alle andre metoder er vanskeligere å få til denne gode koblingen på som kan lede til ny utvikling. Vi satser på utdanning på flere områder, men ikke minst på å gjøre reformer i forhold til lærerutdanning, i forhold til friskoler, i forhold til kvaliteten og innholdet i undervisningen. For det er det som kommer til å være det viktigste i fremtiden, hva vi har lært på skolen, ikke i hvilken skole og hvor lenge vi har gått der.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Sidan statsråden ikkje vart ferdig med sine svar på førre replikk, skal eg gi henne ei moglegheit til. Er ho villig til å koma NHO i møte, som no påpeiker at marknaden kan syta for utbygging av breiband til 75 pst. av landet, men til dei resterande 25 pst. må staten bidra for at ikkje den delen av landet skal falla utanfor? Vi i Senterpartiet er meir opptekne av dei moglegheitene som ligg i distrikta. På same måten som Høgre ynskjer vi å fokusera på alle dei positive verdiane som finst, men i motsetnad til Høgre meiner vi at innsatsen må forsterkast i staden for å verta redusert.

Det mest påfallande med debatten i dag er jo det tilbaketog som Kristeleg Folkeparti og Venstre har føreteke i høve til debatten om regional- og distriktspolitikk i fjor. Det trengst framleis ei oppklaring frå desse to partia på eitt område, og det er det som gjeld målet om å bevare hovudtrekka i busetjingsmønsteret. For i sin kommentar til den utgreinga vi behandlar i dag, seier Anita Apeltun Sæle at Kristeleg Folkeparti vil bidra til å vidareutvikle vekstkraftige regionar i alle delar av landet og bevare hovudtrekka i busetjingsmønsteret, slik at ein framleis er i stand til å ta ut det verdiskapingspotensialet som finst. – Er det slik at Regjeringa vil vareta hovudtrekka i busetjingsmønsteret, eller er det, som statsråden tidlegare har sagt, forlate?

Statsråd Erna Solberg: De som leser redegjørelsen, vil se at vi fremdeles mener vi skal arbeide for å bevare hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Det står i redegjørelsen. Men det som også er viktig, er det vi har stipulert som de neste tjue årenes hovedmål, nemlig den balanser-

te vekstutviklingen mellom landsdelene. Det er også en formidabel utfordring. Det betyr at man skal sørge for at man får vekst i de forskjellige store regionene i Norge, i tillegg til den lokale veksten man har mange steder. Og det er en utfordring i forhold til det å ha en styrt tanke om hvordan offentlig virksomhet organiseres, og hvordan vi med ulike virkemidler stimulerer aktiviteten i forskjellige deler av landet. Blant annet vil det ha betydning for utlokaliseringen når det gjelder statlige arbeidsplasser, som Regjeringen jobber med å finne en offensiv strategi for. Det vi ønsker å bygge på, er brede kompetansemiljøer i alle deler av vårt land. Og med den veksttakten som for øyeblikket er i Oslo- og Akershus-området, er det en ganske stor oppgave Regjeringen har påtatt seg.

Så til bredbåndet. Vi vurderer hvordan vi skal jobbe videre med det. Vi har sagt i redegjørelsen at vi bl.a. vurderer spørsmålet om man må gå inn med offentlige midler i forhold til de svakeste områdene for å få god bredbånddekning. Men et viktig virkemiddel er at offentlige etater i samarbeid, gjennom etterspørselsfunksjonene, bidrar til dette, og at vi gjennom staten og kommunene må samordne etterspørselen i de mindre kommunene – for dette er statlig virksomhet de fleste steder. Disse er ofte de største arbeidsplassene mange steder, og da kan bruk av samordnet etterspørsel medføre at vi får en bedre bredbåndsutbygging. Det er faktisk flere kommuner som har klart å gjøre dette, og som har ligget i front rundt omkring i Distrikts-Norge for å få bredbånd på et tidlig tidspunkt til sitt område, ved at kommunen, næringsliv og statlige etater har gått sammen om det.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): I nyare tid har hovudmålet vore å halde oppe hovudtrekka i busetjingsmønsteret og ha likeverdige levkår i heile landet. Det bur folk i heile landet, og det gjer at både natur- og menneskeskapte ressursar kan utnyttast til beste for heile landet. Verdiskapinga blir styrt, presset på storbyane blir mindre, og vi får meir mangfaldige lokalsamfunn. Regjeringa ønskjer nå å fråvike denne politiske målsetjinga ved å vri satsinga frå dei næringsfattige områda til regionsenter og område der det allereie er god vekst i dag.

Statsråden sa at me skal vere ærlege i forhold til busetjingsmålet. Ja, det er logisk at Høgre vil føre høgrepolitikk, der konsekvensen er endå meir fråflytting frå små lokalsamfunn. Eg erkjenner at det kan vere vanskeleg å stoppe ei sentraliseringsbølge, men ser ikkje statsråden at denne endra målsetjinga kan ha ein forsterkande effekt, nemleg at ein får ei sterkare urbanisering og sentralisering enn det ein ville ha fått med den breie politiske målsetjinga ein til nå har hatt i distriktpolitikken? Fryktar ikkje statsråden at mange lokalsamfunn nå vil bli mørklagde, og at ein får svenske og finske tilstandar i dette landet?

Statsråden har tidlegare varsla at Regjeringa vil vurdere å flytte fleire statlege arbeidsplassar ut av Oslo, og det er positivt. Mitt spørsmål til statsråden er om ho kan vere litt meir presis og nå seie kva for statlege arbeidsplassar dette skal gjelde.

I samband med replikkordvekslinga omkring SND tidlegare oppfatar eg nå statsråden som at nedbygginga av SND skal fortsetje, at det er statsråden sin intensjon, og at SND skal vere ein salderingspost i framtidige budsjett.

Statsråd Erna Solberg: Jeg tror ikke at det er en sjel i Norge som kommer til å flytte fra sitt hjemsted til et annet sted fordi vi har en hovedmålsetting som dreier seg om utfordringen de neste tjue årene, som er balansert vekst i forhold til landsdelene. Det jeg tror mange kommer til å gjøre, er å flytte fordi de tar en utdanning som kun gir dem jobb i et mer sentralisert strøk. De gifter seg med en person som også ønsker å være i arbeidslivet, og der de bor, er det ikke relevant jobb for begge to, og så flytter de på seg. Jeg tror altså det kommer til å være de samme prosessene som det har vært tidligere.

Det jeg tror er viktig i forhold til det politiske, er at vi ikke bringer distriktpolitikken i den diskreditt som distriktpolitikken er blitt brakt i, ved at man har en målsetting som er helt urealistisk i forhold til hva man kan oppnå. Da vil enhver person kunne si at vi når jo ikke målsettingene, og da har distriktpolitikken fallert, istedenfor å si at vi må ha noen målsettinger som også sørger for at distriktpolitikk har en mulighet for måloppnåelse som gjør at man kan si at noe har vært vellykket. Jeg tror det er avgjørende fremover. Jeg mener distriktpolitikk er viktig, og jeg mener det er viktig å bruke hele landet. Jeg mener vi skal ha virkemidler i det små i form av direkte virkemidler som brukes lokalt, men også i forhold til de brede, generelle betingelsene, for det er viktig å opprettholde bosettingen rundt omkring i landet.

Når det gjelder spørsmålet om de små lokalsamfunnene, tror jeg at det viktigste for dem fremover er den spissingen av tiltak som de gjør, som går på gründervirksomhet og entreprenørkultur, og som går på at vi må fokusere mer på å skape vekst lokalt, og at det skapes nedenfra. Hvis vi får et skolesystem i dette landet slik at folk i større grad har mulighet lokalt til å utvikle sine egne naturressurser, har vi større sjanse for at det blir utviklet nye og spennende arbeidsplasser lokalt. Hvis vi fortsetter med å ha en ensrettet utdanning som ikke stimulerer til gründerkultur, kommer vi til å sørge for at flere og flere tar en utdanning som gjør at de flytter fra stedene de bor.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet over.

Torbjørn Andersen (FrP): Debatten om norsk distriktpolitikk har til alle tider fortonet seg som en noe underlig øvelse, spør du meg, president. Mens de distriktpolitiske ambisjoner og satsinger lenge har vært skyhøye i Norge for å bevare bosettingsmønsteret og folketallet i utkantstrøk, har utviklingen i svært mange distriktskommuner gått i stikk motsatt retning av det oppstilte mål ved at det har skjedd en storstilt fraflytting fra land og inn til byområder.

Flyttestrømmen fra land til by har vært stor i mange år, og i dag bor tre av fire nordmenn i byer eller tettsteder. Dette har skjedd mens de økonomiske overføringene

fra staten, for å opprettholde bosettingsmønster og folketall på bygdene, har vært formidable over en årrekke. Man kan i dag neppe konkludere klart med at tilstanden i Distrikts-Norge ville ha vært noe vesentlig verre uten dette virvar eller mangfold av distriktpolitiske virkemidler som er satt inn de siste tiårene. Det er snarere grunn til å hevde at den formidable distriktpolitiske satsingen i Norge kan ha vært en ulempe for utviklingen i mange bygdekommuner. For gjennom et utall distriktpolitiske innretninger i både inntektssystem, skatte- og avgiftssystemet, i landbrukspolitikken og i en rekke andre særordninger av distriktpolitisk art har man drevet fram en svært uheldig sysselsettingsstruktur og subsidieavhengighet i Distrikts-Norge og distriktskommunene.

Med dette mener jeg at altfor mye av arbeidskraften i mange distriktskommuner på grunn av inntektssystemet er blitt ansatt i kommunal og skjermet, uproduktiv sektor, og i tillegg har også landbrukspolitikken medført en helt feil anvendelse av arbeidskraften. På toppen av det hele har man hatt en bedriftsbeskatning som ikke har fremmet lokalt eierskap av privat næringsvirksomhet.

Resultatet er at i dag er ofte kommunene og offentlig sektor den desidert største arbeidsgiveren i en lang rekke distriktskommuner. Skulle vi skapt levedyktige bygder, måtte privat og verdiskapende næringsliv vært de største arbeidsgiverne, og ikke skjermet, offentlig sektor.

I tillegg til dette har Utkant-Norge vanskelige ytre rammevilkår i form av store avstandsulempes, gjennom til dels dårlig infrastruktur og skyhøye avgiftsbelastninger på biltransport, noe som forverrer vilkårene for å skape et konkurransedyktig næringsliv og stimulere til nyetablering i Distrikts-Norge. Det har derfor neppe vært noen fordel for Distrikts-Norge å ha blitt tildelt en tilværelse på statlige «krykker» og bistandsmidler av velmenende distriktpolitikere. Så vidt jeg kan bedømme, er få eller ingen distriktpolitiske målsettinger om å opprettholde folketall og bosettingsmønster oppnådd i særlig grad ifølge ambisjonsnivå. Den betydelige politiske, økonomiske innsatsen som er blitt distriktene til del de senere år, synes i stor grad å være feilslått. Dette bør vi ta konsekvensen av.

Distrikts-Norge må i langt større grad få muligheten til å stå på egne ben og ikke i samme grad være avhengig av statlige bistandspolitikk og, som nevnt, krykker. Men bør heller bygge bedre veier, sette ned skatter og avgifter for næringslivet, sette ned skatter og avgifter for transportsektoren, gi næringslivet bedre generelle rammevilkår, begrense offentlig sektor vesentlig, stimulere kommunesammenslåing, fjerne fylkeskommunen, fjerne odels- og konsesjonslovsystemet m.m. Det er et utall av ting man kan og bør prøve, for dagens distriktpolitikk er utdatert, og den fungerer ikke etter hensikten. Det er noe vi stadig får eksempler på. Ikke minst har debatten her i dag klart vist, som flere har sagt, at det ikke har fungert slik man gjerne ønsket. Etter mitt syn trenger vi rett og slett ingen særegen distriktpolitikk i Norge. Vi trenger kun generelle, bedre rammevilkår for næringslivet og det private initiativ.

Inge Ryan (SV): Forfatteren Arnulf Øverland rettet i et dikt en advarsel til det norske folk. Det diktet heter «Du må ikke sove!»

Jeg tror representanter i Det norske storting som er opptatt av å bevare den spredte bosettinga, ikke må sove. Jeg tror at representanter som er opptatt av å hjelpe samfunn som er i ferd med å utarmes, ikke må sove. De som ønsker levende bygder i tida framover, må heller ikke sove.

Hvorfor må de ikke sove? Jo, vi opplever nå en Høyre-styrt regjering som legger fram en «distriktsmelding» som ikke er en «distriktsmelding». Jeg har sagt det i Stortinget før og gjentar det gjerne: Distriktpolitikk er Norges politikk for spredtbygde områder. Det er ikke veldedighet, men det er en politikk for en del av vårt land som har en spesiell bosettingsstruktur, i likhet med at vi har en bypolitikk for områder som har en annen type bosettingsstruktur. Norge er nødt til å ha en politikk for spredt bebygde områder, og denne redegjørelsen inneholder ikke det.

Vi i SV ønsker absolutt nytenkning i distriktpolitikken. Vi ser at det ikke fungerer, og derfor er vi ute etter å finne en del nye grep. Men redegjørelsen legger opp til et veiskille i norsk distriktpolitikk. Det er nå et mål å ha vekst i alle landsdeler. Det har ingenting med distriktpolitikk å gjøre at Tromsø, Bergen, Stavanger, Trondheim og Oslo vokser. Det har ingenting med distriktpolitikk å gjøre. Det er en total misforståelse. Kommunalministeren og jeg har tydeligvis helt forskjellig syn på hva begrepet «distrikt» er for noe.

Den 9. april i år hadde jeg en interpellasjon i Stortinget vedrørende distriktskommisjonen. Forslaget om en distriktskommisjon ble godt mottatt hos statsministeren, på lederplass i mange medier og blant mange lokalpolitikere rundt omkring i landet. Hvorfor ble det godt mottatt? Jo, fordi mange ser at dagens distriktpolitikk ikke fungerer godt nok. Men man vil ha bosetting rundt omkring i Distrikts-Norge, og derfor er man på leting etter nye grep. Jeg er enig med kommunalministeren i at det er en svært, svært vanskelig jobb man skal gå inn i. Her er ingen simsalabim og enkle løsninger. Men det er en helt nødvendig jobb som må gjøres. Hensikten var å se på distriktpolitikken med helt nye øyne for å få til en bedre politikk som kan hindre ytterligere sentralisering. Men mens vi venter på dette, må vi styrke dagens distriktpolitikk med dagens kjente verktøy. Det betyr at det må spisses. Det betyr at vi kanskje må ha større doser enkelte steder. Vi må ikke gjøre det som det legges opp til i redegjørelsen, at vi faktisk reduserer aktiviteten. For meg blir det litt latterlig å høre at 100 stillinger i SND liksom bare er å kipse av. Det er 100 personer som skal tilrettelegge for distriktpolitikk i Distrikts-Norge, det. Det er 100 personer som driver næringspolitikk sammen med bedriftene i Distrikts-Norge. Det er det vi fjerner, og ikke 100 tilfeldige stillinger hvor man kan gjøre hva som helst. For SV er denne redegjørelsen en stor skuffelse.

Stortinget må ikke sove nå og la seg bli overkjørt av den nye retningen i distriktpolitikken. Det som er lagt fram, er for dårlig, og målsettingen må dreies. Vi kan

ikke akseptere at når vi tidligere har hatt en målsetting om å ha bosetting i hele landet, skal vi nå akseptere å øke bosettingen i alle landsdeler. Det er en dramatisk dreining det er snakk om her fra det mål vi har hatt tidligere, nemlig at det skal være bosetting i alle *kommuner* over hele landet, til at man går over til å snakke om *landsdeler*. Det må Stortinget være oppmerksom på.

Da daværende fiskeriminister Jan Henry T. Olsen kom hjem fra Brussel etter forhandlingene med EU sist, skrev redaktøren i Nordlys, Ivan Kristoffersen, på lederplass følgende: Dette holder ikke, Jan Henry! Jeg tillater meg å bruke hans ord og si: Dette holder ikke, Erna!

Ivar Østberg (KrF): Arbeiderpartiets hovedtalsmann, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, brukte Skjervøy-ordfører Roy Waage som sannhetsvitne. Jeg tror det kan være riktig å bruke Waage som sannhetsvitne. I Framtid i Nord – og hør på navnet, det er visjoner, det er muligheter i nord – er overskriften mandag 6. mai:

«Waage liker distriktsmeldinga»

Det vises i artikkelen til de to tidligere statsrådene Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Odd Roger Enoksen som overfor NRK var klare på at omleggingen betyr døden for en rekke steder i Distrikts-Norge. Nå har det vært en debatt om man brukte ordet «katastrofe». Da må det vel eventuelt ha vært en katastrofe verre enn døden Schjøtt-Pedersen siktet til. Ordføreren i Skjervøy, Roy Waage, er derimot av en annen oppfatning. Han uttalte:

«Dette vil jeg karakterisere som spennende og nytenkende ...

...

Nå kommer det en melding som i alle fall er ærlig.»

Skjervøyordføreren uttaler videre at han «tror denne meldingen vil føre til en balansert utvikling.»

Ja, jeg bruker gjerne Roy Waage som sannhetsvitne.

Kristelig Folkeparti har en visjon om å ta hele landet i bruk. Hvorfor? Jo, for folk i Norge skal få bo der de ønsker. Distriktenes verdiskaping er avgjørende for landets økonomi. Det nytter ikke når næringene i distriktene går dukken, å tro at byene kan leve videre. Det er i distriktene at verdiene skapes. Sentralisering er dyrt, og det skaper press, både i økonomi og for menneskene. Både distriktene og byene har kvaliteter som Kristelig Folkeparti ønsker å utvikle.

Vi har vært inne på statistikk for de 20–30 siste årene. Faktisk er det slik at kvinnene i dette land i hele forrige århundre har flyttet, og det i så stor grad at mindre enn 50 pst. har bosatt seg i den kommunen som de er født og oppvokst i. Dette er ikke noe nytt. Men da er det altså at Regjeringen sier at mye tyder på at denne sentraliseringen vil fortsette, men «vi vil ikke passivt møte en slik utvikling.»

Man setter seg ambisiøse mål. Man vil demme opp for en utvikling der Oslo-regionen fungerer som en magnet og vokser på bekostning av og langt mer enn resten av landet.

Dette er god distriktspolitikk: en balansert utvikling der alle landsdeler skal ha befolkningsvekst, å sikre grunnlaget for gode levekår i alle deler av landet, å spisse

de bedriftsrettede virkemidlene og apparatet, å satse på entreprenørskap, å videreutvikle ressursbaserte næringer, å desentralisere forvaltningen av de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene, å utlokalisere statlige oppgaver og å sette inn ekstra ressurser i Nord-Norge! Ja, dette er mye god Kristelig Folkeparti-politikk.

Man har i dag vært innom SND. Og la meg få lov til å vise til dagens utgave av Folkebladet, Troms, som har en overskrift som sier at «SND-kutt rammer lite i Midt-Troms». Det heter videre i artikkelen:

«Det er byene og landets sentrale strøk som er de store taperne når SND må kutte millioner i sine budsjetter. Distriktene» – altså de som forrige taler talte om – «også Midt-Troms, blir langt fra tapere selv om pengesekken snøres igjen»,

sa SND-direktør Gunn Ovesen. Og hun la til at næringslivslederne i Midt-Troms var flinke til å få fram gode prosjekter.

Det er ikke det som går på den spredte bosetting og bedriftene der, vi kutter i SND. Og at man legger ned SND Invest, som har investert mer enn 60 pst. i bedrifter i utlandet, kan neppe Distrikts-Norge tape på. Dette er en god redegjørelse med mye Kristelig Folkeparti-politikk.

Eirin Faldet (A): Jeg vil faktisk anbefale spesielt Kristelig Folkeparti å lese referatet fra debatten om distrikts- og regionalpolitikken den 11. juni 2001. Hør bare hva Anita Apelthun Sæle uttalte da:

«Sjølvs om Noreg ligg på jumboplass når det gjeld gründerverksemd, har Noreg vore eit land av kreative gründarar. Vi har over 100 000 småbedrifter og mange einmanns- eller eikvinnesbedrifter. Men langt fleire idear vert fødde enn dei som kjem i produksjon, og mange har også selt ut av Noreg fordi det ikkje var kapital nok til å setja eit godt produkt i produksjon. Derfor treng vi SND, næringsfond o.l. for at levedyktige gründerverksemdar skal sjå dagens lys. Offentleg medverknad i form av direkte tilskot, ansvarlege lån eller garantiar kan medverka til at mange prosjekt kjem over den fyrste kneika.»

Mye har tydeligvis skjedd med Kristelig Folkeparti. Og det er egentlig trist, synes jeg, for Arbeiderpartiet og sentrumspartiene har alltid stått sammen om en aktiv distriktspolitikk som skulle sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og likeverdige muligheter i alle deler av landet. I mitt fylke, Hedmark, har vi kommuner i Nord-Østerdal som tverrpolitisk nå går ut og sier at de er lei av festtaler. Ordførerne i Nord-Østerdal ønsker seg ingen *bistand* fra Kommunaldepartementet. De vil i stedet ha satsing på nødvendig infrastruktur i form av vegger, jernbane og bredbånd, og dermed verdiskaping som kan føre bygdene ut av bakevja.

Før valget manglet det ikke på store ord om satsing på infrastruktur og tiltak til næringslivet. Derfor var det store forventninger til Bondevik II-regjeringen.

Svarene foreligger: Når det gjelder satsingen i infrastruktur, har Regjeringen flyttet 15 mill. kr fra jernbane til veg. Det var den satsingen. Når det gjelder den næringspolitiske satsingen, må det være lov til å spørre:

Hvor tok den vegen? Bevilgninger som skal bidra til å skape arbeidsplasser i distriktene, er kuttet drastisk. Fra etableringen i 1993 har SND bidratt til 40 000-50 000 arbeidsplasser – nye eller sikrede.

For mange kommuner har dette vært viktige etableringer. Bondevik I-regjeringen foreslo å styrke kommunale næringsfond, men Bondevik II kutter all slik støtte. Hva kan ha skjedd?

En stopper ikke fraflytting fra distriktene ved å kutte i distriktpolitiske tiltak. Eller er det nettopp fraflytting Bondevik II-regjeringen ønsker?

Innledningen i redegjørelsen starter med å slå fast at Regjeringen vil styrke regionalpolitikken for å sikre bosettingen, verdiskapingen og lokalsamfunn over hele landet. Befolkningen i Hedmark er avhengig av transport. Bondevik-regjeringen fjerner all fraktutjevning for bensin, noe som medfører en økonomisk belastning for folk i distriktene. Det betyr faktisk også at matvarer blir dyrere. Er det disse tiltakene som skal hindre fraflytting? Jeg bare spør.

I n g e L ø n n i n g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Søren Fredrik Voie (H): Distrikts-Norges muligheter til å overleve er et spørsmål om kunnskap og kompetanse. Dette utsagnet er brukt av mange andre i ulike sammenhenger. Hittil har skiftende regjeringer i liten grad tatt konsekvensene av dette i distrikts- og regionalpolitikken.

Ser vi på dagens såkalt demografiske endringer, flyttemønster, alderssammensetning, kunnskapsnivå m.m., finner vi en klar sammenheng mellom utdanningsnivå og befolkningsvekst. De deler av landet som har det beste utdanningsnivået, har også den høyeste veksten i folketall. Går vi dypere i materialet, finner vi en nesten like klar sammenheng mellom utdanningsnivået i befolkningen og antall nyetableringer – det vi ofte kaller for innovasjon og entreprenørskap. Særlig gjelder dette innenfor såkalt kunnskapsbasert produksjon og tjenesteyting, nettopp det som er vekstnæring nr. 1 i Norge i dag, og som vil bli det i enda større grad i årene som kommer. Det er derfor svært hyggelig å se at denne regjeringen og statsråden i sin redegjørelse om regionalpolitikken legger betydning på økt næringsrettet forskning og utvikling, økt kunnskapsspredning og tilgang til høyere utdanning i Distrikts-Norge, inkludert økt satsing på bedre kvalitet og entreprenørskap i skolen, som viktige virkemidler i distrikts- og regionalpolitikken.

Kunnskapsbasert næringsliv vil i fremtiden i enda større grad være lokalisert til våre kystområder og -distrikt. Det gjelder maritim virksomhet, olje- og gassvirksomhet, marin oppdrettsnæring, bioteknologisk produksjon og ikke minst eksportnæringen reiseliv. For alle disse vekstnæringene kreves det mer forskning og kunnskap om alt fra språk og kultur via fag som farmasi og biologi til teknisk nyvinning og utvikling av hittil ukjente og nye produkter. Mulighetene og potensialet til verdiskaping, sysselsetting og vekst for alt dette fin-

nes i stor grad i Distrikts-Norge. Skal vi lykkes i å utløse dette enorme potensialet, må de kreative kreftene slippes løs. Gründerne må stimuleres og få beholde en rimelig andel av sin verdiskaping uten å bli kvalt av reguleringskåte politikere og et drepande skatte- og avgiftsnivå.

All erfaring og forskning viser at utvikling, etablering og vekst kommer innenfra – fra den enkelte person, den enkelte bedrift, det enkelte lokalsamfunn og den enkelte region. Det er derfor på tide at vi nå får en annen distriktpolitikk, som tar innover seg de faktiske utviklings-trekk og endringer i samfunnet, og som setter inn tiltak som på en helt annen måte vektlegger kunnskap, kompetanse og forskning som grunnpilarer i regionpolitikken. I tillegg foreslår Regjeringen spesielle skattemotiv for FoU rettet mot småbedrifter. Dette kan bli et nytt viktig virkemiddel i tillegg til god infrastruktur, inkludert bredbånd og ulike IKT-løsninger.

I statsrådets redegjørelse legges det opp til en mer positiv distrikts- og regionalpolitikk enn tidligere regjeringer noen gang tidligere har ført. Dette er helt nødvendig. Glød, entusiasme, skaperevne og lyst til å bo og arbeide i distriktene er en av de beste drivkreftene for en positiv utvikling.

Arbeiderpartiet og Sp, som i dag fremstår som noen av Regjeringens sterkeste kritikere på det regionalpolitiske området, til tross for at begge partier faktisk har deltatt i samtlige regjeringer med få unntak etter krigen, har hatt betydelig innflytelse på den politikken som har vært ført, og som har resultert i de dårlige resultatene som de nettopp selv kritiserer i dag. Det er fristende å spørre: Hva er deres alternativ? Hittil få – om noen – svar, heller ikke i dag.

Distribusjon av høyere utdannelses- og forskningsresultater fra universiteter og høyskoler kan med fordel legges inn som et viktig element i Regjeringens fortsatte satsing på næringshager og inkubatorvirksomhet. Dermed vil en kunne oppnå en høyst nødvendig bedre kobling mellom forskningsmiljøene og næringslivet, spesielt mindre bedrifter i de aktuelle lokalmiljø, samtidig som en når nye deler av befolkningen med tilbud om høyere utdanning.

Regjeringens mer målrettede bruk av regionalpolitiske virkemidler, som FoU, kompetanseutvikling og nyskaping, hvor ulike departementers satsinger og virkemiddel blir sett i sammenheng og samordnet, gir oss mulighet til ny vekst og utvikling i våre regioner. Å stimulere og videreutvikle det som går godt, i stedet for kunstig å forlenge livet til aktiviteter som ikke har livets rett, bør være vår nye regionalpolitiske rettesnor. At SV er skuffet, bør heller statsråden ta som en kompliment enn som en kritikk.

Torstein Rudihagen (A): Kommunalministerens utgreiing må eg erkjenne var både nedslåande og dramatisk. Vi kan slå fast at denne regjeringa gir opp distrikta. Eg hadde ikkje venta noko anna av Høgre, men når Venstre og Kristeleg Folkeparti er med på dette, har ein på mange måtar halde veljarane sine for narr.

I statsbudsjettet vart midlane til regional næringsutvikling dramatisk kutta. Rammene til SND vart dramatisk reduserte, og kommunale næringsfond vart fjerna. Det same gjeld fraktutjamningstilskotet. Overføringane til landbruket vart kutta med 300 mill. kr på halvårsbasis.

Kommunalministerens utgreiing underskriv på dette mønstret. Nå blir det sagt med klare ord at det ikkje lenger er noko mål å halde opp busetjinga i regionane. I staden blir det uttrykt at det skal vere ein balanse mellom landsdelane. Det vil seie at om f.eks. veksten i søre, sentrale delar av Oppland og Hedmark kompenserer for folkenedgangen i Gudbrandsdalen, Valdres og Østerdalen, ja, så er Regjeringa tilfreds.

Politikken som Regjeringa satsar på, er meir ei desentralisert sentralisering enn det er distriktspolitikk. Dette kan vi ikkje godta. Det må vere eit mål at vi skal halde oppe busetjing, kulturlandskap og levande bygder rundt omkring i Noreg. Det har ein verdi i seg sjølv, men er òg ein føresetnad for å kunne utnytte naturressursane våre og skape nødvendige verdiar i dette landet.

Eit land som ikkje satsar på levande bygder, blir fattigare på alle måtar. Vi ser resultatene av manglande distriktspolitikk i andre land, der vi møter attgrodde lokalsamfunn og hus som rotnar ned. Så langt har vi i stor grad klart å hindre dette i Noreg. Nå ser vi likevel at mange kommunar og regionar er komne inn i ein negativ sirkel med folketalsnedgang og med bortfall av private og offentlege tilbod. I ei tid med sterke urbaniserings- og sentraliseringstrekk treng vi derfor sterke mottiltak. Ei utgreiing om distrikts- og regionalpolitikken burde derfor på ein offensiv måte ha drøfta korleis ein kan snu dette, og kva verkemiddel som trengst. Her er nok av tema. Heilt avgjerande er god regional næringsutvikling, nye verksemdar og at nye arbeidsplassar må skapast som erstatning for reduksjon i eksisterande næringsliv. Dette må statleg politikk stimulere til.

Kysten har m.a. eit potensial i marin sektor. Innlandet har moglegheiter innanfor det andre vekstpotensialet, det vi kan kalle kunnskapsintensive og teknologibaserte verksemdar. Reiselivsverksemda er i vekst, men den er òg avhengig av levande bygder. Vi har ein ressurs i vasskrafta. Vi har moglegheiter med ein langt meir offensiv industripolitikk.

Eg er einig i det som står om at vekstkrafta må komme nedanfrå. Men skal ein lukkast, må statleg politikk spele på lag. Vi må satse på forskning og utdanning som ei drivkraft, og ei langt betre samhandling mellom forskning, utdanning og lokalt næringsliv. Vi må skape utviklingsmiljø i byar og regionsenter som motorar i regionane. Det er rett. Men vi må i tillegg ha desentraliserte utdanningstilbod og utviklingsmiljø.

Det er mange gode produktidear som aldri blir realiserte som forretning fordi ein manglar kapital og kompetanse. Derfor må ein styrkje både kapitaltilgangen og rettleiingsapparatet. I ein slik situasjon blir det meiningslaust å bygge ned SND, som nettopp kan bidra til det.

Det er òg grunn til å minne om at vi har eit distriktspolitisk mål med landbrukspolitikken. Vi ønskjer eit landbruk ikkje berre for å produsere mat i dette landet,

men òg for å halde oppe busetjing, kulturlandskap og levande bygder. Dette målet vil ein aldri nå med ei stor strukturrasjonalisering. Skal busetjinga vere målet, må vi ha eit småskala landbruk og tiltak for å betre lønsemda i dette landbruket.

Ein føresetnad for levande distrikt er gode kommunikasjonar. Da må vi vere villige til å satse på bl.a. kollektivtilbod òg der det ikkje er bedriftsøkonomisk lønsamt. Breiband må byggjast ut over heile landet. Ein kan ikkje berre basere utbygginga på lønsemd og konkurranse, slik det heiter i utgreiinga. Men staten må anten gjennom konsesjonsvilkår overfor aktørene eller gjennom eiga finansiering sørge for at dei ulønsame områda òg blir dekte. Kulturtilbod og tilgang på offentlege tilbod er avgjerande for busetjinga.

Ja, her er det nok tiltak å gripe fatt i. Utfordringane i fråflyttingsområda er nå så store at vi treng ein bevisst strategi og konkret handling framfor vage mål og fagre ord. Vi treng ein nasjonal handlingsplan rett og slett. Regjeringa sin distriktspolitikk så langt skapar neppe optimisme og framtidstru på bygdene.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Det har så langt tegnet seg sju talere. Presidenten vil ikke legge noen demper på begeistringene, men vil likevel henlede Stortingets oppmerksomhet på at værforholdene ikke gjør kveldsmøte spesielt attraktivt. – Presidenten sier ikke mer.

Eli Sollied Øveraas (Sp): I utgreiinga si sa statsråden at det skal vere eit mål for Regjeringa å demme opp for ei utvikling der Osloregionen held fram å vekse «langt raskare enn – og på bekostning av – resten av landet». Ja, det er prisverdig. Men når det ikkje er samsvar mellom teori og praksis, slik som manglande verkemiddel for å nå dette målet, skurrar desse orda frå kommunalministeren i øyra mine.

Møre og Romsdal er eit av dei fremste fylka når det gjeld verdiskaping. Det er nok å nemne stikkord som fisk, oppdrett, gass, olje og møbelindustri. Men skal vi ha vekst og verdiskaping, treng vi òg nye arbeidsplassar – og morgondagens arbeidsplassar vert skapte i dag. Det er no vi må planleggje kva vi skal leve av dei neste åra. Og potensialet ligg i distrikta. Kva hadde bedriftene i til dømes eit fylke som Møre og Romsdal vore utan SND? Eller, for å sitere den nyvalde sentralstyremedlemmen i Høgre, Jens Petter Ekornes, slik som han uttalte det til Sunnmørsposten:

«Forslaget fra regjeringa om å kutte i bevilgningene til SND, er kort og godt en katastrofe. – Jeg frykter for at dette bare er begynnelsen på en rasing av SND som drivkraft i næringsutviklinga på landsbygda.»

Det er sterke ord.

Dette er eit syn som Senterpartiet deler fullt ut, og eg vonar at den same Jens Petter Ekornes kan få gjennomslag i Høgres sentralstyre for sitt syn.

I motsetjing til kva representanten Østberg frå Kristeleg Folkeparti seier, har reaksjonar frå mitt fylke vist at

det er eit sterkt behov for SND. For distrikta er levande bygder alfa og omega. Nedlegging av gardsbruk medfører gjengrodde bygder, som igjen skapar bekymring for reiselivet. Kva hadde kjende turistmål som Geiranger og Trollstigen vore utan eit velhalde kulturlandskap? Det som no skjer rundt om i distrikta, bør vere eit alvorleg varsku også for Samarbeidsregjeringa.

Eit anna område som er viktig for ein offensiv distriktpolitikk, er å satse på samferdselstiltak. I Møre og Romsdal har vi nattstengde stam- og riksvegsamband. Stortinget sine mål om ferjefrekvens på 30 minutt er ikkje oppfylt. I løpet av 2001 stod det på *ei* ferjestrekning att over 11 000 bilar! Rasfarlege strekningar skapar frykt blant foreldre som sender borna sine til skulen, samtidig som det legg hindringar i vegen for næringslivet i fylket. Ein aktiv distriktpolitikk krev meir enn fine ord – den krev handling. Ikkje minst er SND og samferdselsatsing to av dei viktigaste pilarane for ein vellykka distriktpolitikk.

Magne Aarøen (KrF): Då eg hørde opposisjonspartia sine første kommentarar til kommunalministeren si utgreiing om distrikts- og regionalpolitikken, hørdest det ut som at no vil Regjeringa samle alle i ein by og vende distrikta ryggen. Sidan eg ikkje var i salen, måtte eg til å finlese utgreiinga. Og kva fann eg der som døme på dette ofselege som vi har høyrte om i dag? Jau, eg fann at Regjeringa sa ho vil styrkje kommuneøkonomien, noko som er gjort allereie i dag i revidert nasjonalbudsjett med 1,6 milliardar kr. Ho vil ha entreprenørskap i utdanninga. Ho vil ha auka satsing på samferdsle for å utløyse vekstpotensialet i heile landet. Ho vil ha ein offensiv lokaliseringspolitikk av statlege oppgåver, noko som ho allereie har vist i praksis, og ho vil ha særlege tiltak mot lokalsamfunn og regionar med svakare vekstkraft. Ikkje nok med det: Ho vil ha spesielle tiltak mot kommunar som vert råka av spesielle nedleggingar.

Dette er døme på det som ligg i utgreiinga. Og då må eg seie at etter å ha høyrte veldig mykje av det som har vore sagt her i dag – med respekt å melde – trur eg at mange av dei som har hatt ordet, ikkje kan ha lese det som står i utgreiinga. Dei har i vesentleg grad snakka om andre ting. Til dels trur eg at dei har sagt ting som dei ynskte skulle stå, slik at dei kunne angripe spesielt Kristeleg Folkeparti. Vi får jo «nedmed kragen» stadig vekk spørsmål som partia stiller kvarandre for å kritisere Kristeleg Folkeparti.

Lat meg då slå fast: Vi vil i regjering, som i opposisjon, føre ein offensiv distriktpolitikk – ein sentrumsprega distriktpolitikk. Eg har vore av dei som har vore rimeleg kritiske til Høgre opp gjennom åra, og som følgjer Høgre nøye som partnaren vår i Regjeringa. For denne meldinga skal eg gje ein god karakter til Høgreministeren – samarbeidsministeren. Det vil ikkje vere ordlyden i denne utgreiinga som legg ned Distrikts-Noreg, men det er spørsmål om kva politisk kraft vi kan leggje bak for å gjennomføre den gode målsetjinga som ligg der.

Lat meg også seie at eg trur at utafør dette huset vil ikkje denne til dels merkverdige hakkinga på kvarandre vere med på å byggje Distrikts-Noreg. Folk ventar at vi som sit på Stortinget, skal kunne samarbeide og vere konstruktive. Det synest eg har mangla i debatten i dag. Det har vore ei hakking på ting som ikkje står i utgreiinga, men som ein har dikta inn er tankane i ho – i staden for å ta kommunalministeren og Regjeringa på alvor og gå rett på dei målsetjingane og føringane som ligg der. Dersom ein les utgreiinga nøye – og det har eg gjort – er det vel knapt laga eit dokument som på bortimot annakvar linje omtalar distrikta og distriktpolitikken i positive og offensive vendingar.

Mi utfordring er: Lat oss samarbeide – og ikkje konstruere unødvendig kritikk! Det gagnar ikkje distrikta.

Torny Pedersen (A): Når en reiser gjennom Sverige og Finland, spesielt i de nordlige landsdelene, ser en hva vi i Norge mener med å ta hele landet i bruk. Norge har i stor grad greid å bevare bosettingen i hele landsdelen – i motsetning til Nord-Sverige og Nord-Finland, som er ganske øde, med milevis av skog.

Dette har vært en villet politikk i Norge. Om det fortsatt vil være en villet politikk, er jeg ikke sikker på – med en Høyre-styrt Bondevik-regjering. Når selv Høyre-ordførerne ute i distriktene sier at de er skremt over Regjeringen og det Regjeringen gjør i distriktpolitikken, må jeg tolke det slik at Regjeringen ikke har tenkt å satse så mye på distriktene. Det hjelper ikke små tettsteder dersom Regjeringen nå går bort fra målet, som er å bevare bosettingen i hele landet.

En forsterking av landsdeler vil få store konsekvenser for de minste kommunene. Dette vil forsterke flyttestrømmen til det sentrale Østlandet. Kanskje vil Tromsø, som hovedstad i Nord-Norge, få en viss oppgang i folketallet. Men det er nå engang slik at når forholdene blir så vanskelige at folk ser seg nødt til å flytte, flytter de gjerne ikke til nærmeste tettsted eller by, men fra landsdelen.

Jeg vil påstå at den distrikts- og regionalpolitiske redegjørelsen viser en politikk for sentralisering. Vi vet at Bondevik-regjeringen i budsjettet kuttet i SND- midler, i kommunale næringsfond, i tilskuddet til drivstoff og i overføringene til landbruket. Dette var virkemidler som for mange småbedrifter betydde et være eller ikke være. Ute i distriktene må man hele tiden tenke nyskaping og utvikling, og det er enmannsbedrifter og småbedrifter som trenger denne støtten til sin tilblivelse.

Fiskeri, havbruk, landbruk, industri og servicenæringer er helt avhengige av gode samferdselsløsninger og god infrastruktur. Dette sliter vi med i Nordland. Bedre ble det ikke da samferdselsministeren kom med forslag om å åpne for en ekspressbuss som kan kjøre parallelt med jernbanen mellom Trondheim og Bodø, samtidig som det er skapt stor usikkerhet om Nordlandsbanens berettigelse i framtida. Hvorfor ikke heller ruste opp jernbanen, når vi vet hvor dårlig E6 egentlig er? Og hva med miljøet? Hva slags signaler gir dette til folk og til næringsliv? Tør vi satse?

Jeg vil påstå at redegjørelsen inneholder få håndfaste svar om hvilken verdiskaping man forventer, bl.a. i Nord-Norge. Det haster med tiltak. Og hva med alle de arbeidsplassene som Regjeringen har sagt skal ut av Oslo? Det er ikke nok med Distriktskommisjonen. Den er vel og bra, men la det ikke bli en sovepute for Regjeringen.

Presidenten: Neste taler er Kenneth Svendsen og deretter – som foreløpig siste inntegnede taler – Magnhild Meltveit Kleppa.

Kenneth Svendsen (FrP): Hva er et distrikt? Hva er det som kjenner et distrikt? Jo, det er avstanden til markedet. Det et distrikt lider under, er avstandskostnader – kostnader for å frakte varene som produseres, fram til markedet, kostnader for det enkelte individ for å komme seg inn til sentrene, for å frakte barna til fotballtrening, til turnering, til musikkundervisning, til leikarring etc.

NHO har gjennom undersøkelser kommet fram til at kostnadene ved å frakte varer er 50 pst. høyere i Norge enn i EU-landene. Dette kommer ifølge undersøkelsen av et høyt avgiftsnivå, av dårlig standard på veinettet og av dårlig vedlikehold – som fører til stengte fjelloverganger, utforkjøringer, venting i kø, bompenger etc., etc. Det paradoksale er at flere – både fra Arbeiderpartiet og fra Høyre – har vært her oppe og snakket om avstandskostnader, men ingenting blir gjort.

Jeg trodde i min enfoldighet at Stortingets oppgave var å fjerne disse ekstrakostnadene for næringslivet. Ja, det burde være en oppgave for Stortinget å senke avgiftene og samtidig ettergi gjelden for bomstasjonene, som det er gjort for Gardermobanen – og, til slutt, en storstilt veibygging og økt vedlikehold av veinettet, slik at kostnadene til næringslivet for å frakte varer til markedet blir 50 pst. lavere enn i EU-landene. Først da har vi lagt til rette for at næringslivet skal kunne etablere seg og – ikke minst – eksistere i Distrikts-Norge.

Hvis vi skal ha et levende Distrikts-Norge, er poenget at det må lønne seg for næringsliv og folk å leve i distriktene. Det mest logiske ville være å senke avstandskostnadene, men det lukket flertallet altså ikke på.

Det ser for meg ut som om distriktspolitikk for enkelte partier i denne salen er mer penger til kommunene og SND. Jeg vet ikke om presidenten har registrert noen kommuner som har flyttet til det sentrale østlandsområdet. Det har ikke jeg. Derimot har jeg registrert flere enkeltindivider som har flyttet fra Distrikts-Norge til sentrale strøk. Det har de gjort først og fremst fordi de har manglet arbeid. Derfor må innsatsen settes inn overfor enkeltindivider for å skaffe disse arbeid. Løsningen som næringslivet i Distrikts-Norge selv ber om, er bedre og billigere veier og lavere dieselavgift. Men får de det? Svaret er enkelt: Nei.

Når vi ser på investeringene og vedlikeholdskostnadene de siste 10–12 årene, er de lavere enn for 12 år siden. Dieselprisen er omtrent som den var før avgiften ble redusert, på grunn av at gevinsten er spist opp av høyere

oljepriser, noe man hadde unngått hvis Fremskrittspartiets forslag om stabile drivstoffpriser hadde blitt et faktum.

Til slutt: Flertallet i denne salen – Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre – har prøvd sin medisin i årevis, med mer og mer fraflytting som resultat. Da nytter det ikke å pøse på med mer feil medisin. Det må en ny medisin til – nemlig vår!

Presidenten: Det kan bekreftes at heller ikke presidenten har registrert noen kommuner som har maktet å flytte seg selv.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet sitt utgangspunkt er at jorda, skogen, havet, vannkrafta og olje- og gassressursane framleis skal danna grunnlaget for utvikling av arbeidsplassar og busetjing i heile landet. Reiseliv, skipsfart og kommunikasjonsteknologi er døme på næringar som kan utnyttast endå meir, til beste for ei betre fordeling av arbeid mellom by og land. Betre balanse mellom distrikta og sentrale strøk vil òg redusera pressproblema i storbyane og gi distrikta ny vekst.

Til dei som oppfattar distrikta som ein einaste stor utgiftspost, vil eg anbefala ein reprise av NRK-programmet «Sogn og Fjordane – Norges amme». Ein forsterka innsats inneber faktisk ei tilbakeføring av midlar i større grad enn i dag i forhold til dei svære ressursane som distrikta avgir til storsamfunnet.

Det å ha som ambisjon å oppretthalda hovudtrekka i busetjingsmønsteret er for oss eit langt meir offensivt utgangspunkt enn det statsråd Solberg hadde då ho presenterte utgreiinga si. Ho sa i Politisk kvarter:

«Det betyr at vi ser at for de neste 20 årene så bør bosettingsmålet være at vi skal skape balansert vekst mellom landsdelene i Norge og det er en kjempeoppgave i seg selv.» ... «Men vi kommer altså til å redefinere det som har vært det gamle bosettingsmålet, nemlig at vi skal ha spredt bosetting over hele landet, eller opprettholde bosettingsmønsteret i hovedtrekk sånn som det er i dag. Det mener vi er urealistisk i fremtiden å kunne oppnå.»

Ut frå det er det eit overraskande tilbaketog i dag frå Kristeleg Folkeparti og Venstre. Vi ynskjer å utfordra Regjeringa på tre område:

For det fyrste infrastruktur – både standardheving og utbetring av riks- og fylkesvegnettet, oppfølging av rasikringsplanar som allereie ligg føre, reduserte ferjetakstar og statleg medverknad til utbygging av breiband der marknaden ikkje er sterk nok til å sikra dette.

For det andre betre vilkår for næringslivet, under dette redusert arveavgift og dokumentavgift, eit skattesystem som prefererer kapital som blir verande i bedriftane, og ei styrking av SND, SIVA og kommunale næringsfond.

For det tredje moglegheit til ein større offentleg innsats når det gjeld skule, barnehage og eldreomsorg i alle kommunane i dette landet. Kommunane skal vera effektive og serviceorienterte. Etter revidert budsjett i dag må meir enn den tredelen som har varsla kutt i kommunebudsjettet, faktisk gjera det i inneverande år.

Per Sandberg (FrP): Det hadde kanskje ikke vært nødvendig å ta ordet flere ganger, men etter de siste innleggene – nå tenker jeg spesielt på representanten Rudihagen, representanten Torny Pedersen og nå sist representanten Meltveit Kleppa fra Senterpartiet – er vi tilbake til den type distriktspolitikk som hører 1970-tallet til. Og det er det som er noe av problemet. Man bør prøve å tenke litt offensivt og positivt i forhold til distriktspolitikken, noe som jeg håper og tror at Regjeringen vil gjøre gjennom den redegjørelsen som ligger her. I stedet for å snakke om kommunene, må vi snakke om innbyggerne i kommunene. I stedet for å snakke om fylkeskommunens eksistens, må vi snakke om innbyggerne i den enkelte region. I stedet for å snakke om SND og ansatte må vi snakke om å utvikle næringsliv. I stedet for å snakke om byråkratiet innenfor veikontorene, må vi snakke om veier. Det er her vi har problemet når det gjelder å få gjennomslag for en ny kurs innenfor distriktspolitikken. Da er det altså nå i dag bevist at Arbeiderpartiet og Senterpartiet blir voldsomt konservative i sin tenkemåte.

Jeg registrerer at representanten Meltveit Kleppa hadde mange flotte utfordringer til Regjeringen i avslutningen på sitt innlegg som Fremskrittspartiet ikke har noe problem med å være med på deler av. Men problemet med Senterpartiet er at de skal videreføre dem med den samme typen tiltak som har vært praktisert og prøvd i ti år, og som har vist seg å være mislykkede.

En annen ting: Når representanten Rudihagen snakker om bosetting, kobles det igjen opp mot småskalalandbruket. Hvorfor kan vi ikke lytte til dem som driver med landbruk, produsentene innenfor landbruket, som ikke ønsker den type utvikling, men som ønsker å få et enklere regelverk og muligheter til å ekspandere innenfor markedet, innenfor den næringen de kan, slik at bonden selv kan bli stolt av det han holder på med? Det Senterpartiet står for, er en hindring for akkurat den utviklingen.

Representanten Pedersen presiserer og legger på en måte noe negativt i at folk flytter. I utgangspunktet sier Arbeiderpartiet at folk må få lov til å bo hvor de vil, det er viktig. Men hvis folk gjør det og flytter fordi de ønsker å bo et annet sted, så blir det altså feil. Vi må erkjenne at folk i dette landet har noe valgfrihet igjen, og vi må i hvert fall ikke ta fra dem det lille de har igjen, men heller sørge for å styrke det. Og det gjør vi ved å la folks behov og ønsker få større gjennomslag fremfor å ta hensyn til byråkrati og en enda mer svulmende offentlig sektor.

Presidenten: Nok en gang sist inntegnede taler – Magnhild Meltveit Kleppa.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg registrerer den milde oppmodinga i presidentens annonsering. Eg har registrert at representanten Inge Lønning òg til tider har teke ordet på slutten av ein debatt som han syntest var viktig, og der andre har hatt meir taletid.

Det er nokre interessante trekk ved denne debatten i dag som på tampen òg skulle gi moglegheit for ei styrking av distrikta. Noko av dette kjem faktisk frå representanten Per Sandberg. Han tek til orde for sterkare satsing

på vegar. Eg bur i eit distrikt der eg ser at einskilde gir opp. Det er ein riksveg som går gjennom fleire fylke, Rv 13, som dessverre ikkje har fått tilført høgst nødvendige midlar, trass i at det er ledig anleggsutstyr og ledige folk innan denne sektoren. Eg håpar at det kan etablerast eit fleirtal på Stortinget, der Senterpartiet inngår, i forhold til å styrkja vegbygginga som eit grunnlag for større busetting i distrikta.

Så registrerer eg at Framstegspartiet tek til orde for eit fond som skal vera til hjelp for gründerar og entreprenørskap. Lat meg då minna om at SND var meint å vera eit statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Lat oss no i fellesskap pressa på Regjeringa slik at dei følgjer opp med midlar, men på ein måte som gjer at midlane blir brukte i distrikta. Det er omdelt eit forslag i salen i dag, som Framstegspartiet kan slutta seg til, for å få dette til. Og om Kristeleg Folkeparti står for det dei har stått for før, skulle det vera visse moglegheiter på det området.

Så seier Per Sandberg at me må lytta til produsentane innan landbruket. Eg er svært overraska over at Framstegspartiet ikkje har registrert den store tilslutninga av produsentar som organisasjonane i landbruket har. Dei ber om eit landbruk som gir moglegheiter utover dei tettast busette områda, òg for å kunna halda fram med å produsera rein og trygg mat.

Når det gjeld breiband, har eg ei utfordring til Regjeringa til slutt, for eg synest det er høgst uklart kva statsråd Solberg der eigentleg seier. Vil Regjeringa styrkja innsatsen for breiband og delta utanom dei 75 pst. av landet som marknaden kan ta?

Presidenten: Representanten har helt rett i at presidentens formaning om å vise måtehold var meget mild, kanskje for mild. I mellomtiden har representanten Sandberg tegnet seg til et nytt innlegg. Representanten Sandberg har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, på inntil 1 minutt.

Per Sandberg (FrP): Takk, president. Ellers deler jeg representanten Meltveit Kleppas refs – for å si det slik – i forhold til presidentens engasjement i tidligere debatter.

Men det som det var viktig for meg å få fram nå, var: Hvis Senterpartiet virkelig mener noe med å satse på samferdsel og vei, skal de ikke ha noen problemer med å få støtte fra Fremskrittspartiet når det gjelder det. Poenget er at Fremskrittspartiet har stått for en slik politikk i ti år, mens Senterpartiet ikke har villet være med på det. Men hvis det er en endring i Senterpartiet, skal det ikke være noe problem verken i forhold til Rogaland eller andre fylker. Men da må vi ta et løft som vises, og ikke med småpenger, for å si det rett ut.

Når det gjelder SND: Ja, det er noe av den samme modellen vi jobber ut fra, men da ønsker vi oss bort fra knoppskyting. Det nytter ikke å basere seg på arbeidsplasser i distriktene ved å la enkeltindivid få 15 000 kr for å etablere en bedrift på egen gård eller i egen husholdning. Vi må satse større.

Når det gjelder produsentene innenfor landbruket, altså bøndene selv, lytter jeg til dem. Jeg lytter ikke til Værdal. De bøndene jeg har kontakt med, ønsker en forenkling av systemet, slik at de får være med på konkurransen og videreutvikle den produksjonen de står for, eksempelvis gjennom større muligheter for samdrift, noe som Senterpartiet er imot.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2600)

S a k n r . 2

Innstilling frå kommunalkomiteen om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (Innst. S. nr. 169 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 7 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen. – Det anses vedtatt.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) (ordfører for saka): Stortinget handsamar i dag ei viktig sak for dei tilsette i petroleumssektoren. Stortingsmeldinga har fått ei god mottaking både frå arbeidsgjevarsida og frå arbeidstakar-sida. Det skulle tilseie at det har vore ein god prosess i forkant av denne meldinga. Slik sett har det òg vore ein god prosess i komiteens arbeid med meldinga. I tillegg har arbeidet gitt oss eit betre innblikk i petroleumsverksemda, og slik sett har me fått ei framstilling av dagens situasjon som har gitt oss mykje lærdom innanfor området helse, miljø og tryggleik. Før komiteen sitt arbeid blei avslutta, blei innstillinga lagd fram for energi- og miljøkomiteen til utsegn.

Komiteen sluttar seg i all hovudsak til den generelle situasjonen slik meldinga omtalar den. Det gjeld også dei tiltaka som det er gjort framlegg om. Komiteen er einig i at det har vore ei utflating av tryggleiksnivået dei siste åra, og at det på enkelte område har vore ei negativ utvikling.

Petroleumsnæringa har både på 1980-talet og inn i 1990-talet på mange måtar vore ei foregangsnæring i norsk industri. Når det gjeld området tryggleik og arbeidsmiljø, har arbeidstakarorganisasjonane vore sterke pådrivarar i dette arbeidet. Det har også ført med seg at landbasert industri har sett på denne næringa som eit førebilete i sitt arbeid på dette området.

I dei siste åra har me som sagt sett negative utviklingstrekk på område som helse, miljø og tryggleik. Derfor vil denne innstillinga bere preg av ei klarare målsetjing i dette arbeidet, med andre ord stille krav og ikkje minst ansvarleggjere industrien og myndigheitene i høve til krav om ei kontinuerleg forbetring.

Sidan dette er den første meldinga av eit slikt omfang sidan 1993, vil meldinga og innstillinga vere viktige og verdfulle dokument i det vidare arbeidet. For å halde sterkt fokus på dette arbeidet ønskjer ein samrøystes komite at Stortinget skal få ei slik melding oftare enn det

som har vore situasjonen fram til i dag. På denne bakgrunn ber me Regjeringa om å fremme ei stortingsmelding om HMT-tilstanden i petroleumssektoren kvart fjerde år.

Oljebransjen har vore gjennom store og omfattande endringsprosessar og omorganiseringar på 1990-talet. I tillegg har det vore eit aukande aktivitetsnivå som følgje av nye utbyggingar. Det har vore stor aktivitet på vedlikehaldssida, og dei tekniske problema har også vore ei utfordring. Ein kan heller ikkje sjå bort frå at store svingingar i aktivitetsnivået også har medverka til svekt merksemd på HMT-nivået. Dette gjeld både i leverandøriindustrien og i petroleumsverksemda generelt.

Komiteen sluttar seg som sagt i all hovudsak til innhaldet i stortingsmeldinga. Derfor skal eg avgrense meg til å omtale område der fleirtalet ønskjer forbetringar, eller område som komiteen meiner bør ha sterkare fokus.

I kapittel 7 i stortingsmeldinga er satsingsområde og tiltak omtala. Departementet har her lagt fram sju konkrete tiltak. Eg skal kommentere desse litt nærmare.

For det første gjer departementet framlegg om å etablere eit nytt «Forum for beste praksis». Intensjonen i dette er bra, men komiteen går samrøystes mot dette. Eg skal kort grunngi kvifor. Me er sjølvsagt einige i at det er viktig å ha eit forum, ein samarbeidsarena, for å utveksle røymsler mellom dei ulike aktørane. Når me likevel går mot ei slik etablering, har det samband med frykta for at eit så stort forum ikkje vil fungere særleg godt. Derfor meiner komiteen at dette best kan løysast gjennom ei vidareføring av «Samarbeid for Sikkerhet», arbeidet i NORSOK og ikkje minst gjennom eit systematisk samarbeid om dei etablerte standardane og ei utforming av nye retningslinjer mellom partane.

Når det gjeld området utstøying, sjukefråvær og aldring, er komiteen einig i dei tiltaka som departementet gjer framlegg om. Framlegget skisserer ei løysing der dei praktiske diskusjonane og gjennomføring av tiltak blir følgde opp i samarbeidsprosjektet «Aldring og helse» og ved at departementet skal nedsetje eit partssamansett utval for å gå nærare inn i dei meir overordna problemstillingane. Og dette er etter komiteen si mening tilfredsstillande i første omgang.

Når det gjeld spørsmålet om arbeidstakarrepresentasjon i lisenskomiteane, er komiteen delt. Eit fleirtal, bestående av medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at arbeidstakarane skal vere representerte i desse komiteane. Me meiner at dette vil vere eit gode for HMT-arbeidet og ikkje minst for bedriftsdemokratiet. Fleirtalet meiner at dei praktiske utfordringane rundt dette spørsmålet må finne si løysing i arbeidsgruppa under Sikkerhetsforum, som skal greie ut dette spørsmålet i ljøs av lovfesta rettar og røymsler frå verksemda, utan at dette er i konflikt med det arbeidet Arbeidslivslovutvalet held på med. Det er litt leitt at fleirtalet i komiteen ikkje gjenspeglar seg i eit fleirtal her i salen, men det er som sagt ikkje for seint å snu.

Når det gjeld punktet om oppfølging av arbeidstid, har komiteen merka seg den omtala som er gitt i meldinga. Eg vil likevel streke under at lange arbeidstidsperiodar

kan vere ein tryggleiksrisiko, og eg vil peike på at verneombodet har ei viktig rolle når det gjeld å sjå etter at arbeidet skjer på ein forsvarleg måte.

Regjeringa gjer vidare framlegg om å etablere ein fast undersøkingskommisjon for petroleumssektoren. Denne kommisjonen skal granske eller undersøkje alvorlege ulykker eller nestenulykker i næringa. Komiteen er tilfreds med ei slik etablering, men vil ikkje nå ta stilling til om dette skal organiserast i ein eigen kommisjon eller om det er mest fornuftig å etablere dette i ein eventuell felles kommisjon for ulykker.

Forsking og utvikling er eit viktig område. Utviklinga på sektoren tilseier store utfordringar når det gjeld bruk av nytt teknologisk utstyr, og ikkje minst når det gjeld forskning rundt helse, miljø og tryggleik. Det er derfor viktig at både staten og industrien følgjer opp med midlar, slik at langsiktige prosjekt kan førest vidare.

Når det gjeld endringar og samordningstiltak på myndighetssida, viser Regjeringa til at dei ønskjer å vurdere ein fullstendig gjennomgang av Oljedirektoratet i løpet av 2002. Dette er komiteen positiv til. I den samanheng er det viktig ikkje berre at selskapa i industrien kjem med innspel, men òg at dei tilsette sine organisasjonar blir tekne med på råd. Komiteen er vidare einig i at Ojedirektoratet får ansvaret for koordinering av tilsynet med landanlegga, og meiner at transportdelen må bli ein del av det totale tilsynet. Eit fleirtal, Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, SV og Senterpartiet, peikar òg på eit meir synleg tilsyn, og at det i så måte må fokuserast på Oljedirektoratet sin kompetanse og økonomiske situasjon. Dette er viktig, slik at Oljedirektoratet blir betre i stand til å gjennomføre tilsynet sitt og òg å auke aktiviteten.

Når det gjeld SUT-ordninga, «Samsvarsuttalelse for flyttbare innretningar», viser alle tilbakemeldingar at denne har vore vellukka. I tillegg har den sørgt for at regelverkskompetansen i næringa har blitt betra. Eit fleirtal i komiteen gjer framlegg om at denne ordninga blir gjord obligatorisk, og får her full støtte frå ein samrøystes energi- og miljøkomite. Derfor er det med undring eg registrerer at regjeringspartia i kommunalkomiteen ikkje har det same synet som sine partifellar i energi- og miljøkomiteen. Korleis dette heng saman, kan me kanskje få svar på seinare i debatten. Eg håper, som sagt, at både Høgre og Kristeleg Folkeparti vil snu under voteringa i saka. Men eg er i alle fall glad for at Framstegspartiet nå har endra syn og stør framlegget om at SUT-ordninga skal bli gjord obligatorisk.

Stortingsmeldinga peikar på at verneombodsordninga ikkje alltid fungerer etter formålet. Mellom anna har komiteen fått tilbakemelding om at lokal verneteneste opplever liten påverknad og medverknad i omstillingsprosessar. Oljedirektoratet har gjennom tilsyn registrert det same. Vidare har vervet låg status, og sjansane for ein karriere kan bli reduserte. Fleirtalet i komiteen meiner at praksis her må bli endra.

Mange tilsette har vore opptekne av innkvarteringsforholda på sokkelen. Meldinga seier klart at det er eit problem for tryggleiken dersom dei tilsette ikkje får nok restitusjon og kvile. Vidare seier meldinga at innkvarte-

ringsforholda har blitt forverra dei seinare åra. Komiteen meiner at det er viktig at alle skal få lov til å sove aleine, og ber Oljedirektoratet følgje opp dette som eit sentralt punkt i tilsynet sitt.

I mange år nå har arbeidslivet sine partar jobba for å etablere eit eige fagbrev for kranførarar. Altfor mange ulykker har skjedd i samband med kran- og løfteoperasjonar. I dag får ein kranførar to til tre vekers opplæring, og dette er altfor dårleg. Etablering av ei ordning med fagbrev vil representere eit viktig framsteg, og komiteen vil be om at dette arbeidet blir forsert, og at kranfag som eit nytt lærefag er på plass så snart som råd er – seinast i 2003.

Gjennomsnittsalderen på flyttbare innretningar på norsk sokkel nærmar seg nå 20 år. Komiteen meiner at det ikkje dermed inneber at innretningane er dårlege og farlege. Det kan ikkje dokumenterast at det er nokon samanheng mellom alder og tryggleik dersom vedlikehaldet har vore godt. Eg ser likevel at dette kan bli eit problem på sikt, men at langsiktige kontraktar for eigarar av riggar kan vere med og snu denne utviklinga.

Arbeidet med denne stortingsmeldinga må ikkje skape det inntrykket at ein nå er tilfreds med det arbeidet som er gjort. Føremålet må vere at det nå er gjort ei undersøking av statusen for HMT-arbeidet, og at myndighetene på denne måten pålegg industrien å intensivere arbeidet, og ikkje minst at tilsynet blir styrkt. Berre slik vil denne meldinga vere eit positivt bidrag til utviklinga i framtida.

Eg tek med dette opp tilrådinga frå komiteen og dessutan mindretalsforslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten: Representanten Oppebøen Hansen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Hans Kristian Hogsnes (H): Jeg kan bekrefte saksordførers opplysning om at det hersker en bred og tverrpolitisk enighet i kommunalkomiteen om innholdet i St.meld. nr. 7, Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumssektoren. Dette er, som allerede nevnt, den første meldingen av et slikt omfang siden 1993, og den tar for seg utviklingstrekk, regelverk og tilsyn, særskilte problemstillinger på HMS-området, samarbeid mellom myndighetene og partene, satsingsområder og administrative og økonomiske konsekvenser. Meldingen er kort og godt en gjennomgang av helse-, miljø- og sikkerhetssituasjonen i petroleumsnæringen. Dette området blir stadig viktigere. Utstyr eldes, teknologien forbedres, og kravene om mer effektiv drift medfører stadig større krav til både aktører, ansatte og tilsynsmyndigheter. Næringen har selv ansvaret for HMS-tiltak, og departementet uttrykker da også i meldingen tilfredshet med gjennomføringsviljen.

Det er altså en samlet komite som i all hovedsak støtter de anbefalingene som ligger i meldingen. Det er imidlertid et par punkter som splitter. Det ene er synet på spørsmålet om arbeidstakerrepresentasjon i lisenskomiteene. Fra Høyres side finner jeg det viktig å understreke at dette er et spørsmål som må ses i sammenheng med andre former for arbeidstakermedvirkning. Det er mange

både prinsipielle og mer pragmatiske problemer ved arbeidstakerrepresentasjon i lisenskomiteer. Derfor står Høyre sammen med Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti om en merknad om at vi ikke vil konkludere i dette spørsmålet før det er nedsatt en egen arbeidsgruppe som har gjennomgått hele problemkomplekset og drøftet arbeidstakermedvirkning på bred basis. Da er det spesielt viktig at en slik arbeidsgruppe får mandat til å foreta de tiltak den ser som nødvendige.

Fra Høyres side er det heller ikke aktuelt å støtte mindretallsforslaget fra Arbeiderpartiet og SV om endring i arbeidstakerrepresentasjonen i rederistyrer. Vi forutsetter at arbeidstakerne har den representasjon og innflytelse som lov og regelverk tilsier.

For øvrig vil Høyre stemme for de tre punktene som utgjør komiteens innstilling til vedtak her i Stortinget, herunder punkt II om SUT-ordningen.

Torbjørn Andersen (FrP): Det er svært bekymringsfullt at det i løpet av de to-tre siste årene er blitt konstatert at det samlede risikonivået på norsk sokkel er i ferd med å øke. Dette har skjedd selv om det har vært en klar reduksjon av risikonivået, dersom vi ser dette over en lengre periode på 15-30 år.

Årsaken til denne negative trenden innen HMS i petroleumsvirksomheten de siste årene er ifølge stortingsmeldingen bl.a. de mange og omfattende endringsprosesser som er blitt gjennomført på 1990-tallet. I meldingen vises det til at både organisatoriske, teknologiske og operasjonelle effektiviseringstiltak ble iverksatt uten at det samtidig ble fokusert tilstrekkelig på hvilke konsekvenser disse effektiviseringstiltakene kunne få for helse, miljø og sikkerhet. I tillegg til dette er det indikasjoner på at manglende ivaretagelse av krav i gjeldende HMS-regelverk er en medvirkende faktor til det reduserte sikkerhetsnivået. Fremskrittspartiet er på denne bakgrunn meget positiv til at det er fremmet en egen stortingsmelding som drøfter dette viktige temaet.

Norsk petroleumsvirksomhet fremstod på 1980-tallet som en foregangsnæring innen helse, miljø og sikkerhet. Dette skjedde etter at norsk petroleumsnæring hadde tapt stor tillit, først ved Bravo-utblåsing på Ekofisk i 1977, der 15 000 tonn olje forurenset Nordsjøen, og deretter i 1980 da den hittil alvorligste ulykken som har rammet petroleumsvirksomheten på norsk sokkel, skjedde, da «Alexander L. Kielland» havarerte og 123 mennesker omkom.

Disse dramatiske hendelsene bidro til at det ble fokusert sterkt på sikkerhet og arbeidsmiljø i Nordsjøen på 1980-tallet. Resultatet av dette intense arbeidet for økt sikkerhet i Nordsjøen ble oppbygging av en høy kompetanse på HMS-området – en HMS-kompetanse som trolig er betydelig større i petroleumsindustrien enn den er i annen norsk industri i dag.

Den negative trenden ble den gang snudd etter disse alvorlige hendelsene, og sikkerhetsresultatene på norsk sokkel de siste 20 årene har derfor vært positive, på tross av at virksomheten i Nordsjøen ofte er en farefull og tøff arbeidsplass. Men denne positive HMS-utviklingen sett

over de siste 20 årene kan også ha blitt en sovepute. På slutten av 1990-tallet ble det som kjent fra stadig flere hold hevdet at sikkerheten ikke lenger ble like høyt prioritert som tidligere. Det ble meldt fra om stadig flere nestenulykker og uønskede situasjoner. Det hele toppet seg sommeren 2000 da fagforeningene erfarte at sikkerheten ikke lenger var så god som den hadde vært tidligere. Dette brakte Oljedirektoratet sterkt på banen, og det ble lagt grunnlag for en positiv dialog mellom partene, noe som igjen har lagt grunnlag for at det nå er grunn til å se lysere på sikkerhetsarbeidet innen petroleumsvirksomheten framover.

Det er i denne sammenheng positivt at Regjeringen og Stortinget gjennom denne meldingen klargjør målene for den videre utviklingen på helse-, miljø- og sikkerhetsområdet for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Alle partier er enige om at målet må være at petroleumsnæringen skal være en foregangsnæring innenfor HMS-arbeidet, og dette er selvsagt både gledelig og positivt. Det er også prisverdig at departementet gjennom nært samarbeid med arbeidsgiver- og arbeidstakersiden samt med enkeltaktører etter beste evne har søkt å identifisere problemene som er oppstått, for å kunne sette inn de rette tiltakene for å bringe HMS-arbeidet tilbake i den rollen det fortjener.

Det er også fornuftig å satse på fornyet og forsterket partssamarbeid og arbeidstakermedvirkning for å sikre og utvikle tilsyns- og regelverksmodeller som er à jour med den teknologiske og operasjonelle utviklingen. Det er absolutt fornuftig å legge opp til at kunnskapsutvikling og satsing på HMS-området må følge den teknologiske utviklingen, slik at HMS-innsatsen makter å holde tritt med det kontinuerlige omstillingsarbeidet som en til enhver tid må forvente vil finne sted i oljebransjen. De alvorlige menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser av storulykker gjør det helt nødvendig med en sterk og vedvarende HMS-fokusering på alle områder og i alle faser av virksomheten i Nordsjøen. At hovedansvaret for HMS er plassert hos arbeidsgiver og operatørselskaper, er selvsagt helt riktig, men også den enkelte arbeidstaker må ansvarliggjøres dersom man skal lykkes fullt ut med å snu de siste årenes negative HMS-trend.

Et sanksjonssystem med en variert virkemiddelstruktur er derfor avgjørende. Vedvarende brudd på gjeldende HMS-regelverk skal og må derfor få konsekvenser for både operatører og arbeidstakere. Streng bruk av sanksjonsmidler er et effektivt virkemiddel for å ansvarliggjøre aktørene og ha en forebyggende effekt.

Fremskrittspartiet er opptatt av at det etableres et høyt sikkerhetsnivå i norsk petroleumsvirksomhet – dette både sett i forhold til den økonomiske betydningen for landet, i forhold til det risikobildet petroleumsvirksomheten representerer og ikke minst i forhold til sikkerheten for den enkelte arbeidstaker. Fremskrittspartiet mener at det å opprettholde en meget høy grad av sikkerhet i petroleumsvirksomheten bidrar til å forebygge risikoen for storulykker samt redusere risikoen for skader og dødsulykker blant ansatte og andre som arbeider ute på norsk sokkel.

Når det gjelder lisenskomiteene og arbeidstakermedvirkning der, vil jeg kort få legge til at jeg for så vidt prinsipielt ikke nødvendigvis er imot det, men vi har tatt den stilling at en arbeidsgruppe først må se nærmere på dette. Så får vi se hva den kommer fram til og ta endelig stilling da.

Fremskrittspartiet vil iallfall, av de grunner som jeg har redegjort for, gi sin tilslutning til og anbefale innholdet i denne stortingsmeldingen om sikkerhet i norsk petroleumsvirksomhet i Nordsjøen.

Karin Andersen (SV): For halvannet år siden fremmet SV et privat forslag i Stortinget om å få en egen melding om helse, miljø og sikkerhet i oljebransjen. Det gjorde vi fordi vi så at det var store ulykker, og fordi vi fikk mange meldinger om at sikkerheten ikke var god nok. I dag har vi fått denne meldingen. Den er god, og den får flertall, og det er SV veldig glad for. Vi mener nå at de ansatte på sokkelen kan forvente en tryggere hverdag framover, og at kvaliteten på produksjonen der gjennom dette også får et kvalitetsstempel som det er svært viktig for dem å ha.

Det var for lite fokusering på sikkerhet, og det var for dårlig samarbeid. Arbeidet fram til meldingen har ført til bedre samarbeid og større sikkerhet. Derfor er det viktig at man nå når man endelig har fått en melding, ikke glir tilbake til gamle spor og ikke viderefører det arbeidet som nå er godt i gang. Derfor er det viktig at man får en egen melding om dette temaet hvert fjerde år, noe hele komiteen har sluttet seg til.

Det er også viktig at man nå har våget seg på den gode filosofien om at man i utgangspunktet ønsker at ingen ulykker skal skje. Det er et ambisiøst mål, men jeg tror egentlig ikke man kan ha noe annet mål, spesielt ikke i en bransje der risikoen må være minimal, fordi farligheten er så uendelig stor hvis det først går galt. Derfor er det riktig å ha en slik filosofi.

Sikkerhet er god butikk. God helse, godt miljø og god sikkerhet må man derfor legge vekt på gjennom hele prosessen. Under arbeidet med denne meldingen har vi bl.a. blitt konfrontert med et slagord som visstnok stort sett blir framført på engelsk, men som på norsk lyder slik: Hvis du synes sikkerhet er dyrt, prøv en ulykke. Dette tror jeg er en god påminning. Alt sikkerhetsarbeid dreier seg jo egentlig om å betale for at noe galt ikke skal skje. Det gjør at alt slikt arbeid også har lett for å bli slakket på hvis ting går bra. Slik er vi mennesker, og slik er det også i bransjer. En viktig konsekvens av dette er at SV og flertallet nå mener at man også må øke kontrollvirksomheten, kombinert med gode egenkontrollsystemer. Hvis risikoen for å bli oppdaget hvis man gjør feil, ikke er til stede eller er minimal, så er det dessverre slik at ting slakkes på. På alle områder er det slik. Derfor er det nødvendig både at man øker kontrollvirksomheten og at tilsynsorganene blir styrket, men like viktig er det at verne-tjenesten styrkes.

Det er komplisert og krevende å drive godt vernearbeid og godt helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i oljesektoren. Da er det viktig at alle de partene som skal være

med og ta det store ansvaret det er å få dette på plass, har gode betingelser og kan utføre sitt viktige oppdrag. Og den egenkontrollen som ligger i det å ha en god vernetjeneste, og det at man også fra arbeidstakersiden derigjennom er med på å konkurrere om å være best på helse, miljø og sikkerhet, tror jeg er en drivkraft som man ikke skal undervurdere.

SV har ment at de ansatte også skal være med i lisenskomiteene. Dette er Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV enige om og går inn for. Det er skuffende at vi ikke har fått flertall for dette. Sokkelen ville ha tjent på at de ansatte hadde fått vært med. Det er i lisensene mye skjer. Dette kunne ha bidratt til at det varemerket som sikkerhet er, kunne ha blitt enda sterkere i denne sektoren.

Så var vi veldig glade da energi- og miljøkomiteen kom med sin kommentar til vår behandling i kommunalkomiteen. De gav full støtte til det viktige synspunkt flertallet i kommunalkomiteen hadde om at SUT-ordningen burde bli obligatorisk. Den er viktig, og jeg er veldig glad for at det nå ser ut til å bli et enstemmig storting som slutter seg til dette.

Så er jeg også glad for at vi under behandlingen har greid å få enighet om at samarbeid for sikkerhet skal videreføres og utvides, at det er de ordningene som i praksis nå har vist seg gode, og som bransjen sjøl sammen med organisasjonene har utviklet og ønsker å jobbe videre med, vi styrker, og at man også får på plass de aktørene i denne bransjen som til nå ikke har vært inne i disse komiteene. Det er veldig viktig at de også finner sin plass innenfor dette systemet og bruker det som et formålstjenlig apparat.

Så til slutt: En av de morsomme sidene ved dette har vært retten til å sove alene. Det høres kanskje litt morsomt ut, men jeg tror at alle de som har opplevd et snorkeproblem nært innpå seg, vet at dette kan gå både på nerverne, nattesøvnen, humøret og konsentrasjonen løs. Det er viktig at man har fått slått fast et prinsipp når det dreier seg om dette. Arbeidstakere på sokkelen trenger å være utsovet og ha alle sansene parat når de skal jobbe i denne bransjen der sikkerhetsmarginene er så små.

SV lover også å jobbe videre med sikkerhet på sokkelen, bl.a. gjelder det kravet om full radardekning for helikoptertrafikken, som meldingen nå ikke berører.

Anita Apeltun Sæle (KrF): Saksordføreren har sagt det viktigaste i denne saka, og komiteen stiller seg i all hovudsak bak. Men eg vil koma med nokre få kommentarar, og då vil eg understreka at oljeeventyret for oss som bur på kysten, også har stått fram som eit eventyr for satsing på helse, miljø og sikkerheit, jamvel om det har vore ein del store ulykker. Sikkerheita i Nordsjøen har stått fram som mønsterverdig også for næringslivet elles, og det skulle eigentleg berre mangla, for forteneista er eventyrleg, for å verta i biletet, når vi taler om havets svarte gull, og kvart eit lite uhell på sokkelen kan lett utvikla seg til ein katastrofe. Innføring av ein nullfilosofi er derfor viktig. Den går ut på at ulykker ikkje skjer, men vert valda, og dei kan derfor førebyggjast. Målet er altså null skadar og null ulykker. Dette føreset naturlegvis ei

kontinuerleg fokusering på risikostyring, på førebygging og læring.

Det er viktig at næringa i framtida, som i fortida, skal vera i forkant når det gjeld omsynet til sikkerheit og arbeidsmiljø, og at vi ikkje godtek at ein opplever tilbakeslag på HMS-området, slik ein for så vidt har gjort. Vi krev faktisk litt meir av petroleumsverksemda. Verksemda i Nordsjøen skal vera eit førebilete for landbasert verksemd, og det skal vera trygt å jobba på sokkelen. Derfor ynskjer Stortinget også å vera tett på utviklinga, og det er ein samla komite som ber Regjeringa om å fremma ei stortingsmelding om HMS-tilstanden i petroleumssektoren kvart fjerde år.

Som det har gått fram av saksordførarens innlegg, er det stor semje i denne innstillinga. Det er berre på nokre få område det er ein viss divergens, og den eine divergensen går for så vidt rett gjennom dei partia som danner regjering. I energi- og miljøkomiteens høyringsutsegn til innstillinga ber også regjeringspartia om at SUT-ordninga vert obligatorisk. No er ikkje dette ein reell meiningsforskjell; også i kommunalkomiteens merknader viser regjeringspartia til at SUT-ordninga ser ut til å fungera godt. Men Høgre og Kristeleg Folkeparti meiner at vi har tid til å venta på den evalueringa som var varsla for ordninga, og som skulle vera ferdig allereie på slutten av dette året. Men når fleirtalet ikkje vil venta, men vil ta standpunkt no, så ser eg ingen grunn til å stemma imot eit fleirtalsvedtak av ein slik karakter. Eg anbefalar derfor Kristeleg Folkeparti sine medlemmer å stemme for forslaget om obligatorisk SUT-ordning i dag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Den 18. april i år presenterte Oljedirektoratet ei undersøking der 3310 offshoretillsette svarte på spørsmål om trivsel og frykt i arbeid. 37 pst. av dei tilsette meinte ulykkesrapportar vart pynta på, 41 pst. meinte at omsynet til produksjon går føre omsynet til helse-, miljø- og sikkerheitsarbeid. Endå fleire sa at dei arbeidde jamvel om dei var trøtte, 37 pst. sa at dei var plaga av muskel- og skjelettlidingar, 16 pst. av nedsett hørsel. Dagen før denne presentasjonen skjedde det ei tragisk dødsulykke på oljeriggen «Biford Dolphin» i Nordsjøen, eit røyrstykke fall frå boretårnet. Det sette undersøkinga i eit heilt spesielt relieff. No meiner Oljedirektoratet at den negative trenden som ein såg på sokkelen i 1999 og 2000, har snudd når det gjeld helse, miljø og sikkerheit. Auka fokus på sikkerheit kombinert med eit betre og tillitsfullt samarbeid mellom partane i næringa synest å vera det mest positive utviklingstrekket, heitte det i pressemeldinga frå direktoratet. Det er bra. Senterpartiet meiner at St.meld. nr. 7 og behandlinga av den likevel har vist at det framleis er nødvendig å ha stadig auka fokus på sikkerheit. Oljedirektoratet si siste undersøking og deira kommentarar understrekar det same.

Komiteen har hatt ei grundig behandling av denne meldinga. Vi har vore på besøk i Oljedirektoratet, vi har vore på sokkelen, vi har hatt høyringar med representantar frå arbeidsgivarar og arbeidstakarar. Saksordførar har på vegner av oss alle lagt ned eit godt og grundig arbeid.

Frå Senterpartiet vil eg halda fram følgjande: Vi er fornøgde med at ein samla komite vil ha ei stortingsmelding om helse, miljø og sikkerheit på sokkelen kvart fjerde år. Det understrekar Stortinget sitt ynske om stadig fokus på sikkerheit. Eg ber statsråden merka seg ynsket om styrking av budsjettet til Oljedirektoratet når dei får tilført nye oppgåver i form av styrkt tilsyn. Vi er glade for at fokus på det å ha moglegheit til ei god natts søvn har resultert i ei formulering om at alle skal ha tilbod om å sova åleine. Vi er òg fornøgde med at eit fleirtal ynskjer meir langsiktige kontraktar for eigarar av riggar. Vi er glade for at det vert fokusert på trålfiske innafør tryggingssona, og at det skal slåast hardt ned på det, og vi er fornøgde med at heile Stortinget no vil gjera SUT-ordninga obligatorisk.

Vi står i lag med Arbeidarpartiet og SV om arbeidstakarmedverknad i lisenskomiteane. Frå vår side er det eit uttrykk for den moglegheita som vil liggja i å få velja ut selskap med høg profil på helse, miljø og tryggleik. Vi hadde òg gjerne sett at fleirtalet var breiare enn eit fleirtal i komiteen som vil styrkja verneombodsordninga gjennom forskning på såkalla suksesskriterium.

Vi er overraska over at meldinga ikkje i det heile drøftar beredskapsfartøya si rolle. Stortinget har nyleg bedt om at det ikkje måtte gjerast endringar som kunne føra til ei svekking av tryggleiken, korkje når det gjeld beredskap internt på fartøyet eller i form av helikopter. To beredskapsfartøy er fjerna sidan den felles komite-merknaden vart skriven i Stortinget. No ber ein samla komite Regjeringa vurdere eventuelle tiltak som sikrar at beredskapsfartøya framleis er eit sentralt element i den totale beredskapen på sokkelen. For dei av oss som var med ute på Gullfaks C, vart det tydeleggjort kva eit beredskapsfartøy kan bety både når det gjeld moglegheita til rask evakuering og når det gjeld den avgrensinga som kan vera der i forhold til helikopter ved vanskelege vêrforhold, og at eit beredskapsfartøy òg kan vera ein buffer mot framande fartøy.

Heilt til slutt: Det er understreka frå direktoratet og i meldinga at når ein no ser ei positiv utvikling, så har det fyrst og fremst si årsak i samarbeid mellom alle partar. Eg var noko fasinert av det nye samarbeidsforumet som vart drøfta i meldinga, men eg ser at det nok har meir for seg å styrkja samarbeidet i dei fora som allereie er oppretta.

Presidenten: Presidenten tar sikte på at stortingsmøtet kan fullføres i formiddag, selv om det skulle gå litt utover den reglementsfastede tid.

Statsråd Victor D. Norman: Alle som har fulgt utviklingen på den norske petroleumssockelen og som kjenner den spesielle arbeidssituasjonen der, skjønner behovet for de helt spesielle krav til sikkerhet som må gjelde – og som gjelder – for denne sektoren.

Sikkerhet og arbeidsmiljø er selvfølgelig først og fremst viktig for den enkelte arbeidstaker i Nordsjøen. Men med den betydning petroleumssektoren har for norsk økonomi, er et høyt sikkerhetsnivå – og den trygghet mot produksjonsavbrudd som ligger i det – også god

(Statsråd Norman)

bedriftsøkonomi og god samfunnsøkonomi. Med de store verdiene som ligger i produksjonsanlegg og utstyr, er det også god forsikringsøkonomi. På tilsvarende måte representerer petroleumsvirksomheten i prinsippet en så stor latent fare for det fysiske miljøet at sikkerheten på sokkelen også er god miljøpolitikk.

Gjennom den stortingsmeldingen vi har fremlagt, ønsket vi å komme i inngrep med og klargjøre disse problemstillingene. Regjeringen ville samtidig understreke forventningene om at næringen skal vektlegge helse, miljø og sikkerhet i alle faser av virksomheten. Meldingen peker på uakseptable og uheldige utviklingstrekk, på tiltak som må iverksettes og på hvem som i første rekke har ansvaret for å iverksette disse. Stortingsmeldingen klargjør målene for den videre utviklingen og ansvarliggjør industrien og myndighetene i forhold til regelverkets krav om kontinuerlig forbedring.

Jeg er veldig glad for at kommunalkomiteen i all hovedsak støtter innholdet og forslagene til tiltak i stortingsmeldingen. Det er avgjørende at vi har bred oppslutning om sikkerhetsarbeidet på sokkelen, og at vi har så felles oppfatning som mulig om de tiltakene som er nødvendig.

Jeg merker meg også at komiteen på enkelte områder har et annet eller litt avvikende syn i forhold til det Regjeringen legger opp til. Men jeg har lyst til å understreke at ingen av de områdene hvor det er uenighet, kan sies å gå på fundamentale forhold i forhold til sikkerhetsarbeidet. Så igjen er det enigheten som er det slående trekket her. Noen av kommentarene og forslagene fra kommunalkomiteen berører andre departementers ansvarsområder, og jeg vil derfor formidle komiteens merknader til disse departementene.

I forhold til de konkrete tilrådingene som komiteen har kommet med, har jeg følgende kommentarer: Jeg har fått klare tilbakemeldinger om at arbeidet med meldingen i seg selv har bidratt til å skape nye arenaer for dialog og en mer lik virkelighetsforståelse mellom partene. Arbeidet har videre bidratt til å sikre fornyet fokus på HMS-arbeidet og HMS-nivået innen sektoren. Utarbeidelse av en stortingsmelding om HMS-arbeidet hvert fjerde år vil derfor etter mitt syn også i seg selv kunne bidra til et fortsatt og nødvendig fokus på dette området, både på nærings- og myndighetssiden. Så vi er innstilt på å følge opp dette forslaget.

Komiteen har fått et godt inntrykk av den etablerte ordningen med at myndighetene tar stilling til om en flyttbar boreinnretning og relevante deler av rederienes styringssystem er i samsvar med regelverket, altså den såkalte SUT-ordningen. Jeg deler dette positive inntrykket av ordningen. Flertallet i komiteen – og nå hele komiteen etter hvert – går inn for at ordningen gjøres obligatorisk, og at Stortinget skal fatte vedtak om det. Jeg tar det til etterretning og er altså i utgangspunktet veldig positiv til ideen. Jeg må imidlertid peke på at en obligatorisk samsvarsuttalelse, eller SUT, kan gi et mer lukket marked for rigger på norsk sokkel ved at kun de som har SUT, vil få anledning til å arbeide her.

Departementet og Oljedirektoratet har parallelt arbeidet sammen med andre sokkelstatsmyndigheter for at myndighetene gjensidig skal kunne godta hverandres inspeksjoner og dokumentasjon, dog med enkelte særkrav i de enkelte land. Jeg vil derfor måtte utrede nærmere de formelle sidene ved en obligatorisk SUT-ordning, herunder om en obligatorisk ordning vil være i samsvar med etableringsreglene i EØS-avtalen. Det betyr at jeg vil komme tilbake til Stortinget i forbindelse med et eventuelt lovforslag eller ved en annen passende anledning hvor jeg kan gi en samlet fremstilling av hvordan vi kan følge opp Stortingets vedtak og hvilke begrensninger som eventuelt ligger i EØS-avtalen, eller om vi har andre begrensninger.

Stortingsmeldingen fokuserer på forhold som næringen må gripe fatt i, og jeg er glad for at komiteen gir støtte til disse viktige tiltakene. Utviklingen innenfor petroleumssektoren innebærer en tettere integrering av land- og sokkelanlegg. Det fokuseres i stadig større grad på grenseflatene mellom petroleumsvirksomheten og virksomhet i tilknytning til denne. Jeg er tilfreds med at komiteen deler mitt syn om at Oljedirektoratet bør overta ansvaret for koordineringen av tilsynet med landanleggene, samt at direktoratet får et større ansvar for tilsynet, også med «transportdelen» av virksomheten, dvs. helikopter- og båttransport til og fra feltene. Jeg viser i den sammenheng også til den gjennomgang av alle tilsynsmyndigheter som skal finne sted i år, hvor også tilsynet med transportsikkerhet vil inngå.

I stortingsmeldingen pekes det på behovet for en ny og flerårig satsing på forskning og kompetanseutvikling. Stortinget har tidligere gitt sin tilslutning til at det ble bevilget 15 mill. kr for budsjettåret 2002. I tillegg er Oljedirektoratets budsjett styrket for å legge til rette for kompetanseøkning i etaten. Jeg har merket meg at et flertall i komiteen mener at det i tillegg er behov for mer forskning på enkelte HMS-områder.

Jeg vil understreke at ansvaret for løpende å identifisere og iverksette forbedringstiltak i første rekke ligger og skal ligge hos næringen selv, og da spesielt hos den enkelte operatør og arbeidsgiver. Det er næringen som har den nødvendige detaljkunnskap, den relevante beslutningsmyndighet og de nødvendige ressurser. Næringen selv har hovedansvaret – og skal ha hovedansvaret – for å ivareta helse, miljø og sikkerhet i alle faser av virksomheten. Myndighetenes rolle er og skal være å sørge for veiledning og tilsyn som kommer i tillegg til aktørens eget tilsyn, og som i hovedsak skal og må være risikobasert og forebyggende. Det er en viktig oppgave myndighetene har i den forbindelse, og jeg vil presisere at jeg ser det som en av mine viktige oppgaver å sikre et fortsatt og kontinuerlig fokus på helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Men jeg vil samtidig også gjenta at myndighetenes ansvar ikke kan erstatte det klare ansvar som næringen selv må ha.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte – i den utstrekning det er nødvendig.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Ja, president, ein kunne vel kanskje hatt ein diskusjon om det er nødvendig, men på mange måtar blei eg litt usikker da statsråden kom inn på SUT-ordninga. Det som er situasjonen, er at det vil bli eit samrøystes storting her i dag som slår fast at det skal vere ei obligatorisk ordning, og da ønskjer eg berre at statsråden bekreftar at det er målsetjinga hans, og det skal han jobbe etter. Det er klart at han må halde seg til eit regelverk og sjå på ordninga i forhold til det. Men prinsippet må ligge fast når eit samrøystes storting slår fast at SUT-ordninga skal vere obligatorisk. Eg vil berre ha ei stadfesting frå statsråden på at det er det han skal jobbe etter.

Statsråd Victor D. Norman: Jeg trodde jeg hadde vært krystallklar. Svaret var ja. Men vi må både se på hvilke lovendringer som måtte være nødvendig, og sjekke om ordningen er i samsvar med EØS-regelverket – de begrensningene ligger der. Jeg kan derfor ikke i dag si på hvilken måte vi vil komme tilbake med oppfølging av saken.

Vi ser positivt på SUT-ordningen. Vi tar til etterretning at det ligger an til at et enstemmig storting ønsker den. Og som jeg selv sa, jeg synes ordningen i prinsippet er en god ordning, men den vil lukke deler av sokkelen, og derfor er det viktige spørsmål som må avklares, spesielt i forhold til EØS-avtalen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se neste spalte)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Presidenten har mottatt henvendelser som kunne tyde på at det var i ferd med å utvikle seg et folkekrav om at Odelstingets møte settes umiddelbart etter stortingsmøtet. Presidenten vil derfor meddele at Odelstinget er blitt enig med seg selv om at møtet settes kl. 18. Og stortingspresidenten vil ikke drømme om å legge seg oppi Odelstingets forehavender. – Odelstingsmøtet vil altså starte kl. 18.

Stortinget går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Karin Andersen satt frem fire forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Disse forslagene er omdelt i salen.

Forslag nr.1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at konsekvensene for distriktpolitikken blir utredet som en del av beslutningsgrunnlaget når Stortinget skal avgjøre om politikken på viktige samfunnsområder skal legges om.»

Arbeiderpartiet har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 55 mot 47 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.11.54)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om utbygging av bredbåndsnett i områder av landet der markedet i seg selv ikke er sterkt nok til å sikre utbygging.»

Arbeiderpartiet har varslet at de vil støtte forslaget. Det er noe uklart hvorvidt det også gjelder Fremskrittspartiet. – Fremskrittspartiet vil også støtte forslaget.

Votering :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes med 62 mot 41 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.12.30)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 3 og 4, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen styrke de distriktpolitiske virkemidlene i SND og over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at distriktpolitikken skal opprettholde hovedtrekkene i bosttingsmønsteret og sikre likeverdige levekår i hele landet.»

Arbeiderpartiet har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 58 mot 44 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.12.58)

Presidenten: Presidenten foreslår at kommunal- og regionalministerens redegjørelse i Stortingets møte 30. april 2002 om distrikts- og regionalpolitikken vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Sigvald Oppebøen Hansen satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om lov- og regelverksendringer som sikrer arbeidstakerrepresentasjon i rederistyrer.»

Votering :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 39 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.13.55)

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding om HMS-tilstanden i petroleumssektoren hvert fjerde år.

II

Stortinget ber Regjeringa om å fremje forslag om å gjere ordninga med å utstede samsvarsuttale for flyttbare innretningar, «SUT-ordninga», obligatorisk.

III

St.meld. nr. 7 (2001-2002) – om helse, miljø og sikkerhet i petroleumssektoren – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 15.15.
